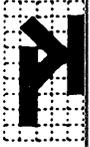

תל אביב-יפו אוניברסיטה

מכון יוסף קסירר
למחקר בחשבונאות
THE JOSEPH KASIERER
INSTITUTE FOR RESEARCH
IN ACCOUNTING

הטיפול החשבונאי במגזרים

ניר זיכלינסקי
דורון דבי

אוקטובר 1994

מוסדות מכון יוסף קסירר למחקר בחשבונאות

ועדה מייעצת

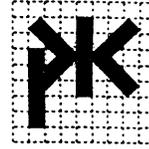
- דקאן הפקולטה לניהול אוניברסיטת ת"א.	- פרופסור ישראל צנג (יו"ר)
- המפקח על הבנקים, בנק ישראל.	- מר זאב אבלס, רו"ח
- ראש החוג לחשבונאות.	- פרופסור דן גבעולי, רו"ח
- נשיא לשכת רואי חשבון.	- מר דני דורון, רו"ח
- נציב מס הכנסה.	- מר דורון לוי, רו"ח
- יושב ראש הרשות לניירות ערך.	- מר אריה מינטקביץ, עו"ד
- ליובושיץ קסירר ושות'.	- מר יוסף קסירר, רו"ח
- יושב ראש הדירקטוריון, הבורסה לניירות ערך.	- מר חיים שטסל

ועדה אקדמית

- פרופסור ישראל צנג (יו"ר)
פרופסור נסים ארניה
פרופסור דן גבעולי
פרופסור יצחק סוארי
רו"ח יוסף קסירר

נושאי תפקידים

ראש המכון:	פרופסור יצחק סוארי, רו"ח.
עמיתי מחקר:	פרופסור ברוך לב, אוניברסיטת ברקלי קליפורניה.
מזכירת המכון:	פרופסור נחום מלומד, אוניברסיטת סטנפורד, קליפורניה.
	גב' הדרה מזרחי.

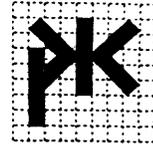
הטיפול החשבונאי

במגזרים

ניר זיכלינסקי, רו"ח
דורון דבי, רו"ח

אוקטובר 1994

הטיפול החשבונאי

במגזרים

ניר זיכלינסקי, רו"ח

דורון דבי, רו"ח

תודתנו נתונה למר אריה גנס, רו"ח ופרופ' יצחק סוארי, רו"ח על הארותיהם
והערותיהם המועילות שהיו לנו לעזר רב.
אנו מודים למכון קסירר על מימון המחקר.

הטיפול החשבונאי במגזרים

תוכן עניינים

עמוד

1	■	הטיפול החשבונאי במגזרים
1	●	הקדמה
3	1.	החשיבות והצורך בדיווח על פי מגזרים
5	2.	עקרונות הטיפול החשבונאי במגזרים
5	2.1	מבוא
7	2.2	השלבים בטיפול החשבונאי במגזרים
8	2.3	מגזרים תעשייתיים
8	2.3.1	זיהוי והגדרת מגזרים תעשייתיים
10	2.3.2	הקבצת המוצרים והשירותים למגזרים תעשייתיים
10	2.3.2.1	כללי
10	2.3.2.2	העקרונות המנחים להקבצת המוצרים והשירותים למגזרים תעשייתיים
15	2.3.3	בחירת מגזרים ברי דיווח
16	2.3.3.1	מבחני ה-10% במגזרים תעשייתיים
21	2.3.3.2	מבחן השוואתיות

תוכן עניינים (המשך)

עמוד

22	2.3.3.3 מבחן ה- 75%
24	2.3.3.4 מגבלת 10 מגזרים לכל היותר
24	2.3.3.5 מגזר דומיננטי
25	2.3.4 התאמות בין המידע המגזרי התעשייתי לבין הדו"חות הכספיים המאוחדים
26	2.3.5 המידע שידווח בביאור על פי מגזרים תעשייתיים
29	2.3.6 תרשים מסכם למגזרים תעשייתיים
30	2.4 מגזרים גיאוגרפיים
30	2.4.1 זיהוי והגדרת מגזרים גיאוגרפיים
31	2.4.2 הקבצת פעילויות בחו"ל למגזרים גיאוגרפיים
31	2.4.2.1 כללי
31	2.4.2.2 העקרונות המנחים להקבצה למגזרים גיאוגרפיים
35	2.4.3 בחירת מגזרים ברי דיווח
36	2.4.3.1 מבחני ה- 10% במגזרים גיאוגרפיים
37	2.4.3.2 מבחן ההשוואתיות, מבחן ה- 75%, מגבלת 10 מגזרים, מגזר דומיננטי
38	2.4.4 התאמות בין מידע מגזרי גיאוגרפי לבין הדו"חות הכספיים
39	2.4.5 המידע שידווח בביאור על פי מגזרים גיאוגרפיים
42	2.4.6 תרשים מסכם למגזרים גיאוגרפיים

עמוד

43	מכירות ליצוא	2.5
43	זיהוי מכירות ליצוא	2.5.1
43	בחירת מכירות ליצוא ברי דיווח	2.5.2
44	המידע שידווח על מכירות ליצוא	2.5.3
45	תרשים מסכם למכירות ליצוא	2.5.4
46	לקוחות עיקריים	2.6
46	זיהוי לקוחות עיקריים	2.6.1
46	בחירת לקוחות עיקריים ברי דיווח	2.6.2
48	המידע שידווח על לקוחות עיקריים	2.6.3
49	תרשים מסכם ללקוחות עיקריים	2.6.4
50	שינויים המשפיעים על מגזרים	2.7
50	שינויים בהקבצת מוצרים או שירותים למגזרים	2.7.1
51	שינויים חשבונאיים ואחרים	2.7.2
52	החברות שנדרשות להציג מידע מגזרי	2.8
55	תרשים מסכם לעקרונות הטיפול החשבונאי במגזרים	2.9
56	דוגמאות מסכמות	2.10
66	הפרקטיקה בארה"ב	2.11

עמוד

68	2.12	הפרקטיקה בישראל
68	2.12.1	כללי
69	2.12.2	מגוון צורות לביאור על פי מגזרים בישראל
74	3.	ההבדלים העיקריים בדיווח מגזרי - בין הטיפול החשבונאי הבינלאומי (IAS 14) לבין הטיפול החשבונאי בארה"ב (FAS 14 וכו')
80	4.	דיון בסוגיות נבחרות בדיווח על פי מגזרים
80	4.1	כללי
80	4.2	האם ניתן לנתח מגזר כעומד בפני עצמו ובהשוואה לאותו מגזר בחברה אחרת?
80	4.3	האם דיווח על פי מגזרים פוגע בתחרותיות של החברה?
81	4.4	האם יש לתת מידע מגזרי בדיווח כספי לתקופות ביניים?
83	4.5	האם ישנם בסיסים אחרים לחלוקה על פי מגזרים אשר חיוניים ויכולים לשמש לעזר למשתמשי הדו"חות הכספיים בהערכת סיכוני החברה וחיזויה לעתיד?
84	4.6	האם המידע המגזרי צריך להיות חלק מהדיווח הכספי?
84	4.7	האם נדרשת תוספת מידע על מגזר המתואר כ"אחרים"?
85	4.8	החפיפה ו/או הקשר בין סוגי המידע המגזרי (תעשייתי, גיאוגרפי, מכירות ליצוא ולקוחות עיקריים)
86	4.9	היחסים בין מידע מגזרי למידע נלווה לדו"חות הכספיים

עמוד

87	4.10	תוכן המידע ואיכותו בדוח על פי מגזרים
88	4.11	האם יש לייחס בדיווח על פי מגזרים רווחים או הפסדים מעסקאות הגנה או עסקאות ספקולטיביות
89	4.12	היחסים בין FAS14 לבין FAS52 והבהרה 8 של גילוי דעת 36 - תרגום דו"חות
90	4.13	היחסים בין FAS14 ל- APB30 - פעילות מגזר שהופסקה
93	4.14	היחסים בין FAS14 ל- FAS13 - חכירות
95	.5	תוספת פוטנציאלית של מידע כספי על מגזרים תעשייתיים וגיאוגרפיים
98	.6	תוספת פוטנציאלית של מידע תיאורי על מגזרים תעשייתיים וגיאוגרפיים
102	.7	מסקנות
103	■	סוף דבר

עמוד

105	נספחים ■
105	● נספח מס' 1 - דוגמאות לדיווח על פי מגזרים בארה"ב
116	● נספח מס' 2 - דוגמאות לדיווח על פי מגזרים בישראל
134	● נספח מס' 3 - דוגמא לדו"ח דירקטוריון בישראל המתייחס למגזרים המופיעים בדו"חות הכספיים
138	ביבליוגרפיה ■

■ הטיפול החשבונאי במגזרים

● הקדמה

בשנים האחרונות, אנו עדים למגמת גידול מהותית בענפי המשק השונים בישראל (בתחומים כמו: מסחר, שירותים, נדל"ן ותעשייה).

לאור התפתחות המשק ושוק ההון הישראלי, וכן מאחר וחברות רבות פונות לפעילויות שונות ומגוונות שאינן מעיסוקיהן המרכזיים, או אף פונות לפעילויות באיזורים גיאוגרפיים שונים, נשאלת השאלה: האם הטיפול החשבונאי הקיים כיום מספק מידע נאות למשקיעים, רשויות וכו', בדבר הפעילויות בענפים התעשייתיים ובאיזורים הגיאוגרפיים השונים בכל חברה?

עבודה זו מכוונת לנסות ולענות על שאלה זו, ולסייע בגיבוש כללי חשבונאות מתאימים ויצירת בסיס לקביעת הפרקטיקה בישראל.

בעשור האחרון נעשו בעולם מספר נסיונות לענות על שאלה זו. הלשכות המקצועיות אף פרסמו מספר מחקרים וגילויי דעת בנושא. בעבודה זו נסקור פרסומים אלו וננסה ללמוד מתוכם על פתרון אפשרי שאותו ניתן יהיה ליישם בישראל וזאת על רקע גילוי הדעת החדש בנושא דו"חות מאוחדים (גילוי דעת מס' 57) והתיקון לתקנות ניירות ערך בנושא דו"ח הדירקטוריון המתייחסים למגזרים באופן מפורש.

אנו תקווה, כי עבודה זו תסייע בגיבוש כללי חשבונאות נאותים המתאימים לאופי הפעילות בישראל, ותתן אפשרות להבנה שלמה וטובה יותר, של המצב הכספי ותוצאות פעולותיהן של חברות על ידי המשקיעים, רשויות ומשתמשים אחרים.

פרק 1

החשיבות והצורך בדיווח על פי מגזרים

1. החשיבות והצורך בדיווח על פי מגזרים

מסקירת המשק ושוק ההון הישראלי נמצא שקיימת תופעה, ההולכת וגוברת, של התפתחות "קונגלומרטים" - חברות הפועלות במספר תחומים. התפתחות התופעה הנ"ל באה כתוצאה מרצון החברות לנצל יתרונות לגודל, לפזר את הסיכון, לחסוך בעלויות ופערי תיווך ועוד. תופעה זו התחזקה לאחרונה על רקע חוק המיזוגים והפיצולים המאפשר בתנאים מסויימים שינוי מבנה החברה בפטור ממס.

מטרת הצגת המידע לפי מגזרים היא לספק למשתמשי הדו"חות הכספיים מידע על הגודל היחסי, התרומה לרווח, מגמת הגידול ועוד של המגזרים התעשייתיים השונים והאזורים הגיאורפיים השונים, שבהם פועלים קונגלומרטים, וכך לאפשר להם לנתח ולהבין טוב יותר את ביצועי החברה בכללותה וחיזוי לעתיד.

מאחר ושיעורי הרווחיות, הזדמנויות הגידול, הסיכויים לעתיד והסיכונים בהשקעה עשויים להיות שונים במידה ניכרת בין מגזרים תעשייתיים וגיאוגרפיים על כן, לצורך הערכת הסיכויים והסיכונים בקונגלומרטים זקוקים המשתמשים בדו"חות הכספיים למידע מגזרי, שאינו ניתן לקביעה מתוך הנתונים הכוללים. כך, קונצרן כור נשען בעבר על ענפי תעשייה מסויימים שהיו רווחיים עד כדי כיסוי ההפסדים שנגרמו מענפי תעשייה רבים אחרים שהיו כושלים. ללא דיווח על מגזרי הפעילות קשה לאתר את מוקדי ההפסד בקונצרן.

הצורך בדיווח מגזרי עולה במיוחד לאור גילוי הדעת החדש (מס' 57) בנושא דו"חות כספיים מאוחדים של לשכת רואי חשבון בישראל.

בעבר נהוג היה שלא לאחד דו"חות כספיים של חברה בת במקרה של קיום שוני מכריע במהות עסקיה לעומת מהות עסקיהן של החברות האחרות שבקבוצה. בשנים האחרונות נתגבשה במקצוע בעולם ההכרה כי העדר הומוגניות במהות העסקים של חברות הקבוצה אינו מצדיק, כשלעצמו, הימנעות מאיחוד דו"חותיהן הכספיים. עתה רווחת הדעה שכשם שחברות תעשייתיות או מסחריות כוללות בדוחותיהן הכספיים את פעולותיהן ועסקאותיהן בתחומים שונים, כגון: מימון, נדל"ן וחכירה, מן הראוי לכלול את אותן פעילויות ועסקאות בדו"חות כספיים מאוחדים גם כשהן מבוצעות במסגרת חברות בנות המהוות ישויות משפטיות נפרדות. צרון נכסים, התחייבויות, הוצאות והכנסות שמקורם בפעילויות מגוונות הנבדלות ביניהן מבחינת הרווחיות, רמת הסיכון, היקף ההשקעה הנדרשת וכיוצ"ב עלול לשבש ולטשטש את המידע המתייחס לכל אחת מאותן פעילויות. ברם - בעייה זו תמצא את פתרונה במסגרת החובה למתן גילוי מפורט על פי מגזרי הפעילות השונים. חובה זו מעוגנת, בעיקר בפרסומים כדלקמן: בגילוי הדעת הבינלאומי - IAS 14, ובגילוי הדעת האמריקאי - FAS14. בנוסף, קיימת חשיבה חדשה בנושא העולה ממחקרים שנעשו בארה"ב במסגרת ה-FASB, בקנדה במסגרת ה-CICA ועוד. לפיכך, לשכת רואי חשבון בישראל אימצה בגילוי הדעת מס' 57 (הדן כאמור, בדו"חות כספיים מאוחדים) את הגישה האמורה ואינה רואה עוד בהעדר הומוגניות במהות העסקים של קבוצת חברות, סיבה להמנעות מעריכת דו"חות כספיים מאוחדים (ראוי לציין שגילוי הדעת הנ"ל קובע שהחלת חובה כללית של איחוד דו"חות כספיים, על אף קיום אפשרי של שוני מכריע במהות עסקיהן של חברות הקבוצה, על תאגידים בנקאיים וחברות ביטוח תחייב תאום מוקדם עם הרשויות המפקחות על גופים אלה).

בנוסף, תקנות ניירות ערך (דו"חות תקופתיים ומיידים), (תיקון), התשנ"ד 1994 דורשות מדירקטוריון החברה לתאר את המגזרים הכלולים בדו"חות הכספיים במסגרת דו"ח הדירקטוריון, דבר המצביע על כך שגם רשות לניירות ערך רואה בחשיבות מתן המידע על פי מגזרים.

פרק 2

עקרונות הטיפול החשבונאי במגזרים

2. עקרונות הטיפול החשבונאי במגזרים

2.1 מבוא

הטיפול החשבונאי בארה"ב בנושא דיווח מגזרי מורכב ממספר פרסומים שעל בסיסם נקבעו העקרונות החשבונאיים המקובלים בארה"ב (GAAP) בנושא.

הפרסומים העיקריים הינם:

FAS14 - Financial Reporting for Segments of a Business Enterprise.

FAS18 - Financial Reporting for Segments of a Business Enterprise - Interim Financial Statements.

FAS24 - Reporting Segment information in Financial statements that are presented in Another Enterprise's Financial Report.

בנוסף, פורסמו 79-5 ו-79-4 (FTB) FASB TECHNICAL BULLETINS שקבעו טריטוריות בארה"ב וכן את המונח "לקוח", למטרות FAS14.

פרסומי ה-GAAP (FAS14) דורשים, שדיווח כספי שנתי (דיווח כספי של מידע מגזרי של חברה לא נדרש בדיווח כספי לתקופות ביניים (FAS18)) יכיל מידע על פעולות החברה ב-:

1. תעשיות שונות (מגזרים תעשייתיים).

2. פעולות בחו"ל (מגזרים גיאוגרפיים).

3. מכירות ליצוא.

4. לקוחות עיקריים.

דרישת הדיווח הכספי למידע הינה בעיקרה חלוקה למגזרים של הדיווח הכספי הרגיל של החברה, כאשר העקרונות החשבונאיים המשמשים בהכנת הדיווח הכספי, ישמשו גם כן לצורכי המידע המגזרי, בשינויים המחוייבים.

בנוסף, קיימים פרסומים בעולם, כדלקמן:

1. גילוי דעת בינלאומי - IAS 14 - Reporting Financial Information by Segment
2. גילוי דעת קנדי - CICA Handbook Section 1700 - Segmented information
3. גילוי דעת בריטי - SSAP 25 - Segmental Reporting

וכן מחקרים בנושא (של ה-FASB וה-CICA) ואף הצעה לגילוי דעת, כגון:

Invitation to comment 126-A - Reporting Disaggregated information by Business Enterprises.

ועוד.

הפרסומים בארה"ב קובעים את מסגרת הטיפול בדיווח על פי מגזרים, כשמסגרת זו הינה ספציפית ונאותה יותר מהמסגרת שנקבעה על פי הטיפול החשבונאי הבינלאומי (על ידי IAS14) המחייבת בארץ על פי גילוי דעת 26 של לשכת רואי חשבון בישראל, ואף על פי גילוי דעת 57 של לשכת רואי חשבון בישראל המאזכר את החובה לגילוי על פי מגזרים לפי תקן IAS14.

במסגרת פרק זה במחקר, יוצגו העקרונות החשבונאיים לדיווח על פי מגזרים בארה"ב, תוך שילוב של הטיפול החשבונאי (או הצעות לטיפול חשבונאי) הניתן בנושא בפירסומים השונים הנ"ל.

2.2 השלבים בטיפול החשבונאי במגזרים

בבואנו לקבוע אילו מגזרים ידווחו בנפרד בדיווח על פי מגזרים (לפי FAS 14 ופירסומים אחרים כאמור לעיל) ישנם מספר שלבים עיקריים, כדלקמן:

1. זיהוי המוצרים והשירותים של החברה.
  2. הקבצת המוצרים והשירותים לתוך מגזרים תעשייתיים ו/או מגזרים (איזורים) גיאוגרפיים.
  3. בחירת המגזרים התעשייתיים המשמעותיים ו/או מגזרים (איזורים) גיאוגרפיים משמעותיים, ובכך ברי דיווח.
  4. מתן גילוי למגזרים תעשייתיים שהוגדרו כברי דיווח.
  5. בחינת הגילוי על פעולות בחו"ל (איזורים גיאוגרפיים) ומכירות ליצוא.
  6. בחינת הגילוי על לקוחות עיקריים.
- בשלב הנ"ל נתקלים בסוגיות שונות, כגון: כיצד יש לבצע את הקבצת המוצרים והשירותים לתוך מגזרים תעשייתיים, מהם המבחנים הכמותיים שיהיו נאותים על מנת לקבוע את המגזרים ברי הדיווח וכו'. סוגיות אלו ואחרות יונתחו במסגרת מחקר זה.

2.3 מגזרים תעשייתיים

2.3.1 זיהוי והגדרת מגזרים תעשייתיים

בבחינת הגדרת מגזר תעשייתי, לצורך הביאור על מגזרים תעשייתיים, נמצא שקיימות דרכים שונות לקביעת עצם קיומם של המגזרים התעשייתיים בחברות בעלות פעילויות מגוונות.

הפרסומים הקנדיים (CICA - 1700), הבינלאומיים (IAS14) והאמריקאיים (FAS14) הגדירו מגזרים תעשייתיים כרכיבים, הניתנים לזיהוי, של החברה - שכל אחד מהם עוסק באספקת מוצר שונה או שירות שונה, או קבוצה שונה של מוצרים או שירותים דומים/קשורים, בעיקר ללקוחות חיצוניים.

מההגדרה עולות מספר נקודות חשובות שיש להתייחס אליהן בעת זיהוי המגזרים התעשייתיים:

1. אי הכללת זרוע שיווקית כמגזר תעשייתי - מדובר במגזרים תעשייתיים המייצרים מוצרים או מספקים שירותים ואין המדובר במגזרים מסחריים העוסקים רק במכירה/כזרוע שיווקית.

2. מוצרים ושירותים דומים - בהגדרה של מגזר תעשייתי צוינו המילים " ... מוצרים או שירותים דומים ...". מאחר ולא הוגדרו מהם מוצרים או שירותים דומים קיים שיקול דעת בהחלטה מהם אותם מוצרים או שירותים דומים הנכנסים לאותו מגזר תעשייתי. לשם כך, יש לקבוע אמות מידה שישמשו אבני בוחן בעת זיהוי המגזרים התעשייתיים כפי שיובהר בהמשך.

3. מכירות ללקוחות חיצוניים ופעולות משולבות אנכית - על פי ההגדרה "רכיב" הופך להיות "מגזר תעשייתי" אם המכירות שלו בעיקרם ללקוחות חיצוניים, משמע, אין דרישה לחלוקה למגזרים של פעולות משולבות אנכית.

פעולות המשולבות אנכית הינם כאלו שבהם נמצא כל השליטה/הפיקוח/הבקרה, או מספר חלקים עיקריים מהשלב המתקדמים - מהזמן שהמוצר מתחיל כחומר גולמי ועד שהוא מגיע לידי של הצרכן הסופי. כך, אם מפעל מוכר מוצר ביניים למפעלים אחרים בתוך הקבוצה יחשב הדבר כפעולה המשולבת אנכית ואותו מפעל לא יכנס להגדרת מגזר תעשייתי מאחר והוא אינו מוכר ללקוחות חיצוניים.

הפרסומים הנ"ל אינם מגדירים את הרמה/הדרגה של מכירות לחיצוניים המותרת על ידי פעולות משולבות אנכית בשלבי ביניים בתהליך הייצור.

הפרסומים משתמשים במונח "בעיקר ללקוחות חיצוניים" ("Primarily to unaffiliated customers") ללא הגדרת "עיקרי" ("Primarily").

נראה שאם יותר מ- 50% של מכירות המרכיבים הינן ללקוחות חיצוניים, אזי יש להתחשב בזה כמגזר תעשייתי. ולהיפך, ניתן יהיה לומר שאם יותר מ- 50% ממכירות המרכיבים הינן בתוך הקבוצה, אזי אין להתחשב בזה כמגזר תעשייתי.

ראוי לציין שגילוי הדעת הבריטי SSAP 25 משתמש בהגדרה שאינה כוללת קני מידה לפיהם הכנסות צריכות להיווצר בעיקר מלקוחות חיצוניים של החברה, לאמור, גילוי הדעת בוחן גם חלוקה למגזרים של פעילויות משולבות אנכית.

לדעתנו, ניתן להרחיב ולאמר שיש להעריך כל רכיב לשם קביעה אם גילוי מסוים בהתייחס לאותו רכיב, יתרום בצורה משמעותית להבנת העסקים. זאת, במיוחד אם הרכיב הינו "אחראי" ל- 5% או יותר מהמכירות, רווח או הפסד תפעולי או נכסים כפי שהם מופיעים בדו"ח הכספי המאוחד. בנוסף, לדעתנו יש לקבוע פטור מבדיקה האם פעולות משולבות אנכית הן מגזרים תעשייתיים, במצבים בהם לא קיים מחיר שוק למוצרי הביניים (שהרי בלעדיו לא ניתן יהיה לבצע חלוקה למגזרים בגין מוצרי הביניים באמצעות המבחנים הכמותיים שיוסברו בהמשך).

ראוי לציין שה- CICA (פסקה 1700.20) קובע שיש להתחשב בפעילויות משולבות אנכית בקבוצה כמגזר תעשייתי אחד.

לדעתנו, יש לבחון כל מקרה לגופו ואין לקבוע כלל כאמור, שכן יכול להיווצר מצב המצריך לתת גילוי לאותן פעילויות בנפרד במגזרים שונים.

2.3.2 הקבצת המוצרים והשירותים למגזרים תעשייתיים

2.3.2.1 כללי

הפרסומים בעולם מצביעים על כך שהקבצת המוצרים והשירותים למגזרים תעשייתיים תלויה בעיקרה על שיפוט ההנהלה, כשההנהלה צריכה להביא בחשבון עקרונות שונים ומגוונים בעת קבלת החלטה כאמור.

בבחינת העקרונות והמאפיינים שיכולים לשמש כעזר להנהלה נמצא שאין מאפיין יחיד או אף קבוצה יחידה של מאפיינים המתאימים לקביעת המגזרים התעשייתיים של כל החברות ובכל המקרים. הנהלת החברה נוטה בדרך-כ לפרש את העקרונות באופן מרחיב על מנת להפחית את מספר המגזרים ברי הדיווח ולכן העד העיקרי של העקרונות המנחים צריך להיות: הכרה בעובדות ובנסיבות המשתנות של החברות ובנוסף להיות גמיש באופן סביר על מנת להתאים למצבים המשתנים.

2.3.2.2 העקרונות המנחים להקבצת המוצרים והשירותים למגזרים תעשייתיים

ניתן לחלק את העקרונות המנחים להקבצת המוצרים והשירותים למגזרים תעשייתיים, לשתי גישות עיקריות שכל אחת בוחנת את הנושא מכיוון שונה.

1. גישת "מהפרט אל הכלל" ("Bottom - to - Top")

גישה זו בוחנת את הקבצת המוצרים והשירותים למגזרים תעשייתיים "מלמטה", משמע, בוחנים את הפרט וכיצד אותו פרט יכול להיות קשור לפרט אחר לצורך ההקבצה למגזרים תעשייתיים.

חברות קטנות או פחות מגוונות, לעיתים קרובות מחולקות למגזרים לאורך קוים פונקציונאליים (כגון: תכנון, ייצור, פרסום), פעילויות (כגון: צביעה, דיג, אריזה, ספנות) או מבנה אירגוני (כגון: מחלקות, חברות בת, סניפים, מפעלים), מבלי לבנות גם את המידע לאורך קוי מוצרים או שירותים אינדיבידואליים או קבוצות של קוי מוצרים או שירותים. ככל שהחלוקה הפנימית למגזרים בחברה מבוססת על מאפיינים אחרים מאשר מוצרים ושירותים, כך עולה המורכבות בהקבצה למגזרים לצורכי הדיווח הכספי.

לשם כך, יש לקבוע אמות מידה שיעזרו בהקבצה למגזרים תעשייתיים. אמות המידה היכולות לשמש את גישת "מהפרט אל הכלל" ("Bottom-to-Top") יהיו:

א. מרכזי רווח ומרכזי עלות

הפרסומים בעולם קובעים שנקודת התחלה לוגית להקבצת מגזרים יכולה להיות מרכזי רווח. מרכזי רווח הינם היחידה הקטנה ביותר של פעילות שבגינה נצבר המידע על הכנסות ורווחיות. בצורה זו, מספר מרכזי עלות (מרכזי עלות הינן יחידות פעילות אשר צוברות עלויות ישירות וכן מיוחסים אליהן עלויות עקיפות, אך ללא הכנסות) יכולים בדרך-כ להשתלב יחד עם ההכנסה המתאימה וכך ליצור מרכז רווח. לאחר קביעת אותם מרכזי רווח ניתן יהיה על בסיסם לחלק את פעילויות החברה ומוצריה לפי מגזרים תעשייתיים.

שילוב של מרכזי רווח אינדיווידואלים עם מרכזי רווח למוצרים דומים לצורך הקבצה למגזרים, ינבע לעיתים קרובות מקבוצות הומוגניות של מוצרים המבוססות על מאפיינים דומים (לדוגמא: יכול שיהיו להם מאפיינים פיזיים דומים, מאפייני ייצור דומים, משתמשים סופיים דומים או שווקים דומים).

ראוי לציין, שככל שמרכזי הרווח חוצים את קוי התעשייה והמבנה הארגוני של החברה כך עולה המורכבות בחלוקה למגזרים על בסיס אותם מרכזי רווח.

ב. אופי המוצר או השירות

באמצעות קוי דימיון באופי מוצרי החברה ופעילויותיה ניתן לעיתים לבצע הקבצה למגזרים. כך, יכול ויהיו למוצרים או השירותים שיעורי רווחיות דומים, רמות סיכון דומות וסיכויי צמיחה בעתיד דומים [ניתן לבחון סיכויי צמיחה בעתיד ע"י הערכת גורמי הסיכון, תנודות בהיקף הגדילה (Volume growth), חדירה לשוק ותוכניות ספיציפיות של החברה לטווח ארוך בהתייחס לקו מוצר, כגון: פרסומים ועליה בתקציב, תוכניות לשיפור המוצר, תקציב הוצאות הוניות ודומיהם].

לעיתים נמצא מוצרים או שירותים משלימים או תחליפיים היכולים לשמש אף הם אמת מידה להקבצה למגזרים.

נקודות נוספות היכולות להצביע על דימיון באופי המוצר או השירות תהינה: המצב הטכנולוגי (כגון: מוצרים בעלי טכנולוגיה חדישה), מוצרים או שירותים המצריכים השקעה הונית חריגה (באופן יחסי גבוהה או נמוכה), תלות של מוצרים שונים במקורות אנרגיה דומים (כגון: מוצרים שונים המבוססים על עצים עשויים להיות מושפעים באופן דומה אם יצא חוק האוסר כריתת עצים) וכו'.

ג. אופי תהליך הייצור או מתן השירות

לעיתים נמצא קוי דימיון הנובעים מאופי תהליך הייצור או מתן השירות. כך, השיתוף במכונות וציוד, כח העבודה הנדרש לייצור או למתן השירות, השימוש בחומרי גלם דומים, היקף ההשקעה ההונית בתהליך וכו', עשויים להצביע על אופי דומה של התהליך ובכך ניתן לקבל אמת מידה נוספת בהקבצה למגזרים.

בחינת אופי דומה של התהליך יכול שיעשה על ידי ההנהלה באמצעות בחינה פיזית של המלאי או הנכסים הקבועים בחינת רישומי גיליון תשלומים, בחינת עלות המכר וכו'.

נקודות נוספות היכולות להצביע על דימיון באופי תהליך הייצור או מתן השירות תהינה: אפשרות ההחלפה של אמצעי הייצור בין תהליכים (אותם אמצעי ייצור יכולים לשמש במספר תהליכי ייצור), רמת הטכנולוגיה הנדרשת לתהליך הייצור וכו'.

ד. שווקים ושיטות שיווק

באמצעות קוי דימיון בשווקים ובשיטות השיווק ניתן לעיתים לבצע הקבצה למגזרים. כך, ניתן לקבץ בין מוצרים שבהם השיווק לאיזורים מסויימים בחו"ל בהם קיימת אי יציבות פוליטית וכלכלית, לעומת מוצרים בהם השיווק לאיזורים אחרים שבהם קיימת יציבות פוליטית וכלכלית. בנוסף, יש לבחון את חשיבותם היחסית של איזורי הפעילות והשיווק לחברה בכללותה.

לעיתים, ניתן לקבץ בין מוצרים המשווקים ללקוחות לאורך זמן (כגון: אספקת חלק מסוים למטוס לתעשייה האווירית) או לקוחות חד פעמיים (כגון: קלטת וידאו שעליה מוקלט סרט כלשהו תמכר בדר"כ פעם אחת לאותו לקוח).

כך גם שיטות שיווק אגרסיביות למוצר מסוים (לרבות פרסום בתקשורת, טלמרקטינג וכו') או שיטות שיווק פסיביות, יעזרו בקביעת ההקבצה למגזרים.

בחינת השווקים ושיטות השיווק יכול שתעשה על ידי ההנהלה באמצעות סווג הלקוחות, בחינת חשבונות עמלת המכירות, קביעת מדיניות מחירים ומדיניות אשראי וכו'.

ה. אמות מידה אחרות

1) יש לבחון כיצד מוגדרים מגזרי החברה למטרות הנהלה פנימיות, ומהי ההתייחסות כלפי אותם מגזרים פנימיים. כך, קבוצות ארגוניות כמו חטיבות, חברות בנות וסניפים הנוצרות בדר"כ לפי צורכי ההנהלה, תואמות לעיתים את המגזרים לצורכי דיווח כספי ובכך מקילות על ההקבצה למגזרים (אם אין זה המצב, הדיווח המגזרי עשוי לחייב מיון מחדש של הנתונים).

2) קיום דרישות חוקיות מיוחדות ומאפיינים ענפיים מיוחדים, כמו בענפי הבנקאות והביטוח, עשויים להוות גורמים נוספים שיש לשקול בקביעת המגזרים המדווחים.

3) אמת מידה עיניינית יכולה להיות יחסי הגומלין בין פעילויות החברה. זאת מאחר ואם ידווח על פעילויות החברה השלובים אלה באלה באופן הדוק או בעלי תלות הדדית, כעל מגזרים תעשייתיים נפרדים, יגרום הדבר להטעיה.

2. גישת "מהכלל אל הפרט" ("Top - Down")

גישה זו בוחנת את הקבצת המוצרים והשירותים למגזרים תעשייתיים "מלמעלה", משמע, בוחנים כיצד ומדוע ניתן לקבץ למגזרים קוי מוצר ספציפיים לאור המטרות והיעדים המשותפים שלהם.

המטרות והיעדים המשותפים יוצרים את הבסיס לתוכניות לטווח ארוך. יעדים ותוכניות אלו משקפים, לעיתים קרובות, המשכיות של פעילויות העבר של החברה ואף לעיתים משקפים שינויים משמעותיים לעתיד לבוא.

שינויים הצפויים בפעילויות בעתיד המשתקפים ביעדים ובתוכניות, בדר"כ, מלווים בשינויים במבנה הארגון, רכישות ומיזוגים, הפסקת או תוספת פעילויות וייצור מוצרים, שינויים במבנה ההון וכו'.

בצורה זו, תוכניות לטווח ארוך יכולות לתמוך בהקבצה למגזר מסויים בשונה ממה שצויין על ידי גישה "מהפרט אל הכלל" ("Bottom-to-Top"), וכך להביא לתוצאה שונה בהקבצת המוצרים והשירותים למגזרים.

כך, אם ישנו יעד לייצור מטוס מתחילתו ועד סופו, החברה תבצע שינויים כאמור על מנת שתוכל לייצר את כל החלקים ולהרכיבם גם יחד ובצורה זו כל תהליכי הייצור של כל החלקים יקובצו למגזר אחד לאור היעד המשותף - ייצור המטוס.

בנוסף, קיים סיווג ענפי של חברות הנסחרות בבורסה. ממחקר שערכנו נמצא שניתן להעזר בסיווג הענפי אליו משויכת החברה על מנת לחלק את פעילויותיה למגזרים. כך, חברות תדיראן ואלביט המסווגות בבורסה בענף "מכונות, חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה" חילקו את מגזריהן למגזרים הדומים במהותם לסיווג הענפי (כך, חילקו למגזרי אלקטרוניקה, מוצרי צריכה חשמליים וכו') - על כך ראה סעיף 2.12.

3. שילוב הגישות

על פי האמור לעיל, יכול ויווצר מצב שההקבצה על פי כל גישה תביא לתוצאה שונה.

גישת "מהכלל אל הפרט" ("Top - Down") אינה יכולה לספק בטחון אבסולוטי באשר לקשרים משמעותיים בין המוצרים והשירותים, אולם היא יכולה לתת ראיות מחזקות או סותרות לעולה מגישת "מהפרט אל הכלל" ("Bottom-to-Top").

לדעתנו, ישנו סיכון בהסתמכות מופרזת על גישה אחת בלבד ועל כן יש לשקול ולבחון את שתי הגישות יחדיו. זאת מאחר ויכול להתקיים מתאם (Correlation) בין היעדים המשותפים (על פי גישת "מהכלל אל הפרט" - "Top-Down") לבין אמות המידה שהוזכרו לעיל (על פי גישת "מהפרט אל הכלל" - "Bottom-to-Top").

4. האם יש לנקוט גישה מצמצמת או מרחיבה?

ישנם הסבורים שההנחיות הקיימות כיום כפי שהוצגו לעיל נותנות מרווח רחב מדי בקביעת המגזרים התעשייתיים הנובעים מהקבצת מוצרים ושירותים, עד כדי כך שאין למגזרים הללו משמעות.

ה-AIMR בנייר העמדה "FINANCIAL REPORTING IN THE 1990S' AND BEYOND" קובע שיש קושי פרקטי בהגדרה מדוייקת יותר של מגזר, אך גם טוען שההגדרה למגזר איפשרה לחברות רבות לנצל אותה לצורכי דיווח כספי כרצונן. עם זאת, ראוי לדעתנו להזכיר שדיווח על פי מגזרים מספק אינפורמציה נוספת מעבר למצוי בדיווח הכספי. על כן, ניצול ההגדרה כאמור על ידי החברות לצורכי דיווח כספי כרצונן אינו צריך כשלעצמו לפגוע בדיווח הכספי הכולל.

ככלל, ניתן להציג שתי גישות עיקריות לטיפול בעקרונות המנחים שהוצגו לעיל:

א. הגישה המצמצמת

מחקר של ה-CICA ממליץ על החלפת ההנחיות הקיימות למגזרים תעשייתיים, בגישה צרה יותר של מגזרים תעשייתיים. על פי המחקר "מגזר תעשייתי" מוגדר כ-: "כל קו עסקי הניתן לאבחנה, קטיגוריות מוצרים או שווקים עיקריים אשר ביסודם הינם בעלי סיכונים ורווחיות דומים".

על פי הגישה המצמצמת, המטרה שהחברה תספק מידע שיתן הבנה טובה יותר באשר לתוצאות פעולותיה של החברה וזאת באמצעות מספר רב יותר של מגזרים ובכך תנתן משמעות רבה יותר לחלוקה למגזרים (שהרי, ככל שהגדרה מצומצמת יותר כך מספר המגזרים עולה).

ב. הגישה המרחיבה

הגישה המרחיבה אשר מוצעת להחליף את בסיס ההקצבה הקיים, הינה חלוקה למגזרים בהתבסס על הדרך שהחברות מנהלות ומבצעות חלוקה למגזרים.

על פי הגישה המרחיבה, המטרה שהחברות יפעלו בהתאם לעקרונות ומאפיינים מסויימים לפיהם הם פועלים לצרכים פנימיים, ולא יציגו כל קו עסקי הניתן לאבחנה כמגזר תעשייתי. בגישה זו אומנם מספר המגזרים יהיה מצומצם יותר, אולם ניתן דגש לאפשרות השוואה של המידע המגזרי לרוחב החברה (השוואת המידע המגזרי המדווח בדו"ח הכספי לצורת המגזרים בה החברה פועלת לצרכים פנימיים).

ג. מהי הגישה המומלצת?

ה-AIMR בנייר העמדה שלו, מכיר בשתי הגישות המחליפות זו את זו, ומציע שעדיפות תינתן לגישה שתאפשר למשתמשים הבנה טובה יותר על החברה, שזו הגישה המצמצמת.

ראוי לציין, ש-FAS14 (בפסקה 101) אוסר את השימוש בקטיגוריות נרחבות. על פיו ככל שמספר המוצרים וקווי המוצרים שהינם משולבים עולה, כך עולה הצורך לראיות אוביקטיביות המצביעות על הקשרים בין המוצרים המשולבים.

לדעתנו, בכל מקרה יש לתת עדיפות לגישה המצמצמת על מנת לתת דגש על הערכת תוצאות פעילויותיהן של החברות באמצעות מספר רב יותר של מגזרים. אולם, יש לשקול בהתאם לנסיבות את החלוקה שנוצרה על בסיס הגישה המצמצמת ולבחון האם המגזרים שנוצרו אכן מספקים מידע משמעותי למשתמשי הדו"חות או שכדאי לצמצם את מספר המגזרים באמצעות הגישה המרחיבה. בצורה זו נביא לאופטימום את הדיווח על פי מגזרים שיתן את יתרונות שתי הגישות גם יחד.

לאחר שהנהלה החליטה על בסיס קריטריונים, כדוגמת הקריטריונים שהוצגו לעיל, אילו מגזרים תעשייתיים קיימים בחברה (שזהו למעשה המבחן האיכותי -הקובע את סוגי המגזרים, להבדיל מהמבחנים הכמותיים שיוצגו בהמשך), יכולה לפנות החברה לבחינת והגדרת המגזרים ברי הדיווח.

2.3.3 בחירת מגזרים ברי דיווח

תקן בינלאומי IAS14 מציין שיש הסבורים כי ראוי לספק אמות מידה מנחות למידת מהותיות המגזר בטרם ידווח עליו בנפרד ולהגביל את המגזרים למספר סביר, כדי למנוע מורכבות מיותרת.

על פי התקן, אמות מידה מנחות עשויות להיות:

1. 10% מההכנסה שבדו"חות הכספיים המאוחדים;

או,

2. 10% מהרווח התפעולי שבדו"חות הכספיים המאוחדים;

או,

3. 10% מכלל הנכסים שבדו"חות הכספיים המאוחדים.

אולם, על פי התקן, אמות המידה הכמותיות האמורות אינן הגורמים הבלעדיים בזיהוי מגזרים לצורכי דיווח.

הפרסומים בעולם (FAS14, חלק 1700 של ה-CICA וכו') מספקים אמות מידה והנחיות ספציפיות יותר באשר לבחירת מגזרים כברי דיווח. על פי פרסומים אלה אותם ה-10% משמשים כמבחן חשוב המתייחס להכנסות מחיצוניים ופנימיים, רווח או הפסד תפעולי ונכסים מזוהים. כך גם המגזרים ברי דיווח צריכים להיות לפחות 75% מההכנסות החיצוניות של החברה וכן צריכה לפיהם להיות הגבלה פרקטית למספר המגזרים שידווחו (כך, גילוי הדעת FAS14 מציין 10 מגזרים כגבול הפרקטי הנדרש).

על פי FAS14 מגזר בר דיווח הינו כל חלק של החברה שבו נדרש דיווח מגזרי על פי קריטריונים שיובחרו בסעיפים שלהלן.

2.3.3.1 מבחני ה- 10% במגזרים תעשייתיים

בחירת המגזרים ברי הדיווח נעשית על ידי מבחנים כמותיים שנקבעו ב- FAS14, שהדמיון ביניהם הוא בדרישה שהמגזר יהיה מהותי/חשוב, על מנת לתת עליו דיווח מגזרי.

מבחני ה- 10% - יש לבצע מבחנים בכל שנת דיווח כספית לקביעת מגזרים ברי דיווח של חברה על בסיס קריטריון מהותיות של 10%. לדעתנו, מומלץ לפעול על פי קריטריון מהותיות של 5% ולא 10% כאמור לעיל) לאור יישום קריטריון זה במקצוע בתחומים רבים [מופיע בסעיפים שונים בתקנות ניירות ערך (עריכת דו"חות כספיים שנתיים), התשנ"ג - 1993, בהגדרת בעל עניין על פי חוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 וכו']. בכל אופן מגזר תעשייתי חייב לקיים לפחות אחד מהמבחנים הבאים:

1. מבחן ההכנסות:

ההכנסות של המגזר (כפי שיוגדר בהמשך) מהוות 10% או יותר מכלל ההכנסות של המגזרים התעשייתיים של החברה.

דוגמא:

נניח ישנם 4 מגזרים:

מגזר	הכנסות כולל הכנסות בין המגזרים (אלפי ש"ח)
א	200
ב	300
ג	400
ד	160
ה	-
סה"כ	1,060

$$1,060 \times 10\% = 106$$

מכאן מגזרים א', ב' ו- ג' חייבים בדיווח מאחר והכנסותיהם גדולות מ- 106 אלפי ש"ח. מגזרים ד' ו- ה' לא חייבים בדיווח מאחר והכנסותיהם קטנות מ- 106 אלפי ש"ח.

הכנסת מגזר כוללת מכירות לחיצוניים או למגזרים אחרים של החברה. זאת, על מנת להראות את סך המכירות, ללא קיזוז בין מגזרים, של כל מגזר כפי שיוצג בביאור על מגזרים. מכירות בין מגזרים יהיו על בסיס מחירי מכירה או מחירי העברה שהחברה משתמשת בהם. אולם מכירות בין מגזרים לא יכללו את עלות האמצעים המשותפים או עלויות משותפות אחרות.

הכנסות של מגזר כוללות גם הכנסות ריבית מגורמים חיצוניים (כגון במכירות בתשלומים), והכנסות ריבית מיתרות של לקוחות שהם מגזרים אחרים בתוך הקבוצה או החברה (ובמילים אחרות, ריבית המתקבלת במסחר בין מגזרי תכלול במכירות בין חברתיות, אם ההכנסות לקבל או נכסים אחרים הקשורים לריבית נכללים בנכסים המזוהים של המגזר התעשייתי).

לעומת זאת, הן לא כוללות הכנסות ריבית על מקדמות או הלוואות שהעמיד מגזר אחד לטובת מגזר אחר. במילים אחרות: אם ישנם מגזרים בקבוצה וביניהם קיימת פעילות עסקית הכוללת חיוב/זיכוי ריבית, אזי הם מהווים חלק מההכנסות אולם אם מגזר אחד העמיד לאחר הלוואה לא תכלול הריבית מההלוואות בהכנסות הבין מגזריות.

הוציא מצב אחד: כאשר ישנו מגזר פיננסי בתוך הקבוצה (כגון: בנקים, ביטוח וכו') אזי ההכנסות שלו מההלוואות למגזרים אחרים מהווה חלק מהפעילות העסקית הרגילה שלו, ועל כן במגזר פיננסי ההכנסה מריבית כאמור תחשב כהכנסה במגזר.

2. מבחן רווח או הפסד תפעולי

הרווח או ההפסד התפעולי (כפי שמוגדר בהמשך) של המגזר הינו 10% או יותר מהגדול מבין השניים:

א. **סה"כ הרווחים התפעוליים של המגזרים התעשייתיים הרווחיים של הקבוצה.**

ב. **סה"כ ההפסדים התפעוליים של המגזרים התעשייתיים המפסידים של הקבוצה.**

למעשה מבחן זה פועל על פי "הערך המוחלט" של סה"כ הרווחים או סה"כ ההפסדים ללא קשר לסימניהם (חיובי, שלילי).

דוגמא:

לקביעת קריטריון זה, יש לסכם את כל ההפסדים של המגזרים התעשייתיים שבהם היו הפסדים תפעוליים, ולסכם את כל הרווחים של המגזרים התעשייתיים שבהם היו רווחים תפעוליים. הגדול מבין שני הסה"כ (רווחים או הפסדים) ישמש לצורך מבחן ה- 10% כמודגם להלן:

מגזר	הפסדים (אלפי ש"ח)	רווחים (אלפי ש"ח)
א	1,000	-
ב	-	2,000
ג	-	1,000
ד	3,000	-
ה	7,000	-
סה"כ	11,000	3,000

$11,000 \times 10\% > 3,000 \times 10\%$ ולכן רווח או הפסד של מגזר בסך 1,100 ומעלה ($11,000 \times 10\%$) יחייב הצגת המגזר כבר דיווח.

על כן, בדוגמא, מגזרים ב', ד' ו-ה' מתאימים כמגזרים ברי דיווח עבור הקריטריון הנדון.

ראוי לציין שלמרות שמגזר א' הינו מגזר מפסיד, לא נדרשים לתת לו גילוי נפרד כמגזר על פי קריטריון זה מאחר והוא אינו מספיק חשוב/ מהותי שידרש בגינו גילוי נפרד.

רווח או הפסד תפעולי של מגזר תעשייתי הינו הכנסה (כמוגדר במבחן ההכנסות לעיל) בניכוי הוצאות תפעוליות. הוצאות תפעוליות כוללות את אלו המתייחסות למכירות פנימיות של מגזרים כמו גם ללקוחות חיצוניים. הוצאות תפעוליות הנוצרות על ידי חברה ואשר אינן מנותבות ישירות למגזר תעשייתי ספציפי יכולות להיות מיוחסות על בסיס הגיוני לאותם מגזרים תעשייתיים שבהם הרוויחו כתוצאה מההוצאות הנ"ל שנוצרו. רכישות בין מגזרים יהיו על בסיס מחירי העברה או מחירי מכירה שמשמשים בחברה.

רווח או הפסד תפעולי של מגזר תעשייתי לא יכלול את הפריטים הבאים:

א. הכנסה שאינה נגזרת מפעולות של מגזר תעשייתי כלשהו.

ב. הכנסות משותפות כלליות.

- ג. הוצאות משותפות כלליות.
- ד. הוצאות ריבית, למעט עבור מגזר תעשייתי שפעילותו העיקרית הינה מימון (כגון: בנקים, ביטוח, וכו').
- ה. מיסים על הכנסה - בארץ ובחו"ל.
- ו. רווחי או הפסדי אקויטי מתברות מוחזקות.
- ז. רווח או הפסד מפעולות שהופסקו.
- ח. פריטים מיוחדים.
- ט. חלק המיעוט ברווח.
- י. השפעה מצטברת של שינוי בעקרונות חשבונאיים.

הוצאות תפעוליות של מגזרים תעשייתיים צריכות להיקבע על פי אופיין ולא על פי העובדה שהם נרשמו כהוצאות משותפות כלליות. אם ההוצאות בדרך כלל מופחתות בחישוב הרווח או ההפסד התפעולי של מגזר תעשייתי אזי יש לכלול גם כן, והכל בהתייחס לצורה בה הן נרשמות בספרים. במילים אחרות, על פי מהות ההוצאה צריך לקבוע באם ההוצאה התפעולית תנוכה ממגזר תעשייתי, באם לאו.

3. מבחן הנכסים המזוהים:

הנכסים המזוהים של המגזר (כמוגדר בהמשך) מהווים 10% או יותר מכלל הנכסים המזוהים של המגזרים התעשייתיים של החברה במאזן המצרפי (לא המאוחד).

דוגמא:

מגזר	נכסים מזוהים (אלפי ש"ח)
א	1,000
ב	5,000
ג	4,000
ד	7,000
ה	3,500
סה"כ	20,500

$$20,500 \times 10\% = 2,050$$

לפיכך, מגזר בר דיווח הינו כזה שסך נכסיו המזוהים הינם לפחות 2,050 אלפי ש"ח.

על כן, מגזרים ב', ג', ד' ו-ה' מתאימים כמגזרים ברי דיווח עבור הקריטריון הנדון.

נכסים מזוהים הינם נכסים מוחשיים או לא מוחשיים המשמשים את המגזר באופן בלעדי (נכס לא מוחשי

כגון מוניטין, יכלל בנכסים המזוהים אם הוא מייצג את השקעת החברה במגזר התעשייתי וכאשר הפחתתו מופיעה במסגרת הרווח או ההפסד התפעולי של אותו מגזר) או החלק המיוחס של הנכסים המשמשים באופן משותף ליותר ממגזר אחד [כלומר, נכסים שמשמשים מספר מגזרים ואשר ניתן לחלקם על בסיס הגיוני ביניהם (כגון: חלוקת מחסן, המשמש למספר מגזרים, על פי שטחו הפיזי של המחסן), יהיה כנכס מזוהה של אותו מגזר לצורך הקריטריון הנדון.

אין לייחס נכסים כללים משותפים למגזרים. הלוואות, מקדמות והשקעות אינם נחשבים כנכסים מזוהים אלא אם ההכנסה מאותם נכסים נכללת ברווח או ההפסד התפעולי מהמגזר (כגון: כאשר מדובר במגזר פיננסי - בנקים, ביטוח וכו' - שההלוואות מהוות חלק מהפעילות העסקית הרגילה שלו).

נכסים מזוהים של מגזר תעשייתי יכללו חישובי הערכה, כגון: הפרשה לחובות מסופקים, פחת נצבר וכו'.

מאחר וקביעת מגזר בר דיווח נעשית בכל שנת דיווח כספית, יכול להוצר מצב שמגזר בר דיווח בעבר לא יקיים את מבחן ה- 10% בשנה הנוכחית.

אולם, אם המגזר בר הדיווח, שלא קיים את מבחני ה- 10% בשנה הנוכחית, צפוי שיקיים את מבחני ה- 10% בשנים הבאות, אזי לצורך יכולת ההשוואה בין השנים יש לכלול את אותו מגזר כבר דיווח גם בשנה הנוכחית, למרות שהוא לא קיים את המבחנים האמורים.

לדעתנו, ניתן להרחיב ולאמר שאם ישנם מגזרים שלא עברו את מבחן ה- 10% ובכך אינם ברי דיווח, עדיין יש לבחנם לגופו של עניין מאחר ואם אותו מגזר צפוי בעתיד שיהיה חשוב (למשל, צפי של גידול מהותי לאותו מגזר או צפוי שיהיה בעל חשיבות אסטרטגית לחברה) יש לדווח עליו כבר בשנה הנוכחית, למרות שלא דווח בעבר.

לעומת זאת, מגזר תעשייתי אשר בדרך כלל לא קיים את הקריטריונים שיאפשרו לו להיות מגזר בר דיווח, ואשר הופך להיות בר דיווח בתקופה מסויימת אחת לאור אירוע לא רגיל/חריג, אין לראות בו מגזר בר דיווח.

דוגמא:

מגזר א' בדוגמאות מסעיף 2.3.3.1, צריך להיות מדווח לאור היותו מגזר בר דיווח המקיים את אחד ממבחני ה- 10% (מקיים את מבחן ההכנסות).

אולם, אם מדובר באירוע חריג שכתוצאה ממנו נוצרו הכנסות במגזר א' בשנה הנוכחית (כגון: מכירת פסולת ייצור, שהצטברה בעשור האחרון, לספק של החברה לצורכי מיחזור), כאשר בשנים קודמות לא דווח כמגזר נפרד אין לדווח עליו כמגזר נפרד בשנה הנוכחית.

ההכנסות במאוחד ממכירות לחיצוניים, על ידי כל המגזרים ברי דיווח, צריכות להיות לפחות 75% מסה"כ ההכנסות של כל המגזרים התעשייתיים של החברה, במאוחד.

אם מבחן ה- 75% אינו מתקיים על ידי המגזרים ברי הדיווח שעברו את מבחני ה- 10%, הרי מגזרים תעשייתיים שלא היו חייבים בדיווח קודם לכן (משום שלא עמדו במבחני ה- 10%), יתווספו על מנת לקיים את מבחן ה- 75%.

הוספת המגזרים שאינם ברי דיווח, למגזרים ברי הדיווח, תעשה על פי גודל המכירות לחיצוניים של אותם מגזרים, עד שנגיע לדיווח של לפחות 75% מסה"כ ההכנסות של כל המגזרים התעשייתיים של החברה, במאוחד.

דוגמא:

נניח ישנם מגזרים א'-ז'. על פי מבחני ה- 10% נמצא כי:

מגזרים א', ב', ג', ד', ז' הינם ברי דיווח.

מגזרים ה', ו' אינם ברי דיווח.

להלן מספר נתונים:

מגזר	הכנסות ממכירות לחיצוניים		
	סה"כ הכנסות (אלפי ש"ח)	הכנסות בין מגזרים (אלפי ש"ח)	לחיצוניים (אלפי ש"ח)
א	300	150	150
ב	520	350	170
ג	380	250	130
ד	300	200	100
ה	200	-	200
ו	205	-	205
ז	300	200	100
סה"כ	2,205	1,150	1,055

נדרש לבחון את מבחן ה- 75%:

לשם כך נבדוק את ההכנסות ממכירות לחיצוניים.

$$\frac{\text{(סה"כ הכנסות מחיצוניים של מגזרים א', ב', ג', ד', ז', שחייבים בדיווח)}}{\text{(סה"כ הכנסות ממכירות במאחד)}} = \frac{650}{1055} = 62\% < 75\%$$

מכאן שלא עומדים במבחן ה- 75% ויש להוסיף את אחד המגזרים שלא הוגדרו כברי דיווח.

במקרה זה למגזר ו' יש את ההכנסה ממכירות לחיצוניים הגדולה ביותר מבין המגזרים שאינם חייבים דיווח, ועל כן מגזר זה יתווסף לביאור על המגזרים.

נבדוק שוב את מבחן ה- 75%:

$$\frac{\text{(סה"כ הכנסות מחיצוניים של מגזרים א', ב', ג', ד', ז', שחייבים בדיווח)}}{\text{(סה"כ הכנסות ממכירות במאחד)}} = \frac{855}{1055} = 81\% > 75\%$$

המבחן מתקיים ולכן אין להוסיף מגזרים נוספים לדיווח.

המגזרים שידווחו במקרה זה יהיו: א', ב', ג', ד', ו', ז'.

2.3.3.4 מגבלת 10 מגזרים לכל היותר

לאור המסגרת המתוארת בסעיפים הקודמים, יכולים להגיע לדיווח של מגזרים רבים (עד 30 מגזרים - כל מבחן משלושת מבחני ה- 10% יכול להצביע על 10 מגזרים שונים) וכך עומס הנתונים יפגום ביכולת הערכת פעילויות המגזרים השונים ובכך תקטן חשיבות הצגת הביאור על פי מגזרים.

על כן, נקבע שאין לחרוג בדיווח על פי מגזרים מעל 10 מגזרים. כלומר מקסימום ידווחו 10 מגזרים, ואם נוצר מצב של יותר מ- 10 מגזרים יש לאחד את המגזרים על מנת לשמור על מסגרת ה- 10 מגזרים.

כמובן שלאחר איחוד המגזרים יש לבצע שוב את מבחני ה- 10%, וה- 75% לבחינת המגזרים החדשים ברי הדיווח.

ראוי לציין, ש- FAS14 (פסקה 19) אוסר הקבצתם של מגזרים שאינם קשורים האחד לשנית, אך מתיר את הקבצתם לצורך עמידה במגבלת 10 מגזרים לכל היותר.

2.3.3.5 מגזר דומיננטי

אם ההכנסות, הרווח או ההפסד התפעולי והנכסים המזוהים (משמע שלושת מבחני ה- 10%) של מגזר מסוים מגיעים ל- 90% מהסה"כ בחברה, ואין מגזר אחר שמקיים מבחן 10% כלשהו, המגזר נחשב כדומיננטי. במקרה זה אין צורך לתת גילוי על פי מגזרים בחברה.

לדעתנו, באם מדובר במגזר דומיננטי עדיין יש לשקול לתת על כך גילוי ואף לחלקו לקוי מוצרים בתוך אותו מגזר.

כד, מחקר של ה- FASB מצא שמנתחי דו"חות כספיים המשתתפים ב- AIMR, ממליצים לקבוע דרישות לגילוי הכנסות ורווחים תפעוליים על ידי קוי מוצרים ושירותים, במילים אחרות - מרכזי רווח (כפי שהוסבר בסעיף 2.3.2), אפילו אם החברה סבורה שהיא תפעל במגזר תעשייתי בודד.

גם מחקר של ה- CICA ממליץ שהפטור למגזר תעשייתי דומיננטי יבוטל. עוד הוא ממליץ שהחברה שאין לה מגזרים ברי דיווח תדרש להצהיר בדיווח הכספי שכל פעילויותיה הינם באופן בסיסי בעלי סיכונים ורווחיות דומים.

2.3.4 התאמות בין המידע המגזרי התעשייתי לבין הדו"חות הכספיים המאוחדים

הפרסומים בעולם קובעים את הדרישות למכנה משותף בין המידע המגזרי התעשייתי לבין המידע הכספי המאוחד. דרישות כאמור מצריכות ביצוע התאמות וזאת על מנת לתת למשתמשי הדו"חות הכספיים הבנה טובה באשר לפריטים שלא יוחסו למגזרים השונים ולפעילויות השונות בין המגזרים.

כך, יבוצעו התאמות בין ההכנסות המגזריות לבין ההכנסות בדו"ח הכספי המאוחד (המכירות הפנימיות בין מגזרים יוצגו בשורה נפרדת), יבוצעו התאמות בין הרווח או ההפסד התפעולי של המגזרים לבין ההכנסה לפני מס מפעולות נמשכות (לפני רווח או הפסד מפעולות שהופסקו, פריטים מיוחדים. והשפעה מצטברת של שינוי בעקרונות חשבונאים) בדו"ח הכספי המאוחד. בנוסף, הנכסים המזוהים בגין המגזרים השונים יותאמו לסה"כ הנכסים בדו"ח הכספי המאוחד כאשר הנכסים שאינם מזוהים (נכסים כלליים) יוצגו בנפרד.

ההתאמות האמורות יכללו, בין השאר: ביטול רווחים פנימיים שנוצרו במכירות בין המגזרים (כגון: מכירת סחורה בין מגזר אחד למשנהו תבוטל לצורך הדו"ח הכספי המאוחד, כך שהרווח הפנימי שנוצר במכירה יבוטל בשורת הרווח או ההפסד התפעולי וכן בשורת הנכסים המזוהים וכו'), ביטול מחזור ההכנסות למגזרים שמכרו למגזרים אחרים וכו' (דוגמאות ראה בפרקטיקה בארה"ב - נספח 1, בפרקטיקה בישראל - נספח 2 ובדוגמאות המסכמות לפרק).

ראוי לציין שעסקאות שנעשות בין חברות בתוך המגזר יש לבטל בגינם, מלכתחילה, את מחזורי ההכנסות, רווחים פנימיים שטרם מומשו וכו'. משמע, יש להשתמש בהם לצורך המבחנים ולהציגם בביאור לאחר הביטולים כאמור לאור היותן של עסקאות אלה מלכתחילה בתוך המגזר ולא בין המגזרים. טור ההתאמות המופיע בביאור יכלול רק פעולות שנעשו בין המגזרים (ולא בתוך מגזר כלשהו).

יש לתאר בגין מכירות פנימיות בין מגזרים המוצגות בנפרד מהו הבסיס למחירי העברות אלו. לדעתנו, ניתן להשתמש בבסיסים שונים רק אם המידע שישופק לקורא יאפשר לו להעריך את השפעת השיטה על רווחיות המגזר.

2.3.5 המידע שידווח בביאור על פי מגזרים תעשייתיים

הפרסומים בעולם קובעים מהו המידע על פי מגזרים תעשייתיים שיש לדווחו בדו"ח הכספי:

1. על החברה לתאר את הפעילויות של כל מגזר תעשייתי עליו מדווח - תיאור לסוגים של המוצרים והשירותים העיקריים וכן כל מדיניות חשבונאית משמעותית למגזרים שעדיין לא ניתן עליהם גילוי בדיווח הכספי הרגיל.

2. בנוסף, יש לתת את הגילוי בגין כל מגזר תעשייתי שעליו מדווח באשר ל -:

א. מכירות והכנסות תפעוליות אחרות, באבחנה בין הכנסות הנובעות מלקוחות חיצוניים לבין הכנסות הנובעות ממגזרים אחרים. העברות צריכות להיות בעלות על פי הבסיס המשמש את הקבוצה למטרות תפעוליות, כשלבסיס זה יש לתת גילוי.

ב. רווח או הפסד תפעולי של כל מגזר בר דיווח. השיטה שבה משתמשים לייחוס ההוצאות צריכה להיות מיושמת בעקביות. בנוסף לרווח או הפסד תפעולי, החברה יכולה להציג קני מידה אחרים של רווחיות, כל עוד ניתן גילוי לשיטות המשמשות בקביעת הסכומים.

ג. הנכסים ששימשו את המגזר (הנכסים המזוהים) - מבוטאים בסכומים כספיים או באחוזים מהסכומים המאוחדים הכוללים.

3. גילויים אחרים הנדרשים עבור כל מגזר בר דיווח כוללים:

א. הוצאות פחת, אזילה, הפחתות אחרות ובלאי.

ב. השקעות הוניות.

ג. שווי מאזני וחלק ברווחי אקוויטי בגין חברות משולבות אנכית, ואיזורים גיאוגרפיים שבהם הם פועלים.

ד. ינתן גילוי לשינויים בזיהוי מגזרים ולשינויים בעקרונות חשבונאיים המשמשים בדיווח מידע מגזרי, שלהם השפעה מהותית על המידע המגזרי. גילוי זה יכלול תיאור מהות השינוי, הנימוקים לו, וכאשר המידע ניתן להיקבע באופן סביר - השפעת השינוי.

4. יש לדווח על מידע כאמור בגין סה"כ המגזרים התעשייתיים אשר אינם כשלעצמם ברי דיווח (אשר יקראו "אחרים").

5. על החברה להמציא התאמה בין סכום המידע על המגזרים הבודדים לבין הסך הכולל של המידע המופיע בדו"ח חות הכספיים.

לא נדרש להציג את השפעות הפרו-פורמה של תיקונים רטרואקטיביים בגין השינוי בעקרונות חשבונאיים, ופרו-פורמה על מידע נוסף המתייחס למיזוגים (מיזוגי עסקים - APB-16), עבור מגזרים ברי דיווח אינדיווידואליים.

**מבנה ביאור על פי מגזרים תעשייתיים
(אלפי ש"ח)**

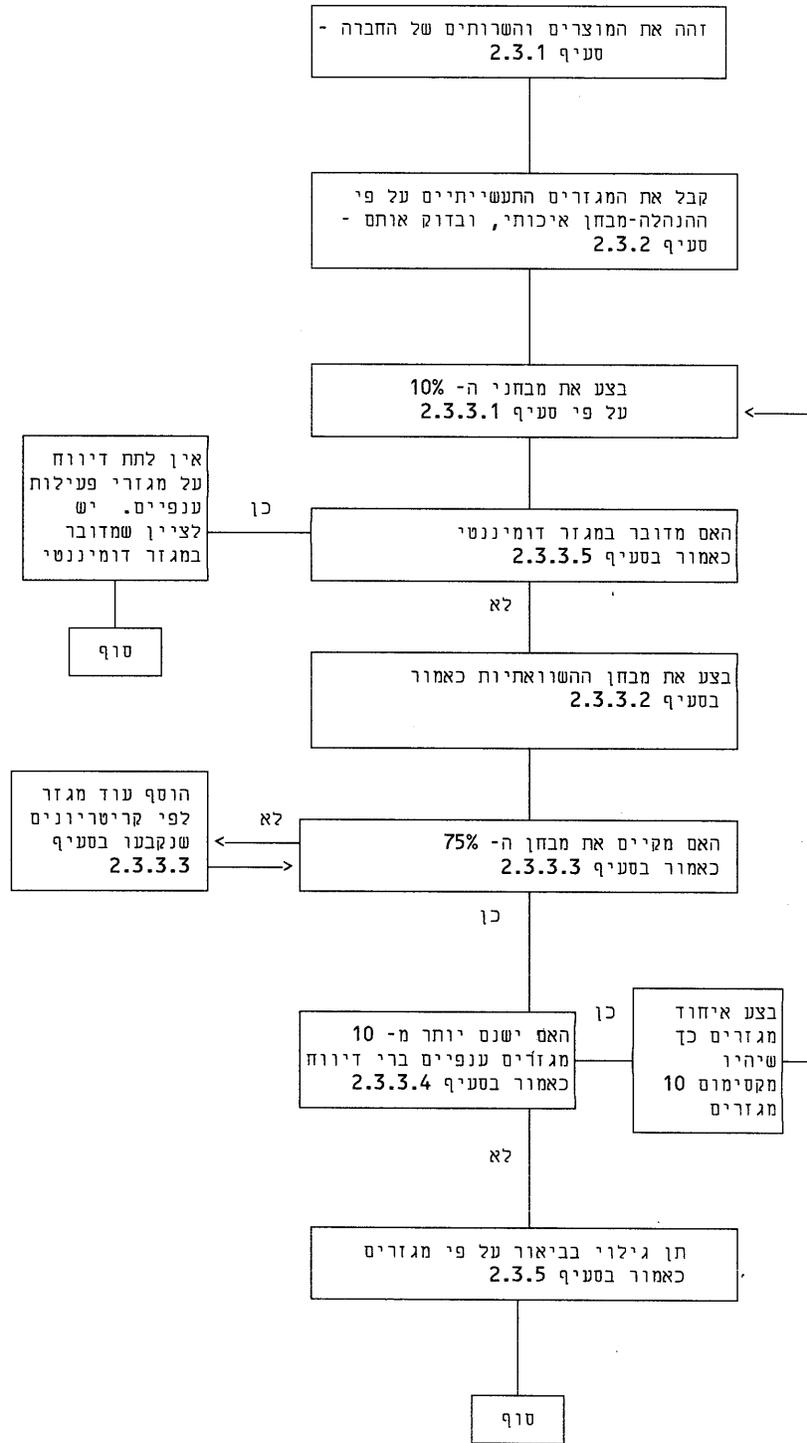
מאוחד	התאמות	אחרים	שרותים פיננסיים	מסחר ושרותים	בניה	תעשייה	
							הכנסות מחיצוניים
							הכנסות פנימיות(*)
							סה"כ הכנסות
							רווח (הפסד) תפעולי
							הוצאות הנהלה, מכירה וכלליות
							הוצאות מימון, נטו
							רווח מפעולות נמשכות לפני מיסים על
							ההכנסה
							נכסים מזוהים
							נכסים כלליים
							סה"כ נכסים
							פחת והפחתות
							פחת כללי
							סה"כ פחת והפחתות
							השקעות הוניות (קפיטליות)
							השקעות הוניות (קפיטליות) - משרד ראשי
							סה"כ השקעות הוניות (קפיטליות)

(*) מחיר המכירה של מכירות בין מגזרים נקבע על פי.....

דגשים חשובים:

1. אם קטיגורית ה"אחרים" כוללת מגזר תעשייתי מסויים ולא מספר מגזרים תעשייתיים, לדעתנו מומלץ לציין את שמו של המגזר התעשייתי ולא להגדירו כ"אחרים". כפי שגם ניתן לראות בפרקטיקה בארה"ב בחברת Briggs & Stratton Corporation (בנספח מס' 1) שבה מגזר המנעולים אינו עומד בקריטריוני הדיווח ולמרות זאת מוצג בשמו (מאחר ואין עוד מגזרים תעשייתיים אחרים שאינם עומדים בקריטריוני הדיווח היכולים להיות מקובצים יחד עם מגזר המנעולים).
  2. לדעתנו, מומלץ לציין מעבר לסכומים המוצגים בביאור שלעיל גם את ה-% מתוך הסה"כ המוצג בדו"ח הכספי, דבר המאפשר ניתוח טוב יותר על פי מגזרים תעשייתיים כפי שניתן לראות בדוגמא בפרקטיקה בארה"ב של Harcourt Brace Jovanovic Inc. (בנספח מס' 1).
  3. לדעתנו, אם ישנו מצב בו קיים קשר בין המגזרים התעשייתיים המדווחים למגזרים הגיאוגרפיים המדווחים, יש לציין בביאור שקיים קשר כאמור ולהסביר את מהותו. ראה דוגמא על כך בפרקטיקה בארה"ב בחברת Air Products & Chemicals בה הוצג המידע בצורת מטריצה (בנספח מס' 1). דיון נוסף בנושא - ראה סעיף 4.8.
  4. אם לחברה מגזר תעשייתי אחד, לדעתנו על החברה לתת על כך גילוי בביאורים ולהסביר את פעילויותיה במגזר זה, כפי שניתן לראות דוגמא על כך בפרקטיקה בארה"ב בחברת Data General Corporation (בנספח מס' 1).
  5. הצגה הנאותה של ביאור על פי מגזרים תעשייתיים מאפשרת ניתוח החברה ומגזרי פעילותה ומתן מידע שלא ניתן היה להשיגו בצורה אחרת.
- אם ניקח דוגמא את חברת Champion international Corporation (ראה בפרקטיקה בארה"ב - נספח מס' 1) נמצא שלאורך השנים מחזורי ההכנסות של מגזר הנייר פחות או יותר קבועים אולם הרווח התפעולי הולך וקטן עד שהוא הופך להפסד תפעולי. לעומתו במגזר מוצרי עץ מחזורי ההכנסות אף הם פחות או יותר קבועים אולם הרווח התפעולי הולך וגדל. כך, ניתן לראות שסך הרווח התפעולי נובע בעיקרו ממוצרי העץ ולא מהנייר.
- כך, בדוגמא אחרת ניתן לראות שמגזר תעשייה בחברת אזורים (ראה בפרקטיקה בישראל - נספח מס' 2) תורם את עיקר סכום הרווח התפעולי בחברה למרות שמחזור ההכנסות ממנו אינו הגבוה ביותר. בנוסף, % הרווח התפעולי במגזר נדל"ן גבוה מאוד (38%) דבר שיכול לעודד הרחבת פעילות מגזר זה על חשבון מגזרים אחרים וכו'.
- על כן, מומלץ לפעול על פי הכללים שנקבעו במחקר לשם טיפול נאות בדיווח על פי מגזרים תעשייתיים ומתן אפשרות ניתוח החברה ומגזרי פעילותה באופן קל ונאות.
6. מידע נוסף שמומלץ לתת מעבר לאמור בפרק זה - ראה פרק 5 (באשר למידע כספי) ופרק 6 (באשר למידע תיאורי).

2.3.6 תרשים מסכם למגזרים תעשייתיים

2.4 מגזרים גיאוגרפיים

דיווח על פי מגזרים מציג את מרכיבי הפעילות על פי מיקום הפעילות ולא על פי ענפי הפעילות כפי שהובהר בסעיף 2.3. צורת דיווח זו מספקת אינפורמציה בעלת משמעות לקוראי הדו"ח הכספיים בהבנת הקבוצה ופעילותה, במיוחד כאשר המגזרים המדווחים נבדלים ביניהם כתוצאה ממיקום הפעילות, בסיכונים ועוד.

2.4.1 זיהוי והגדרת מגזרים גיאוגרפיים

בבחינת הגדרת מגזר גיאוגרפי, לצורך הביאור על מגזרים גיאוגרפיים, נמצא שקיימות דרכים שונות לקביעת עצם קיומם של המגזרים הגיאוגרפיים בחברות שונות.

הפרסומים בעולם הגדירו מגזרים גיאוגרפיים בצורות שונות כשכל הגדרה נותנת דגש על דבר אחר. כך, הפרסום הבינלאומי (IAS14) הגדיר מגזרים גיאוגרפיים כרכיבים, הניתנים לזיהוי, של החברה - העוסקים בפעילות בארץ יחידה או בקבוצת ארצות באיזורים מסויימים - כפי שניתן להיקבע כראוי בנסיבות המיוחדות של החברה.

מההגדרה עולות מספר נקודות חשובות שיש להתייחס אליהן בעת זיהוי המגזרים הגיאוגרפיים:

1. אי הכללת זרוע שיווקית כמגזר גיאוגרפי - מדובר במגזרים גיאוגרפיים העוסקים בפעילות באותה ארץ ואין המדובר במגזרים העוסקים רק במכירה/כזרוע שיווקית. הפרסומים האמריקאיים (FAS14) והקנדיים (CICA-1700) הרחיבו והדגישו נקודה זו באומרים: מגזרים גיאוגרפיים הינם פעילויות בודדות או קבוצת פעילויות הממוקמת באזור גיאוגרפי מסויים. פעילויות כנ"ל הינן כאלו שמייצרות הכנסה, יוצרות עלויות ויש להן נכסים שפועלים באופן שניתן לקשרם/ליחסם עם ייצור ההכנסות כאמור. הפעילויות הממוקמות של החברה נחשבות כמגזר גיאוגרפי נפרד.
2. שיקול דעת - בהגדרה של מגזר גיאוגרפי צוינו המילים "כפי שניתן להיקבע כראוי בנסיבות המיוחדות של החברה...". מאחר ולא הוגדרו מהן הנסיבות המיוחדות בכל חברה קיים שיקול דעת בהחלטה מהן אותן נסיבות מיוחדות המכניסים אותנו להגדרת המגזר הגיאוגרפי. לשם כך, יש לקבוע אמות מידה שישמשו אבני בוחן בעת זיהוי המגזרים הגיאוגרפיים כפי שיובהר בהמשך.
3. פעולות משולבות אנכית - על פי ההגדרה "רכיב" הופך להיות "מגזר גיאוגרפי" אם הוא פועל באזור גיאוגרפי מסויים כמובהר בסעיף 1 לעיל. גילוי הדעת הבריטי (SSAP25) הוסיף להגדרה "או... שהחברה מספקת לאזור הגיאוגרפי מוצרים או שירותים". משמע, ההגדרה אינה כוללת קני מידה לפיהם ההכנסות והעלויות צריכות להיווצר בעיקר באותו אזור גיאוגרפי, לאמור, גילוי הדעת בוחן חלוקה למגזרים גם של פעילויות משולבות אנכית בין מגזרים גיאוגרפיים שונים (הרחבת הדיון בנושא פעילויות משולבות אנכית ומשמעותן - ראה בסעיף 2.3.1). לדעתנו, גם במגזרים גיאוגרפיים, ניתן להרחיב ולאמר שיש להעריך כל רכיב לשם קביעה אם גילוי מסויים בהתייחס לאותו רכיב, יתרום בצורה משמעותית להבנת העסקים. זאת, במיוחד אם הרכיב הינו "אחראי" ל-5% או יותר מהמכירות, רווח או הפסד תפעולי או נכסים כפי שהם מופיעים בדו"ח הכספי המאוחד. בנוסף, לדעתנו יש לקבוע פטור מבדיקה האם פעולות משולבות אנכית הן מגזרים גיאוגרפיים, במצבים בהם לא קיים מחיר שוק למוצרי הביניים (שהרי בלעדיו לא ניתן יהיה לבצע חלוקה למגזרים בגין מוצרי הביניים באמצעות המבחנים הכמותיים שיוסברו בהמשך).

2.4.2 הקבצת פעילויות בחו"ל למגזרים גיאוגרפיים

2.4.2.1 כללי

הפרסומים בעולם מצביעים על כך שהקבצת למגזרים גיאוגרפיים תלויה בעיקר על שיפוט ההנהלה, כשהנהלה צריכה להביא בחשבון עקרונות שונים ומגוונים בעת קבלת החלטה כאמור.

בבחינת העקרונות והמאפיינים שיכולים לשמש כעזר להנהלה, נמצא שאין מאפיין יחיד או אף קבוצה יחידה של מאפיינים המתאימים לקביעת המגזרים הגיאוגרפיים של כל החברות ובכל המקרים. הנהלת החברה נוטה בדר"כ לפרש את העקרונות באופן מרחיב על מנת להפחית את מספר המגזרים ברי הדיווח ולכן היעד העיקרי של העקרונות המנחים צריך להיות: הכרה בעובדות ובנסיבות המשתנות של החברות ובנוסף להיות גמיש באופן סביר על מנת להתאים למצבים המשתנים.

2.4.2.2 העקרונות המנחים להקבצת למגזרים גיאוגרפיים

בבואנו לבחון מהם המגזרים הגיאוגרפיים בהם פועלת הקבוצה, יש להגדיר מחדש את המגזר כשהעקרונות המנחים להקבצת למגזרים תעשייתיים (כגון: אופי המוצר, תהליך הייצור וכו') לא תמיד יוכלו לשמש כעקרונות מנחים להקבצת למגזרים גיאוגרפיים.

ניתן לחלק את העקרונות המנחים להקבצת למגזרים גיאוגרפיים לשתי גישות עיקריות שכל אחת בוחנת את הנושא מכיוון שונה.

1. גישת חלוקה על בסיס איזורים ומדינות

על פי גישה זו יש לחלק את הפעילויות בחו"ל על פי איזורים גיאוגרפיים, כשכל ארץ או קבוצת ארצות תטופל כיחידה הומוגנית למטרות דיווח מגזרי.

על כן, נקודת ההתחלה לייחוס העסקאות ובחינת האיזורים הגיאוגרפיים תהיה בזיהוי פעולות ייצור ההכנסה על פי האיזורים הגיאוגרפיים. ברוב המקרים ניתן לזהות בבירור את האיזורים הגיאוגרפיים המתאימים. אולם, לעיתים יעלו קשיים מסויימים, כגון: עם כלי שייט השטים באוקיינוס, ציוד קידוח בתוך הים, שירותי חברות וכו'. מכאן, נדרש שיפוט במקרים בהם פעילויות אלו, אשר חיוניות לייצור ההכנסה, אינן נעשות באיזור גיאוגרפי אחד.

ברגע שהפעילויות מזוהות עם איזור גיאוגרפי מסויים, כל ההכנסות שמוצרות מאותן פעילויות המתייחסות לאיזורים הגיאוגרפיים, שיכולים להיות מעורבים בעסקאות המכירה, צריכות להיות מיוחסות באופן דומה. כך גם כל הנכסים המועסקים בכך או הקשורים לייצור ההכנסה ייוחסו על פי אותה צורת ייחוס ההוצאות הנוצרות בייצור ההכנסה.

אמות מידה נוספות שיכולות לעזור בזיהוי האיזורים הגיאוגרפיים לשם הקבצתם למגזרים גיאוגרפיים יהיה בין היתר:

(א) מרכזי רווח ומרכזי עלות

מאחר ומרכזי רווח הינם היחידה הקטנה ביותר של פעילות שבגינה נצבר המידע על הכנסות ורווחיות, יכולים הם להצביע על מיקומם של פעילויות החברה ולעזור בהקבצת האיזורים הגיאוגרפיים למגזרים גיאוגרפיים - הרחבת הדיון בנושא ראה בסעיף 2.3.2.2.

(ב) אופי השווקים

בהמשך לדיון בסעיף 2.3.2.2 בדבר שווקים ושיטות שיווק, ניתן להעזר באופי השווקים כקריטריון המאפשר הקבצת המגזרים הגיאוגרפיים. כך, לעיתים נמצא מתאם בין המדינות בעזרת גורמים כמו: קירבה פיזית, זיקה כלכלית, נקודות דימיון בסביבה הכלכלית, מאפייני סיכון דומים, מאפיינים עסקיים דומים וכו'.

על בסיס קריטריונים אלו מבצעים בפרקטיקה את החלוקה למגזרים גיאוגרפיים, לדוגמא:

(1) אירופה - לאור איחוד אירופה ניתן לקבוע שאירופה (לא כולל מזרח אירופה) יכולה לשמש כמגזר גיאוגרפי אחד הכולל מתאם בין המדינות בתוכו על בסיס הקריטריונים שהוצגו לעיל. כך, ניתן למצוא בפרקטיקה בארה"ב בחברת Air Products and Chemicals, Inc. ובחברת Data General Corporation (בנספח מס' 1) המציגות את מגזר אירופה כמגזר גיאוגרפי נפרד.

(2) ארה"ב והטריטוריות סביבה - נקבע ב- FTB 79-4 כי פורטו ריקו ואיזורים/טריטוריות אחרות בארה"ב הינם חלק מארה"ב ואינם נחשבים כמגזרים גיאוגרפיים נפרדים. כך, ניתן למצוא בפרקטיקה בארה"ב בחברת Champion International Corporation, בחברת Data General Corporation ובחברת Air Products and Chemicals, Inc. (בנספח מס' 1) וכן בפרקטיקה בישראל בחברת טבע (בנספח מס' 2) המציגים את מגזר ארה"ב כמגזר גיאוגרפי נפרד.

(3) קנדה - חברות רבות מגדירות איזור גיאוגרפי נוסף כקנדה, העומד בקריטריונים שהוצגו לעיל, כפי שניתן לראות בפרקטיקה בארה"ב של חברת Champion International Corporation (בנספח מס' 1).

(4) דרום אמריקה - חברות רבות מגדירות איזור גיאוגרפי נוסף כדרום אמריקה, העומד בקריטריונים שהוצגו לעיל, כפי שניתן לראות בפרקטיקה בארה"ב של חברת Champion International Corporation (בנספח מס' 1) המציגה את מגזר ברזיל כמגזר גיאוגרפי נפרד.

(5) המזרח הרחוק - חברות רבות מגדירות איזור גיאוגרפי המזרח הרחוק, העומד בקריטריונים שהוצגו לעיל, כפי שניתן לראות בפרקטיקה בארה"ב של חברת Data General Corporation (בנספח מס' 1).

כך גם, ניתן לזהות יבשות שיוגדרו כמגזר גיאוגרפי בנפרד כמו אסיה, אוסטרליה וכו'.

ג) דרישות חוקיות

לעיתים, קיימות דרישות חוקיות ומאפיינים איזוריים מיוחדים, כגון: באיחוד אירופה, אמנות בין מדינות וכו'. כל אלה עשויים להוות גורמים נוספים שיש לשקול בקביעת המגזרים המדווחים.

2. קביעת מגזרים גיאוגרפיים על פי הדרך שהחברה מתנהלת

על פי גישה זו יש לחלק את הפעילויות בחו"ל על פי הדרך שהחברה מתנהלת. כך, יכולה החברה לנהל את פעילויותיה בחו"ל בעזרת מספר מרכזים שעל בסיסם יש לחלק את המגזרים הגיאוגרפיים. כך גם ניתן לבחון את הצורה בה החברה מקבצת את פעילויותיה הבינלאומיות למטרות הנהלה ובקרה פנימיות דבר שיעזור בהקבצה לצורכי הדיווח הכספי.

3. שילוב הגישות

על פי האמור לעיל, יכול ויווצר מצב שההקבצה על פי כל גישה תביא לתוצאה שונה.

הפרסומים בעולם קובעים שלא שיטה אחת, של הקבצת פעילויות בחו"ל בארצות שונות לתוך מגזרים גיאוגרפיים, תוכל לתת תשובה הולמת לכל ההבדלים בסיכונים ובפוטנציאל לחיזוי לעתיד בין סביבות של עסקים בינלאומיים.

לדעתנו, ישנו סיכון בהסתמכות מופרזת על גישה אחת בלבד ועל כן יש לשקול לשלב את שתי הגישות הנ"ל ולבחון את הקבצת הפעולות בחו"ל למגזרים גיאוגרפיים ראשית על פי המדינות בה פועלים, ולאחר מכן (במקומות בהם יש קושי מסוים), לבחון על פי הדרך שהחברה מתנהלת. לדוגמא, אם נבחן רק את מיקום אמצעי הייצור בקביעת האיזור הגיאוגרפי של פעילויות ייצור ההכנסה, כאשר פונקציות מחסן ניכרות, פעילויות שירות ומכירה נעשים באיזור גיאוגרפי אחר שאליו המוצר הסופי נשלח, כי אז ניצור עיוות בהקבצה.

4. גישה מצמצמת או מרחיבה?

בהמשך לדיון בסעיף 2.3.2.2 בדבר גישות אלו, יש הסבורים שהגמישות הניתנת כיום על ידי הפרסומים בעולם בקביעת המגזרים הגיאוגרפיים נובע מההבדלים המהותיים בדרכים שחברות מדווחות על פעולותיהן בחו"ל. לדעתנו, לאור הגידול בארץ במספר חברות רב לאומיות והעליה במגוון מבנה הפעילויות הבינלאומיות, יש לתת עדיפות לגישה המצמצמת על מנת לתת דגש על הערכת תוצאות פעילויותיהן של החברות באמצעות מספר רב יותר של מגזרים גיאוגרפיים.

אולם, עדיין יש לשקול בהתאם לנסיבות את החלוקה הנוצרת על בסיס הגישה המצמצמת ולבחון האם המגזרים שנוצרו אכן מספקים מידע משמעותי למשתמשי הדו"חות או שכדאי לצמצם את מספר המגזרים באמצעות הגישה המרחיבה שתאפשר לראות את החברה לרוחבה ובהתאם לדרך שבה החברות מתנהלות.

5. פעולות מקומיות

הפעילויות המקומיות של החברה יחשבו כמגזר גיאוגרפי נפרד. המאפיינים שיבדילו בין פעולות מקומיות לבין פעולות בחו"ל יהיו כמוסבר לעיל והכל בהתאם לעובדות ולנסיבות של החברה הספציפית.

6. פטור מהקבצת פעילויות בחו"ל למגזרים תעשייתיים

הפרסומים בעולם (FAS14, חלק 1700 של ה-CICA וכו') פוטרים מחלוקה למגזרים את הפעילויות בחו"ל (כולן או חלקן) של החברה למגזרים תעשייתיים אם הדבר אינו מעשי. במקרה כזה יחשבו כמגזר תעשייתי נפרד וינתן עליו גילוי באם הינו עומד בקריטריוני הדיווח של מגזרים תעשייתיים.

מחקר של ה-FASB מצא שמנתחי דו"חות המשתתפים בסקירה השנתית של ה-AIMR ממליצים שפטור זה יבוטל.

לדעתנו, יש להשאיר פטור זה אם אין זה מעשי להפריד את הפעילויות. אולם, באם ניתן לבצע את ההפרדה יש לחלקן למגזרים תעשייתיים על בסיס הקריטריונים שנקבעו לכך.

לאחר שהנהלה החליטה, על בסיס קריטריונים כדוגמת הקריטריונים שהוצגו לעיל, אילו מגזרים גיאוגרפיים קיימים בחברה (שזהו למעשה המבחן האיכותי-הקובע את סוגי המגזרים-להבדיל מהמבחנים הכמותיים שיוצגו בהמשך), יכולה לפנות החברה לבחינת והגדרת המגזרים ברי הדיווח.

2.4.3 בחירת מגזרים ברי דיווח

גילוי הדעת הבינלאומי IAS14 אינו נותן אמות מידה לקביעת מגזר גיאוגרפי בר דיווח.

את ההנחיות לקביעת מגזרים גיאוגרפיים ברי דיווח ניתן ללמוד מפרסומים אחרים בעולם - FAS14 (פסקאות 32 ו-33) וחלק 1700 של ה-CICA (פסקאות 39-43, 1700). שתי התקנים מתייחסים לאותם ה-10% כמבחן משמעותי להכנסות מחיצוניים ונכסים מזהים מחיצוניים לאחר שפעולות בחו"ל קובצו למגזרים גיאוגרפיים.

מחקר של ה-CICA ממליץ שהמבחן הנ"ל צריך להשתנות בכך שיכלול גם מדידת "רווח תפעולי". לדעתנו, יש לשקול צירוף מבחן זה הן מההיבט שהרווח התפעולי מוצג בביאור על פי מגזרים גיאוגרפיים והן מההיבט שמבחן זה מדגיש את המגזרים אשר אומנם מחזורי ההכנסות מהם נמוכים אך הרווח התפעולי הנובע מהם גבוה.

כך, בחברת Champion International Corporation (מנספח מס' 1 - בפרקטיקה בארה"ב) נמצא שההכנסות ממגזר ברזיל אינן גבוהות כלל אך הן מספקות את עיקר הרווח התפעולי בקבוצה.

FAS14 קובע שמגזר בר דיווח הינו כל חלק של החברה שבו נדרש דיווח מגזרי על פי קריטריונים שיובהרו בסעיפים שלהלן.

2.4.3.1 מבחני ה- 10% במגזרים גיאוגרפיים

בחירת האיזורים הגיאוגרפיים ברי הדיווח נעשית על ידי מבחנים כמותיים שנקבעו ב- FAS14, שהדמיון ביניהם הוא בדרישה שהמגזר יהיה מהותי/חשוב על מנת לתת עליו דיווח מגזרי.

מבחני ה- 10% - יש לבצע מבחנים בכל שנת דיווח כספי לקביעת מגזרים גיאוגרפיים ברי דיווח של חברה על בסיס קריטריון מהותיות של 10%. לדעתנו, מומלץ לפעול על פי קריטריון מהותיות של 5% (ולא 10% כאמור לעיל) לאור יישום קריטריון זה במקצוע בתחומים רבים [מופיע בסעיפים שונים בתקנות ניירות ערך (עריכת דו"חות כספיים שנתיים), התשנ"ג - 1993, בהגדרת בעל עניין על פי חוק ניירות ערך התשכ"ח - 1968 וכו']. בכל אופן, נקבע שאיזור גיאוגרפי הינו בר משמעות אם הוא מקיים אחד או יותר משני המבחנים הבאים:

1. מבחן הכנסות האיזור הגיאוגרפי:

הכנסות האיזור הגיאוגרפי (כמוגדר בהמשך) מלקוחות חיצוניים מהוות 10% או יותר מההכנסות בדו"ח הכספי המאוחד.

דוגמא:

מגזר	הכנסות ממכירות		
	לחיצוניים (אלפי ש"ח)	הכנסות בין מגזרים (אלפי ש"ח)	סה"כ הכנסות (אלפי ש"ח)
א	100	50	150
ב	70	20	90
ג	200	100	300
ד	300	-	300
ה	500	-	500
ו	300	50	350
סה"כ	1,470	220	1,690

$$1470 \times 10\% = 147$$

על כן, מגזרים ג', ד', ה', ו-ו' מתאימים כמגזרים גיאוגרפיים ברי דיווח עבור הקריטריון הנדון מאחר והכנסותיהם גדולות מ- 147 אלפי ש"ח.

על הגדרת הכנסות ראה סעיף 2.3.3.1 במבחן ההכנסות. ראוי לציין שמבחן זה שונה מהמבחן המקביל במגזרים תעשייתיים, מאחר וכאן נדרש לבחון את ההכנסות מחיצוניים למול ההכנסות במאוחד, בניגוד למגזרים התעשייתיים בהם נדרש לבחון את סה"כ ההכנסות באותו מגזר למול סה"כ ההכנסות בקבוצה (מחיצוניים ובין מגזריים).

2. מבחן הנכסים המזוהים באיזור הגיאוגרפי:

הנכסים המזוהים של האיזור הגיאוגרפי (כמוגדר בהמשך) מהווים 10% או יותר מסה"כ הנכסים בדו"ח הכספי המאוחד.

דוגמא:

מגזר	נכסים מזוהים (בניכוי רווחים פנימיים שטרם מומשו) אלפי ש"ח
א	50
ב	100
ג	65
ד	200
ה	500
ו	200
סה"כ	1,115

$$1,115 \times 10\% = 111.5$$

לפיכך, מגזר גיאוגרפי בר דיווח הינו כזה שסך נכסיו המזוהים הינו לפחות 111.5 אלפי ש"ח.

על כן מגזרים ד', ה', ו-ו' מתאימים כמגזרים ברי דיווח עבור הקריטריון הנדון.

על הגדרת נכסים מזוהים ראה סעיף 2.3.3.1 במבחן הנכסים המזוהים. ראוי לציין שמבחן זה שונה מהמבחן המקביל במגזרים התעשייתיים מאחר וכאן נדרש לבחון את הנכסים המזוהים בניכוי הרווחים הפנימיים שטרם מומשו בגין אותם נכסים למול הנכסים במאוחד, בניגוד למגזרים התעשייתיים בהם נדרש לבחון את סה"כ הנכסים המזוהים באותו מגזר ללא ביטול רווחים פנימיים שטרם מומשו, בגין אותם נכסים למול סה"כ הנכסים המזוהים המצרפיים (לא במאוחד).

2.4.3.2 מבחן השוואתיות, מבחן ה-75%, מגבלת 10 מגזרים, מגזר דומיננטי

באשר למבחני השוואתיות, מבחן ה-75% מגבלת 10 מגזרים ונושא המגזר הדומיננטי - אותם כללים יחולו על איזורים גיאוגרפיים בשינויים המחוייבים - ראה סעיפים 2.3.3.2 עד 2.3.3.5 לעיל.

2.4.4 התאמות בין מידע מגזרי גיאוגרפי לבין הדו"חות הכספיים

הפרסומים בעולם קובעים את הדרישות למכנה משותף בין המידע המגזרי הגיאוגרפי לבין המידע הכספי המאוחד. דרישות כאמור מצריכות ביצוע התאמות וזאת על מנת לתת למשתמשי הדו"חות הכספיים הבנה טובה יותר באשר לפריטים שלא יוחסו למגזרים השונים ולפעילויות השונות בין המגזרים הגיאוגרפיים.

כך, המידע באשר להכנסות, רווח או הפסד תפעולי ונכסים מזוהים כפי שהם מוצגים בגין מגזרים גיאוגרפיים, יותאם לסכומים המתייחסים בדו"ח הכספי המאוחד של החברה וזאת בהתאם למתואר בסעיף 2.3.4.

2.4.5 המידע שידווח בביאור על פי מגזרים גיאוגרפיים

הפרסומים בעולם קובעים מהו המידע על פי מגזרים גיאוגרפיים שיש לדווחו בדו"ח הכספי:

1. על החברה להצביע על ההרכב של כל מגזר גיאוגרפי שעליו מדווח, לרבות תיאור הפעילויות שבו, וכן כל מדיניות חשבונאית משמעותית למגזרים הגיאוגרפיים שעדיין לא ניתן עליהם גילוי בדיווח הכספי הרגיל.
2. בנוסף, יש לתת את הגילוי בגין כל מגזר גיאוגרפי שעליו מדווח, באשר ל:
  - א. מכירות והכנסות תפעוליות אחרות, באבחנה בין הכנסות הנובעות מלקוחות חיצוניים לבין הכנסות הנובעות ממגזרים אחרים. העברות צריכות להיות בעלות על פי הבסיס המשמש את הקבוצה למטרות תפעוליות. כשלבסיס זה יש לתת גילוי.
  - ב. רווח או הפסד תפעולי של כל מגזר בר דיווח. השיטה שבה משתמשים לשיוך ההוצאות צריכה להיות מיושמת בעקביות. בנוסף לרווח או הפסד תפעולי, החברה יכולה להציג קני מידה אחרים של רווחיות כל עוד ניתן גילוי לשיטות המשמשות בקביעת הסכומים.
  - ג. הנכסים ששימשו את המגזר (הנכסים המזוהים) - מבוטאים בסכומים כספיים או באחוזים מהסכומים המאוחדים הכוללים.
3. ניתן גילוי לשינויים בזיהוי מגזרים ולשינויים בעקרונות חשבונאיים המשמשים בדיווח מידע מגזרי, שלהם השפעה מהותית על המידע המגזרי. גילוי זה יכלול תיאור מהות השינוי, הנימוקים לו, וכאשר המידע ניתן להיקבע באופן סביר - השפעת השינוי.
4. יש לדווח על מידע כאמור בגין סה"כ המגזרים הגיאוגרפיים אשר אינם כשלעצמם ברי דיווח (אשר יקראו "איזורים גיאוגרפיים אחרים").
5. על החברה להמציא התאמה בין סכום המידע על המגזרים הבודדים לבין הסך הכולל של המידע המופיע בדו"ח הכספיים.

לא נדרש להציג את השפעות הפרופורמה של תיקונים רטרואקטיביים בגין השינוי בעקרונות חשבונאיים, ופרו-פורמה על מידע נוסף המתייחס למיזוגים (מיזוגי עסקים - APB16), עבור מגזרים ברי דיווח אינדודואליים.

**מבנה ביאור על פי מגזרים גיאוגרפיים
(אלפי ש"ח)**

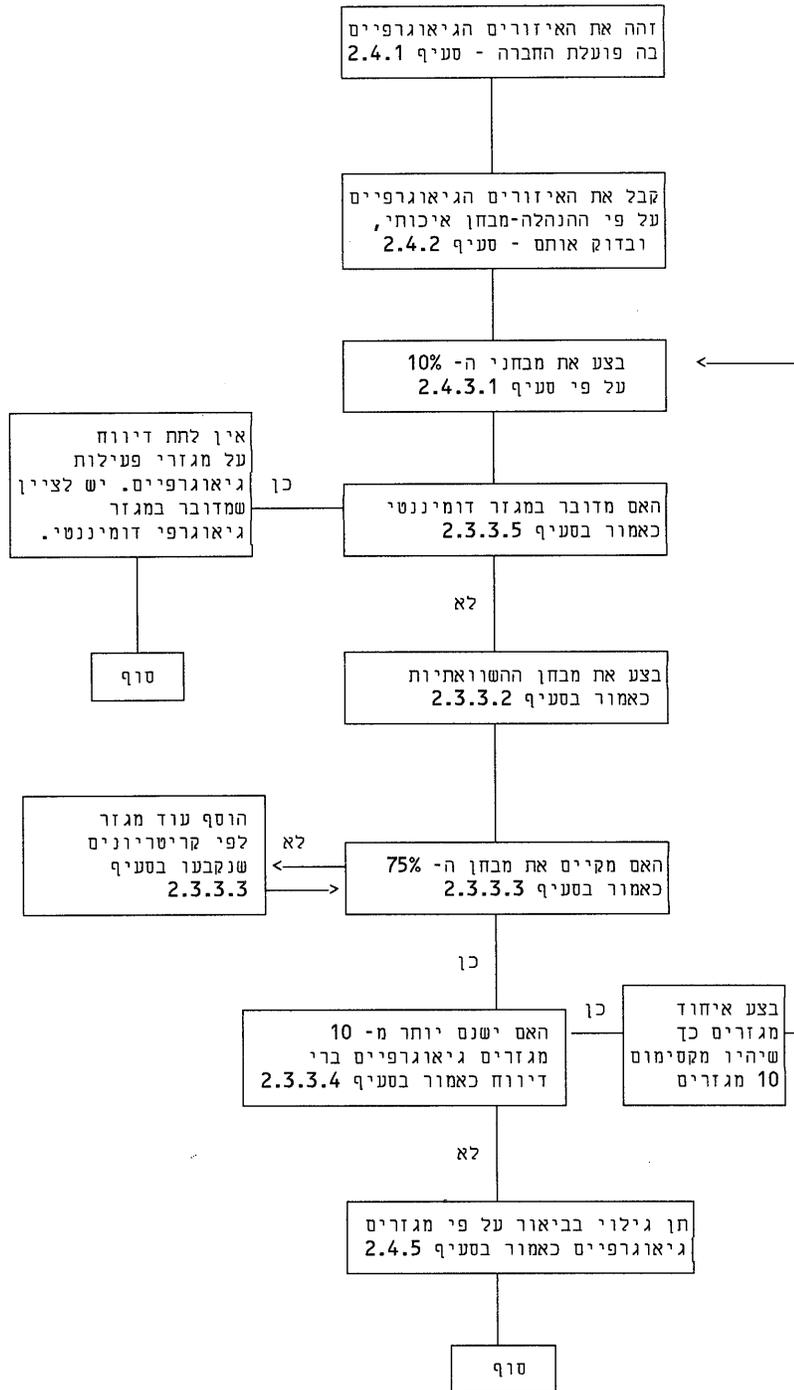
מאוחד	התאמות	אזורים גיאוגרפיים אחרים	איזור גיאוגרפי 2	איזור גיאוגרפי 1	פעילות מקומית	
						הכנסות מלקוחות חיצוניים הכנסות בינאזוריות(*) סה"כ הכנסות
						רווח (הפסד) תפעולי
						הוצאות הנהלה, מכירה וכלליות הוצאות מימון, נטו רווח מפעולות נמשכות לפני מיסים על ההכנסה
						נכסים מזוהים נכסים כלליים סה"כ נכסים

(*) מחיר המכירה של מכירות בינאזוריות נקבע על פי...

דגשים חשובים:

1. אם קטיגורית ה"אחרים" כוללת מגזר גיאוגרפי מסויים ולא מספר מגזרים גיאוגרפיים, לדעתנו מומלץ לציין את שמו של המגזר התעשייתי ולא להגדירו כ"אחרים". כפי שגם ניתן למצוא בפרקטיקה בארה"ב בחברת Champion International Corporation (בנספח מס' 1) שבה האיזור הגיאוגרפי ברזיל אינו עומד במבחן ההכנסות או במבחן הנכסים המזוהים ולמרות זאת מוצג בשמו מאחר ואין עוד איזורים גיאוגרפיים אחרים שאינם עומדים בקריטריוני הדיווח.
2. לדעתנו, מומלץ לציין מעבר לסכומים המוצגים בביאור שלעיל גם את ה- % מתוך הסה"כ המוצג בדו"ח הכספי, דבר המאפשר ניתוח טוב יותר על פי מגזרים גיאוגרפיים.
3. לדעתנו, בחברות אשר אין להם דיווח אינדיבידואלי על מגזרים גיאוגרפיים אך יש להן פעילויות בחו"ל שלא עמדו בקריטריונים לדיווח, יש לשקול לדרוש מהם לתת גילוי על פעולותיהן בחו"ל.
4. אם ישנו מצב בו קיים קשר בין המגזרים הגיאוגרפיים המדווחים למגזרים התעשייתיים המדווחים, לדעתנו יש לציין את הקשר האמור ולהסביר את מהותו. ראה דוגמא בפרקטיקה בארה"ב בחברת Air Products & Chemicals בה הוצג המידע בצורת מטריצה (בנספח מס' 1). דיון נוסף בנושא - ראה סעיף 4.8.
5. דוגמא לגילוי באשר לבסיס שנקבע במחירי העברה בין איזורים גיאוגרפיים - ראה בפרקטיקה בארה"ב בחברת Data General Corporation בנספח מס' 1.
6. הצגה נאותה של ביאור על פי מגזרים גיאוגרפיים מאפשרת ניתוח החברה ומגזרי פעילותה ומתן מידע שלא ניתן היה להשיגו בצורה אחרת.
- אם ניקח לדוגמא את חברת Champion International Corporation (ראה בפרקטיקה בארה"ב - בנספח מס' 1) נמצא שלמגזר ברזיל יש את מחזור ההכנסות הקטן ביותר לאורך השנים אולם הינו בעל הרווח התפעולי הגדול ביותר בשנת 1993 (והשני בגודלו בשנים 1992 ו-1991).
- כך, בדוגמא אחרת ניתן לראות שמגזר ארה"ב בחברת טבע (ראה בפרקטיקה בישראל - נספח מס' 2) גדל מחזור הכנסותיו לאורך השנים (צמח מ-72 מיליון דולר בשנת 1991 ל-105 מיליון דולר בשנת 1992 ול-184 מיליון דולר בשנת 1993) וכך מגזר זה תורם בכל שנה יותר לרווח התפעולי של החברה.
- על כן מומלץ לפעול על פי הכללים שנקבעו במחקר זה לשם טיפול נאות בדיווח על פי מגזרים גיאוגרפיים ומתן אפשרות ניתוח החברה ומגזרי פעילותה באופן קל ונאות.
7. מידע נוסף שמומלץ לתת מעבר לאמור בפרק זה - ראה פרק 5 (באשר למידע כספי) ופרק 6 (באשר למידע תיאורי).

2.4.6 תרשים מסכם למגזרים גיאוגרפיים

2.5 מכירות ליצוא

2.5.1 זיהוי מכירות ליצוא

החברה צריכה לזהות את מכירותיה ליצוא לצורך מתן ביאור על מכירות ליצוא. לשם כך, עליה לבצע הפרדה בין פעילויות הנעשות בחו"ל שיוגדרו כמגזרים גיאוגרפיים לבין מכירות הנעשות מארץ המוצא לארצות בחו"ל - על הפרדה זו ראה הסברים בסעיף מגזרים גיאוגרפיים.

לאחר שבוצעה הפרדה כאמור וזהו המכירות ליצוא, יש לבחון באמצעות קריטריון המהותיות אילו מכירות ליצוא הינם ברי דיווח ולהציגם בביאור לדו"חות הכספיים.

2.5.2 בחירת מכירות ליצוא ברי דיווח

כאשר לחברה ישנן מכירות ליצוא לחיצוניים אשר מהווים 10% או יותר מסך המכירות לחיצוניים (במיוחד), יש לתת גילוי לסכומים אלה. לדעתנו, מומלץ לפעול על פי קריטריון מהותיות של 5% (ולא 10% כאמור לעיל) לאור יישום קריטריון זה במקצוע בתחומים רבים [מופיע בסעיפים שונים בתקנות ניירות ערך (עריכת דו"חות כספיים שנתיים), התשנ"ג - 1993, מופיע בהגדרת בעל עניין על פי חוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 וכו'].

דוגמא:

לחברה סה"כ מכירות לחיצוניים כפי שמוצג בדו"ח הכספי - 1,000 אלפי ש"ח. חלק ממכירות החברה הינן ליצוא למדינות כדלקמן:

מכירות לחיצוניים (אלפי ש"ח)	מדינות
150	גרמניה
120	צרפת
10	בלגיה
<u>280</u>	סה"כ יצוא

$1,000 \times 10\% = 100$

מכאן, מכירות יצוא ברי דיווח הינם כאלה שסך המכירות לאותה מדינה הינן לפחות 100 אלפי ש"ח.

במקרה זה יש לתת גילוי למכירות יצוא למדינות גרמניה וצרפת שסך המכירות אליהן מגיעים לכדי 150 אלפי ש"ח ו-120 אלפי ש"ח בהתאמה, ובכך מתאימים לקריטריון הנדון.

2.5.3 המידע שידווח על מכירות ליצוא

אם מכירות ליצוא, מהוות 10% או יותר מההכנסות במאוחד, נדרש גילוי על מכירות אלה וסכומיהם. על פי IAS14, הגילוי ינתן למכירות יצוא המתייחסות לפעילות המקומית. בנוסף, FAS14 (פסקה 36) וה- CICA (פסקאות 45-46, 1700) ממליצים למיין את המכירות ליצוא על פי איזורים גיאוגרפיים.

לדעתנו, יש לתת מידע כספי נוסף על מנת לעזור בהערכת המכירות ליצוא המשמעותיות של החברה והסיכון הקשור למכירות אלו. כך, יש לתת גילוי על רווח או הפסד תפעולי בגין מכירות ליצוא. בנוסף, יש לדרוש מיון על פי איזורים גיאוגרפיים של המכירות ליצוא גם עבור ההכנסות וגם הרווח התפעולי.

לדעתנו, עבור חברות רב לאומיות ארץ המוצא פוחתת בחשיבותה כבסיס היחיד לדווח על מכירות ליצוא. זאת מאחר ומכירות ליצוא ממגזרים גיאוגרפיים אחרים הינם חשובים באופן שווה, כמו מצבים בהם חברות "נשענות" על מקום יצוא אחד בחו"ל על מנת לספק את הביקוש בעולם עבור מוצר ספציפי. על כן, לדעתנו יש לתת גילוי גם על מכירות ליצוא המבוצעות בכל מגזר גיאוגרפי ללקוחות מחוץ לאותו מגזר.

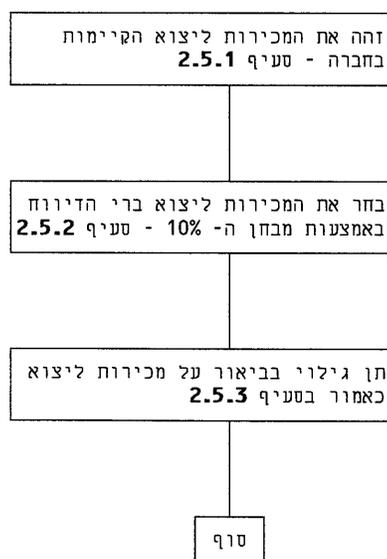
מבנה ביאור על מכירות ליצוא

1991	1992	1993	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
			מכירות יצוא:
70	100	150	גרמניה
100	120	120	צרפת
30	30	10	אחרים
200	250	280	סה"כ מכירות יצוא
800	750	720	מכירות מקומיות
1,000	1,000	1,000	סה"כ מכירות

דגשים חשובים:

1. אם קטיגורית ה"אחרים" כוללת מכירות למדינה או איזור גיאוגרפי מסויים ולא למספר מדינות או איזורים גיאוגרפיים, לדעתנו מומלץ לציין את שמם ולא להגדירם כ"אחרים".
2. לדעתנו, מומלץ לציין גם מכירות שנעשו בין מגזרים גיאוגרפיים ולא רק מארץ המוצא לאיזורים גיאוגרפיים שונים.
3. לדעתנו, בגין כל מגזר תעשייתי שחלק ממכירותיו הן מקומיות וחלקן ליצוא, יש לתת גילוי על כך ולזהות את המגזר התעשייתי שממנו נבעו המכירות ליצוא (כפי שיש בדוגמא בפרקטיקה בארה"ב של USX Corporation - נספח מס' 1 ובדוגמא בפרקטיקה בישראל של כלל (ישראל) בע"מ - נספח מס' 2). דיון נוסף בנושא - ראה סעיף 4.8.
4. לדעתנו, מומלץ לציין מעבר לסכום המכירות ליצוא גם את ה- % מסך המכירות (כפי שיש בדוגמא בפרקטיקה בישראל של אלביט - נספח מס' 2).
5. ישנן חברות הנותנות את סך המכירות ליצוא מבלי לפרט את יעדיהן (כמו בדוגמא בפרקטיקה בארה"ב של Briggs & straton Corporation - נספח מס' 1), אולם לדעתנו ביאור כאמור אינו מספק גילוי נאות כמתחייב על פי הפרסומים בעולם.
6. אם קיים מצב בו המכירות ליצוא הינן ללקוח עיקרי או ללקוחות עיקריים, לדעתנו מומלץ לתת על כך גילוי (מעבר לגילוי הניתן על מכירות ליצוא וללקוחות עיקריים) על מנת להראות את הקשר והתלות העיקרית הקיימת במכירות ליצוא.

2.5.4 תרשים מסכם למכירות ליצוא

2.6 לקוחות עיקריים

2.6.1 זיהוי לקוחות עיקריים

חשיבות הדיווח על לקוחות עיקריים הינה לאור התלות העיקרית בהם. כך, ישנו הבדל בסיסי בסיכון בין חברה שיש לה, 100 לקוחות שכל לקוח קונה בין 0.5% ל- 1.5% ממכירות החברה, לבין חברה שיש לה 100 לקוחות שאחד מהם קונה 70% מהמכירות ושאר הלקוחות קונים 30% מהמכירות. בצורה זו קיימת תלות עיקרית בלקוח (על כך ראה הערה בסעיף 2.6.2) ואם יפשוט רגל אותו לקוח או יפסיק פעילותו עם החברה, יש סיכון רב להמשך פעילותה של החברה כעסק חי.

לשם כך, על החברה לזהות את לקוחותיה העיקריים על פי קריטריוני מהותיות אשר "יסננו" בין הלקוחות המשניים ללקוחות העיקריים. זאת, על ידי הכנת רשימת כל לקוחותיה, הפעלת קריטריון המהותיות על כל לקוח ולקוח והצגת הלקוחות העיקריים בביאור לדו"חות הכספיים.

2.6.2 בחירת לקוחות עיקריים ברי דיווח

IAS14 אינו מתייחס ללקוחות עיקריים, אולם FAS14 קובע שחברה אשר 10% או יותר מהכנסותיה בדו"ח הכספי המאוחד הינן ממכירות ללקוח בודד, צריכה לתת גילוי לעובדה זו. לדעתנו, מומלץ לפעול על פי קריטריון מהותיות של 5% (ולא 10% כאמור לעיל) לאור יישום קריטריון זה במקצוע בתחומים רבים [מופיע בסעיפים שונים בתקנות ניירות ערך (עריכת דו"חות כספיים שנתיים), התשנ"ג - 1993, בהגדרת בעל עניין על פי חוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 וכו'].

דוגמא:

אלפי ש"ח	הכנסות ממכירות ללקוחות במאוחד
250	לקוח א'
120	לקוח ב'
100	לקוח ג'
480	לקוח ד'
50	לקוח ה'
<u>1,000</u>	סה"כ מכירות

$$1,000 \times 10\% = 100$$

מכאן, לקוח בר דיווח הינו כזה, שסך ההכנסות ממנו הינן לפחות 100 אלפי ש"ח.

הלקוחות שיחשבו ברי דיווח, ובכך לקוחות עיקריים, הינם: לקוחות א', ב', ג', ד'.

ראוי לציין, שגילוי דעת 29 של לשכת רואי חשבון בישראל הדן בצדדים קשורים קובע: אם היו פעילויות של הצד שניתן עליו דו"ח, תלויות בהיקף משמעותי בעסקים של צד אחר, יש לגלות ולהבהיר את התלות הכלכלית הקיימת, גם אם שני הצדדים אינם צדדים קשורים.

האמור לעיל, מדגיש את הצורך בגילוי כאשר קיימת תלות בלקוחות.

קבוצת לקוחות הנמצאת תחת שליטה משותפת (כגון: שתי חברות בנות תחת שליטת חברת האם) מהווה לקוח אחד לצורך מבחן ה-10%. כך גם נקבע בארה"ב שהממשלה הפדרלית וכל מדינה בארצות הברית, ממשלה מקומית או בחו"ל - יש להתחשב בהם כל אחד כלקוח אחד לצורך מבחן ה-10%.

לדעתנו, בארץ יש להתחשב כנ"ל במשרדי הממשלה כלקוח אחד לצורך מבחן ה-10%.

במקרים מסויימים, הסיווג הנאות של מכירות לא יהיה ניתן לקביעה באופן ברור. כך, לדוגמא, כאשר חברה מוכרת לסיטונאי שהוא מיצא חלק מרכישותיו. במקרים אחרים הלקוח הסופי יזוהה באופן ברור כאשר החברה פועלת, למשל, כקבלן משנה של חברה שיש לה חוזה עיקרי עם ממשלת ארצות הברית.

לדעתנו, יש לסווג את המכירות בגין הלקוחות השונים על בסיס המידע הזמין בחברה, ולא מעבר אליו.

הבטחה לתשלום בגין אמצעי רפואה עבור חולים, אינו לקוח למטרות FAS14.

החולה הינו הלקוח מאחר והוא יוצר את ההחלטה לגבי הרופא, הזמן, המקום, וסוג השירותים שהוא יקבל (Technical Bulletin 79-5).

אולם, אם ההחלטה לגבי הרופא, הזמן, המקום וסוג השירות נעשה על ידי נותן ההבטחה כאמור, אזי נותן ההבטחה יחשב כלקוח למטרות FAS14. כך, מספר ארגונים רפואיים בארה"ב (HMOS) יכולים להיות "מבטיח", אך גם יכולים להיות לקוח עיקרי למטרות FAS14 (Technical Bulletin 79-5) אם ההחלטה כאמור הינה בידיהם.

2.6.3 המידע שידווח על לקוחות עיקריים

אם מכירות ללקוח עיקרי, מהוות 10% או יותר מההכנסות במאוחד, FAS14 (בפסקה 39), FAS30 (בפסקה 6) ו-CICA (בחלק 3840) דורשים גילוי של העובדות והסכומים.

גילויים אלה נדרשים אפילו אם החברה פועלת במגזר תעשייתי אחד או שאין לה פעילויות בחו"ל. משמע, גם אם אין דיווח על פי מגזרים תעשייתיים או גיאוגרפיים יש לתת גילוי בביאור על לקוחותיה העיקריים של החברה.

הגילוי הנדרש כולל את זהות המגזר שממנו נבע הלקוח, וסכום ההכנסות מאותן מכירות. אם החברה לא דיווחה על מגזרים תעשייתיים או גיאוגרפיים, עדיין עליה לדווח על לקוחותיה העיקריים, כמובן, ללא ציון זהות המגזר שממנו נבע הלקוח.

לדעתנו, יש לתת מידע נוסף על מנת לעזור למשתמשים בהערכת הסתמכות החברה על לקוחות עיקריים. כך, יש לתת דיווח על הרווח התפעולי שנובע ממכירות אלו. כמו כן, יש לדרוש מידע על לקוחות עיקריים באשר ללקוחות שבגינם החברה נמצאת ביחסים עסקיים מתמשכים, אך לא עבור "לקוחות של פעם אחת" אשר רכישותיהם מהותיות בתקופה חשבונאית אחת (עסקאות חד פעמיות, חריגות וכו').

מחקר של ה-CICA ממליץ שיש לדרוש מהחברות לתת גילוי על מספר הלקוחות שאינדיקטוראלית הינם 10% או יותר מההכנסות המאוחדות (לחיצוניים) ובנוסף את סה"כ האחוז של המכירות או ההכנסה מלקוחות אלו שבכל מגזר תעשייתי.

מבנה ביאור על לקוחות עיקריים

במהלך השנים 1991, 1992, ו-1993 היו 4 לקוחות עיקריים שיתרתם הגיעה ל-10% מסה"כ המכירות במאוחד.

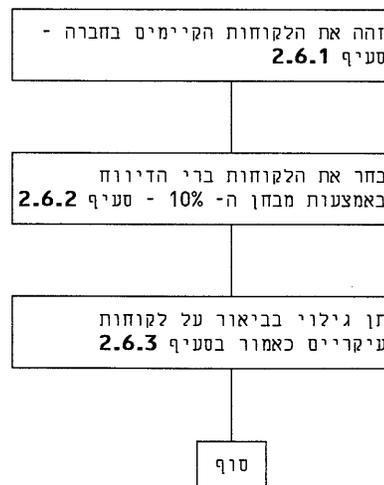
מכירות ללקוחות אלה היו:

	1991	1992	1993	
	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
לקוח א'	-	200	250	
לקוח ב'	100	100	120	
לקוח ג'	150	100	100	
לקוח ד'	-	400	480	
אחרים	250	200	50	
סה"כ	500	1,000	1,000	

דגשים חשובים:

1. ככלל, לדעתנו יש לציין את שם הלקוח (כפי שיש בדוגמא בפרקטיקה בישראל של תדיראן - נספח מס' 2) ולא להסתפק בהגדרת לקוחות בסעיפי ה- א'-ב' וכו'. אולם, לדעתנו, אם הדבר לא ניתן לגילוי, כגון, מסיבות בטחוניות יש להסתפק בהגדרת לקוחות על פי ה- א'-ב' (כפי שיש בדוגמא בפרקטיקה בישראל של אלביט - נספח מס' 2). בנוסף, לדעתנו מומלץ לציין את סוג המוצרים שסופק לאותם לקוחות עיקריים ברי דיווח.
2. ככלל, יש לציין את זהות המגזר ממנו נבע הלקוח - דיון בנושא ראה סעיף 4.8. בדוגמא שהוצגה לעיל ההנחה שלא היה דיווח על פי מגזרים ויש להציג רק דיווח על לקוחות עיקריים.
3. לדעתנו, מומלץ לציין מעבר לסכום המכירות מאותם לקוחות גם את ה- % מסך המכירות (כפי שיש בדוגמא בפרקטיקה בארה"ב של - Briggs & Stratton Corporation - נספח מס' 1).
4. לדעתנו, ניתן להוסיף גם לקוחות "אחרים" שלא עמדו במבחן ה- 10% ולהכניסם לקטיגורית "אחרים". בצורה זו ניתן יהיה לתת את סה"כ הלקוחות כפי שהם מופיעים במאוחד תוך שהם ממויינים ללקוחות עיקריים ואחרים (כפי שיש בדוגמא בפרקטיקה בארה"ב של Federal Screw Works - נספח מס' 1). כמובן שאם קטיגורית האחרים כוללת לקוח אחד בלבד מומלץ לציין את שמו ולא להגדירו כאחרים.
5. אם לדעת החברה היא אינה תלויה בלקוח עיקרי כלשהו למרות שישנם לקוחות העומדים במבחן ה- 10%, לדעתנו עליה לציין זאת בביאור ולנמק (כפי שיש בדוגמא בפרקטיקה בארה"ב של Hasbro - נספח מס' 1).

2.6.4 תרשים מסכם ללקוחות עיקריים

2.7 שינויים המשפיעים על מגזרים

מאחר ודיווח מידע על פי מגזרים נדרש על בסיס בר השוואה, נמצא לעיתים שינויים הדורשים תיאום מחדש (Restatement) של מידע על פי מגזרים שדווח בעבר.

דרישת הדיווח בנושא התיאום מחדש (Restatement) ניתנת בפרסומים בעולם בעיקר ב- FAS14 (פסקה 40) ובחלק 1700 של ה- CICA (פסקה 1700.51).

2.7.1 שינויים בהקבצת מוצרים או שירותים למגזרים

לעיתים, החברה משנה את הקבצת המגזרים התעשייתיים או את הקבצת האיזורים הגיאוגרפיים של פעולותיה והשינוי משפיע על המגזרים שדווחו. במקרים כאלה, יש לתאם מחדש (Restatement) את המידע על פי מגזרים שדווח בעבר (במספרי ההשוואה) לשם יצירת מידע בר השוואה על פני השנים. כך, ניתן לראות בדוגמא בפרקטיקה בישראל של חברת כלל סחר (בנספח מס' 1) שהחברה שינתה את מבנה הקבצת מגזרי הפעילות ועל כן בצעה מיון מחדש של מספרי ההשוואה ונתנה על כך גילוי.

אולם, ב- FAS14 (בהערה מס' 14) נקבע שלא נדרש תיאום מחדש (Restatement) במקרים בהם המגזרים ברי הדיווח של החברה השתנו כתוצאה מ- :

1. שינוי באופי פעילות החברה.

או,

2. כתוצאה מיישום המבחנים השונים לקביעת מגזרים ברי דיווח (מבחני ה- 10%, מבחן ה- 75% וכו').

ממחקר שבוצע על ידי ה- FASB עולה שמנתחי דו"חות, המשתתפים בכתב העת השנתי - AIMR, טוענים שיש לדרוש מהחברות לתת הסברים והתאמות בין בסיס הדיווח הקודם לבסיס הדיווח החדש במקרים בהם חל שינוי במגזרים התעשייתיים או הגיאוגרפיים, תוך ציון הקריטריון בו השתמשו לקביעת המגזרים. לדעתם, יישום האמור לעיל יקטין את השינויים הלא הכרחיים ואף המטעים לדעתם, מתקופה אחת לרעותה. לדעתנו, אם הדבר ישים ועשוי לספק מידע נאות למשתמשי הדו"חות אזי יש לתת הסברים (כפי שנתנה חברת כלל סחר בדוגמא שלעיל) ואף התאמות בין בסיס הדיווח הקודם לבסיס הדיווח החדש (התאמות אלו לא ניתנו ע"י חברת כלל סחר בדוגמא שלעיל) במקרה של שינוי בהקבצת המגזרים התעשייתיים או הגיאוגרפיים.

2.7.2 שינויים חשבונאיים ואחרים

לעיתים, החברה מבצעת שינוי חשבונאי בעקרונות החשבונאיים או במדיניות החברה אשר דורשים תיאום מחדש (Restatement) בדו"חות הכספיים של החברה על פי APB20.

שינויים כאמור, המשפיעים על הדו"חות הכספיים, משפיעים באותו אופן על הדיווח על פי מגזרים אשר מתוקן אף הוא על מנת ליצור בסיס בר השוואה בין השנים ולצורך התאמה לדו"חות הכספיים המאוחדים מהם נגזר.

בנוסף, חברה יכולה לבצע שינויים חשבונאיים אשר על פי APB20 (פסקאות 19-26) דורשים הצגה של "השפעה מצטברת של שינוי שיטה חשבונאית" ולא תיאום מחדש (Restatement).

לדעתנו, כל עניין המשפיע על יכולת ההשוואתיות של המידע המגזרי, כגון שינויים בהערכות, יש לתת עליו גילוי במידע המגזרי.

מתן הגילוי צריך להעשות אם ישנה השפעה מהותית על המגזרים הספציפיים, גם במקרים בהם ההשפעה על המאזן המאוחד אינה מהותית.

כך, אם ישנו שינוי חשבונאי, שבגינו יש סעיף "השפעה מצטברת של שינוי שיטה חשבונאית", כשהשינוי נובע משני מגזרים ספציפיים וההשפעה עליהם מהותית, לדעתנו יש להציג בביאור על פי מגזרים את החלוקה המדויקת של הסעיף הנ"ל על כל מגזר ולא רק להציגו כמספר אחד במאוחד.

2.8 החברות שנדרשות להציג מידע מגזרי

על פי תקן בינלאומי IAS14 החברות שנדרשות להציג מידע מגזרי הינן חברות שבטוחותיהן סחירות בציבור ויישיות כלכליות משמעותיות אחרות. לרבות חברות בנות.

על פי התקן, יישויות כלכליות משמעותיות אחרות, לרבות חברות בנות, הן אלו שהכנסותיהן, רווחיהן, נכסיהן והתעסוקה שהן מספקות, הן ברמות הנחשבות למשמעותיות בארצות שבהן מנוהלת הפעילות העיקרית.

לעומת זאת על פי הכללים שנקבעו בארה"ב, מידע מגזרי לצרכי דיווח בכל תקופה נדרש מכל החברות המציגות דיווח כספי מלא/שלם בהתאם ל-GAAP [דיווח כספי שלם/מלא הכוונה, על פי FAS24, למידע שלם/מלא של דיווח כספי הנכלל במצב הכספי (מאזן), תזרים מזומנים, תוצאות הפעולות (רווח והפסד) וכל הביאורים הנדרשים בהתאם לעקרונות החשבונאיים המקובלים בארה"ב (GAAP)]. אולם, מידע מגזרי אינו נדרש (על פי FAS24) בנסיבות הבאות:

1. דיווח כספי מלא הנכלל בדיווח כספי של חברות אחרות - הכוונה לגילוי של מידע מגזרי בדיווח הכולל של חברות בת, עסקאות משותפות והשקעות של 50% או פחות, כאשר דיווחים כספיים אלו נכללים בדיווח הכספי של חברות אחרות (הערה: נכללים בחברה שמהווה את הדיווח העיקרי).

גילוי של מידע מגזרי בנסיבות כאמור, נדרש רק אם (תנאים מצטברים):

א. המידע הינו חשוב (ראה בהמשך כיצד תמדד החשיבות) בהתייחס לדיווח הכספי של החברה העיקרית.

ב. החברה המדווחת העיקרית הינה כפופה ל-FAS14 (שאינה פטורה על ידי FAS21 כמוסבר בהמשך).

ג. הישות הינה אחת מהבאות והכוללת מידע מגזרי בדיווח הכספי הנפרד:

(1) חברת בת שאינה מתאחדת;

(2) השקעה מקומית (כולל עסקה משותפת שאינה מאוחדת);

(3) השקעה בחו"ל (כולל עסקה משותפת שאינה מאוחדת);

באשר לסעיף א' שלעיל, חשיבות תמדד על ידי מבחני אחוזים ספציפיים שנקבעו בקריטריוני הדיווח על פי FAS14.

לדוגמא: ליישות הנבדקת, יכול שיהיו לה 4 מגזרים תעשייתיים בהתבסס על דיווח כספי העומד בפני עצמו. אם ההכנסות, הרווח התפעולי והנכסים המזוהים של כל אחד מאותם 4 מגזרים תעשייתיים הינם פחות מ- 10% מהסכומים המתייחסים בדיווח הכספי המאוחד, אין צורך לתת גילוי בגין המידע המגזרי התעשייתי ליישות הנבדקת. מבחנים דומים צריכים להעשות עבור פעילות בחו"ל ולקוחות עיקריים. כנראה שמתוך טעות או השמטה, FAS24 אינו דורש שהמבחן לגילוי בגין מכירות ליצוא יעשה. לדעתנו, זה יהיה חוסר עקביות שלא לעשות כך.

2. בדיווח כספי שלם עבור השקעות זרות שאינן חברות בת של חברה עיקרית מדווחת [על פי FAS24 השקעה זרה שאינה חברה בת של חברה עיקרית מדווחת הינה יישות המאורגנת וממוקמת בארץ זרה (בחו"ל) אשר 50% או יותר מהמניות המקנות זכות הצבעה הינן בבעלות ע"י תושבים זרים (מחו"ל)], אין צורך לתת גילוי על מידע מגזרי כאשר הוא מוצג באותו דיווח כספי של חברה עיקרית המדווחת, אלא אם ההשקעות הזרות שהוצגו בנפרד בדיווח הכספי ניתן עליהם גילוי על הנתונים המגזריים הנדרשים.

במילים אחרות, אם דיווח כספי של השקעות זרות שאינן חברות בת מכיל כבר את דרישות המידע המגזרי, אזי נדרש לגלותם כאשר דיווח כספי כזה מוצג באותו דיווח כספי של היישות המדווחת העיקרית.

3. דיווח כספי מלא של כל חברה אשר מוצגת בדיווח הכספי של חברה לא ציבורית - לא נדרש לתת גילוי בדיווח המגזרי.

חברה לא ציבורית אינה נדרשת לתת גילוי על רווח למניה (APB15) או דיווח מגזרי (FAS14) בדיווח כספי מלא נפרד.

אולם אם החברה הלא ציבורית (על פי FAS21) בוחרת לתת גילוי על רווח למניה או מידע מגזרי, הינה נדרשת לענות על דרישות הגילוי של ה-GAAP - אין לגלות מידע זה על בסיס שרירותי.

על פי FAS 21 (פסקה 13) חברה לא ציבורית - הינה חברה אחרת מאשר חברה ש-:

א. שניירות הערך שלה (כהתחייבות או כאקויטי) נסחרים בשוק הציבורי (שוק ציבורי על פי FAS21 הינו בורסה בארץ או בחו"ל או שוק "מעבר לדלפק" Over The Counter (OTC).

ב. נדרשת לתת דיווח כספי על פי ה-SEC.

בנוסף, הובהר (ב-8-79 FTB) כי חברת ברוקרים, המקיימת את הנחיות ה-SEC, אינה חברה ציבורית ועל כן נחשבת כלא ציבורית על פי FAS21.

חברה מאבדת את מעמדה כחברה לא ציבורית כאשר מכינים דיווח כספי לצרכי תשקיף בגין כל סוג נייר ערך בשוק.

חברה לא ציבורית יכולה להיות חברה בת, חברה בשליטה משותפת או כל השקעה אחרת.

לעומת זאת, חלק 1700 של ה-CICA מתייחס לחברות ציבוריות ולכל החברות לביטוח חיים.

יש שטוענים שיש לדרוש מחברות לא ציבוריות לתת מידע כספי מגזרי. תקן בינלאומי IAS14 כאמור ו-SSAP25 של בריטניה דורשים גילוי על מגזרים תעשייתיים וגיאוגרפיים, לא רק לחברות ציבוריות אלא גם לחברות לא ציבוריות החשובות מבחינה כלכלית.

מחקר של ה-CICA ממליץ שההמלצה בחלק 1700 תחול על כל החברות שיש לציבור עניין בדיווח הכספי שלהם.

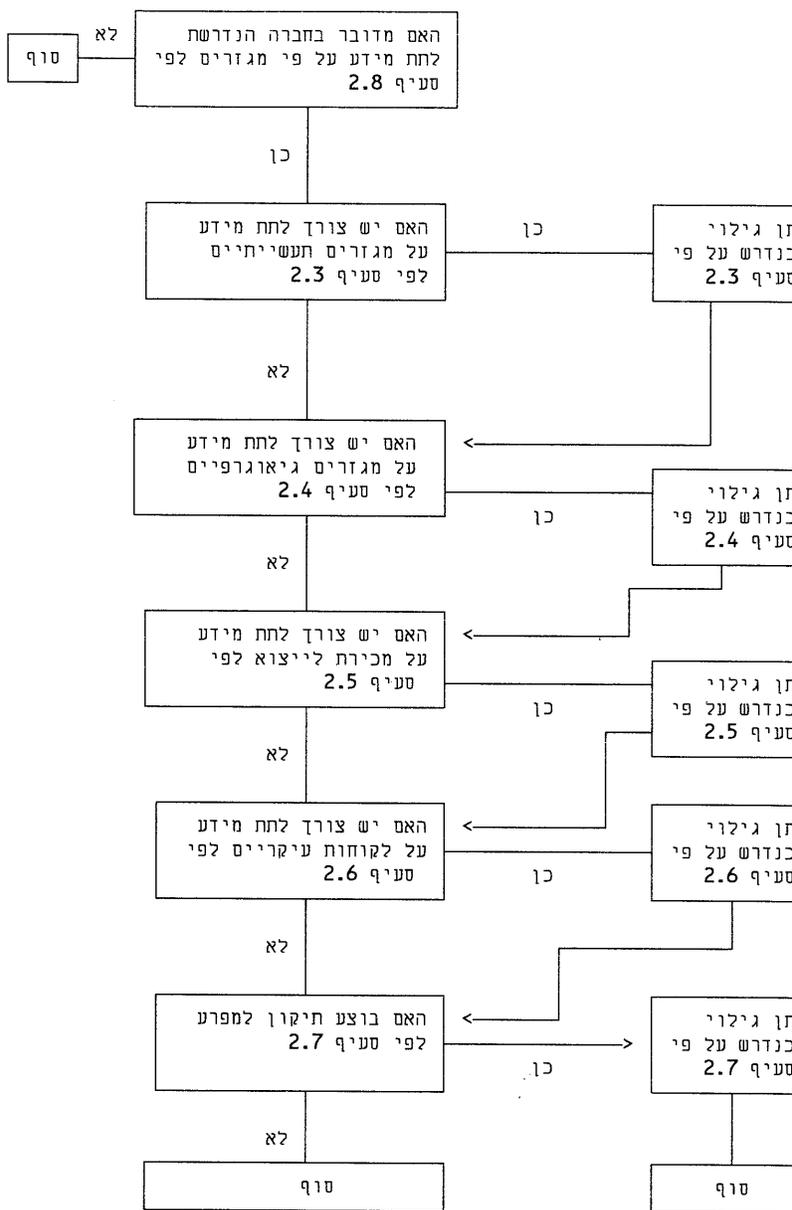
לדעתנו, בארץ יש להחיל את הוראות הדיווח על פי מגזרים על כל החברות שחוק ניירות ערך חל עליהן, וחברות שלציבור עניין בהן.

באשר לחברות פרטיות יש הטוענים שחברות קטנות או שיש לפטור אותן או יש לקבוע בגינן דרישות גילוי שונות מחברות גדולות.

תומכים בגישה זו ציינו שהעלות היחסית על מנת לספק מידע על מגזר הינה רבה יותר לחברות קטנות. הם גם מציינים שהסיכון שיהיה פגיעה בתחרותיות מהגילוי הוא גדול יותר לפירמות קטנות.

חשיבות המידע יכולה להיות רבה גם בחברות פרטיות קטנות, כגון: לבנקים שנותנים הלוואה לחברה וכו'. על כן, לדעתנו יש לשקול לקבוע דרישות גילוי מקילות באשר לחברות פרטיות אך לא לפטור אותן ממתן מידע על פי מגזרים.

2.9 תרשים מסכם לעקרונות הטיפול החשבונאי במגזרים

2.10 דוגמאות מסכמות

תרגיל מס' 1

חברת המפעיל מחזיקה בארבע חברות ופועלת בחמישה מגזרי פעילות כדלקמן:

המפעיל	אלון	ברוש	דקל	תמר
שעור אחזקה ע"י	100%	80%	70%	50%
מפעיל בע"מ	מזון	מוזיקה	סחר	מזון
תחומי הפעילות:	טכסטיל ובניה			

להלן תמצית הדו"חות הכספיים המאוחדים של חברת המפעיל בע"מ ובנותיה ליום 31.12.93:

מאזן מאוחד ליום 31.12.93

שקל חדש		שקל חדש	
51,000	הון עצמי	56,000	רכוש קבוע, נטו
42,400	התחייבויות לזמן ארוך	11,400	השקעה בחברה מסונפת
78,800	התחייבויות שוטפות	104,800	רכוש שוטף
<u>172,200</u>		<u>172,200</u>	
דו"ח רווח והפסד מאוחד לשנה שנתיימה ביום 31.12.93			
שקל חדש		שקל חדש	
178,900			מכירות
<u>128,400</u>			עלות המכירות
50,500			רווח גולמי
<u>37,600</u>			הוצאות הנהלה ומכירה
12,900			רווח תפעולי
<u>8,500</u>			הוצאות מימון
4,400			
<u>960</u>			חלק ברווח חברה מסונפת
5,360			
<u>2,000</u>			מיסים על הכנסה
3,360			
<u>760</u>			חלק המיעוט ברווח
<u>2,600</u>			רווח נקי לשנה

נתונים נוספים:

1. חברת המפעיל בע"מ פועלת בתחום הטכסטיל בהיקף של 60% ובתחום הבניה בהיקף של 40%.
2. 30% מסך המכירות של חברות המפעיל בע"מ, אלון בע"מ, ברוש בע"מ ותמר בע"מ היו לחברת דקל בע"מ.
3. המלאי של חברת דקל בע"מ לתחילת שנת 1993 ולסוף אותה שנה כולל סחורות שנרכשו מחברת אלון בע"מ כדלקמן:

שקל חדש

15,600	1.1.93
23,200	31.12.93

שיעור הרווח הגולמי של חברת אלון בע"מ - 20%.

4. בנוסף להוצאות הפעלה ישירות היו לחברות המתאחדות הוצאות הפעלה כלליות. כל הוצאות ההפעלה הכלליות ניתנות לייחוס על בסיס המכירות ללקוחות חיצוניים.

5. להלן נתונים נבחרים מתוך הדו"חות של חברות הקבוצה:

מפעיל	אלון	ברוש	דקל	תמר	
שקל חדש					
105,600	16,900	21,000	79,200	36,000	סך המכירות
76,000	15,200	11,800	71,600	19,800	הוצאות הפעלה ישירות
60,000	15,840	10,600	79,000	4,500	נכסים מזוהים
14,600	2,000	2,100	17,200	900	פחת
8,000	1,000	1,600	7,500	300	השקעות הונניות

נדרש:

1. לקבוע אילו מגזרי פעילות מבין המגזרים המתוארים לעיל הינם מגזרים ברי דיווח.
2. לערוך באור מפורט שיכלול במסגרת הדו"חות הכספיים המאוחדים של חברת המפעיל בע"מ לשנת 1993, הכולל את המידע לפי מגזרים תעשייתיים.

פתרון תרגיל מס' 1

תמר בע"מ הינה חברה מסונפת, ועל כן אין להתייחס אליה בהקשר של דיווח על פי מגזרים. המפעיל בע"מ פועלת בשני תחומים (טכסטיל ובניה) ועל-כן יש לפצל אותה לשני מגזרים.

1. מבחני ה- 10%

א. מבחן ההכנסות

טכסטיל	בניה	מזון	מוזיקה	סחר	סה"כ	
44,352	29,568	11,080	14,700	79,200	178,900	הכנסות מחיצוניים
19,008	12,672	5,820	6,300	-	43,800	הכנסות בין-מגזריות
<u>63,360</u>	<u>42,240</u>	<u>16,900</u>	<u>21,000</u>	<u>79,200</u>	<u>222,700</u>	סה"כ הכנסות

$$222,700 \times 10\% = \underline{\underline{22,270}}$$

המגזרים טכסטיל, בניה וסחר ברי דיווח על פי מבחן ההכנסות.

ב. מבחן הרווח (הפסד) תפעולי

טכסטיל	בניה	מזון	מוזיקה	סחר	סה"כ	
63,360	42,240	16,900	21,000	79,200	222,700	מכירות
45,600	30,400	15,200	11,800	71,600	174,600	הוצאות הפעלה ישירות
8,350 (*)	5,567	2,086	2,767	14,910	33,680	הוצאות הפעלה כלליות (*)
<u>53,950</u>	<u>35,967</u>	<u>17,286</u>	<u>14,567</u>	<u>86,510</u>	<u>208,280</u>	
<u>9,410</u>	<u>6,273</u>	<u>(386)</u>	<u>6,433</u>	<u>(7,310)</u>	<u>14,420</u>	

* סה"כ הוצאות הפעלה לפי דו"ח רווח והפסד מאוחד:

128,400	עלות המכירות
<u>37,600</u>	הוצאות הנהלה ומכירה
<u>166,000</u>	

הוצאות הפעלה של המגזרים לאחר קיזוזים:

$$\begin{array}{r} 174,600 \text{ הוצאות הפעלה ישירות} \\ (43,800) \text{ בניכוי קניות בין-מגזריות} \\ 23,200 \times 20\% - 15,600 \times 20\% = \underline{1,520} \text{ רווח שטרם מומש - נטו} \\ \underline{132,320} \end{array}$$

$$166,000 - 132,320 = \underline{33,680} \text{ הוצאות הפעלה כלליות:}$$

יחוס הוצאות הפעלה כלליות:

טכסטיל

$$33,680 \times \frac{44,352}{178,900} = 8,350$$

בניה

$$33,680 \times \frac{29,568}{178,900} = 5,567$$

מזון

$$33,680 \times \frac{11,080}{178,900} = 2,086$$

מוזיקה

$$33,680 \times \frac{14,700}{178,900} = 2,767$$

סחר

$$33,680 \times \frac{79,200}{178,900} = 14,910$$

$$(7,696) \text{ סה"כ יחידות הפסד:}$$

$$9,410 + 6,273 + 6,433 = 22,116 \text{ סה"כ יחידות רווח:}$$

$$22,116 > 7,696$$

$$22,116 \times 10\% = \underline{\underline{2,212}}$$

המגזרים אלקטרוניקה, מותכת, בניה וסחר ברי דיווח על פי מבחן הרווח (הפסד) תפעולי.

ג. מבחן הנכסים המזוהים

טכסטיל	בניה	מזון	מוזיקה	סחר	סה"כ
36,000	24,000	15,840	10,600	79,000	165,440

נכסים מזוהים

סך הנכסים המזוהים: 165,440

$$165,440 \times 10\% = \underline{16,544}$$

המגזרים טכסטיל, בניה וסחר ברי דיווח על פי מבחן הנכסים המזוהים.

סיכום: מגזרים טכסטיל, בניה, מוזיקה וסחר, עמדו לפחות באחד משלושת המבחנים ועל כן הינם ברי דיווח.

ד. מבחן - 75%

$$\frac{44,352 + 29,568 + 14,700 + 79,200}{178,900} = 93.8\% > 75\%$$

באור - דיווח על פי מגזרים תעשייתיים:

מכירות	טכסטיל	בניה	מוזיקה	סחר	אחרים	התאמות	מאוחד
מכירות חיצוניות	44,352	29,568	14,700	79,200	11,080	-	178,900
מכירות בין מגזריות	19,008	12,672	6,300	-	5,820	(43,800)	-
סה"כ מכירות	63,360	42,240	21,000	79,200	16,900	(43,800)	178,900
רווח (הפסד) תפעולי	9,410	6,273	6,433	(7,310)	(386)	(4,640)	12,900
						3,120	
נכסים	36,000	24,000	10,600	79,000	15,840	(4,640)	160,800
השקעה במסונפת							11,400
סה"כ נכסים							172,200
פחת	8,760	5,840	2,100	17,200	2,000	-	35,900
השקעות הוניות	4,800	3,200	1,600	7,500	1,000	-	18,100

תרגיל מס' 2

להלן נתונים ממאזן הבוחן של חברות קבוצת ארץ ישראל בע"מ ליום 31.12.93:

חברת אבנר	חברת ברקת	חברת גמלא	חברת דולב	חברת הצפון	פרטים
שקל חדש					
29,000	37,000	-	23,000	3,000	הכנסות ממכירות ומשרותים פיננסיים לחיצוניים
-	30,000	60,000	-	-	מכירות לחברת אבנר
18,000	-	-	-	-	מכירות לחברת ברקת
-	-	-	-	2,400	מכירות לחברת דולב
15,000	-	-	-	-	מכירות לחברת הצפון
-	-	-	9,000	-	הכנסות לחברת גמלא
6,350	5,450	(3,012)	6,600	(300)	רווח (הפסד) גולמי
2,270	690	3,260	400	780	לקוחות חיצוניים
12,120	18,000	24,000	-	300	מלאי
6,600	-	9,000	-	-	השקעות בחברות מסונפות
-	-	-	18,000	-	הלוואה לחברת גמלא
-	-	-	60,200	-	הלוואות לחיצוניים
38,400	13,988	2,300	2,750	1,800	ריהוט וציוד משרדי, נטו
2,600	700	620	500	130	פחת והפחתות
6,500	5,150	900	-	-	השקעות הוניות

להלן הדו"חות הכספיים המאוחדים של קבוצת ארץ ישראל בע"מ:

מאזן מאוחד ליום 31.12.93

שקל חדש		שקל חדש	
90,000	התחייבויות שוטפות	7,400	לקוחות
122,000	התחייבויות לזמן ארוך	54,012	מלאי
8,000	הון עצמי	15,600	השקעות בחברות מסונפות
		60,200	הלוואות לזמן ארוך שניתנו
		80,238	ריהוט וציוד משרדי, נטו
		2,550	מוניטין
<u>220,000</u>		<u>220,000</u>	

דו"ח רווח והפסד מאוחד לשנה שנסתיימה ביום 31.12.93

שקל חדש	
92,000	הכנסות ממכירות ומשירותים פיננסיים
(77,030)	עלות המכירות והשירותים
14,970	רווח גולמי
(14,120)	הוצאות הנהלה ומכירה
850	רווח תפעולי לפני מימון
(470)	הוצאות מימון, נטו
380	רווח לפני מס
(152)	מסים על ההכנסה
228	רווח לאחר מס
750	חלק ברווחי חברות מסונפות
978	רווח נקי לשנה

נתונים נוספים:

1. בהתאם להחלטת הנהלת קבוצת ארץ ישראל בע"מ קיימים בקבוצה ארבעה מגזרים תעשייתיים:
  - מגזר 1 - חברת אבנר + חברת ברקת
  - מגזר 2 - חברת גמלא
  - מגזר 3 - חברת דולב (זהו המגזר הפיננסי בקבוצה)
  - מגזר 4 - חברת הצפון
2. שיעור הרווח הגולמי במכירות בתוך הקבוצה הוא 20%.
3. המלאי לתחילת השנה ולסופה בחלק מן החברות כולל גם מלאי שמקורו במכירות בין-חברתיות כדלקמן:

חברת אבנר		חברת ברקת		חברת הצפון		
שקל חדש	נרכש מחברה	שקל חדש	נרכש מחברה	שקל חדש	נרכש מחברה	
1,500	גמלא	2,400	אבנר	-	אבנר	מלאי פתיחה
1,200	גמלא	600	אבנר	240	אבנר	מלאי סגירה

4. הוצאות הנהלה ומכירה הניתנות לייחוס למגזרים הן בשיעור של 1% מן ההכנסות הכוללות (מחיצוניים וממגזרים אחרים) של כל מגזר. כמו כן, כוללות הוצאות ההנהלה והמכירה הפחתה בסך 510 ש"ח של המוניטין שנוצר ברכישת חברה גמלא על ידי הקבוצה. יתר הוצאות ההנהלה והמכירה אינן ניתנות לייחוס למגזרים.
5. הריהוט במשרד הראשי משמש את כל חברות הקבוצה ואינו ניתן לזיהוי עם צורת ההכנסה התפעולית בחברות הקבוצה. הוצאות הפחת בגין הריהוט הנ"ל בסך של 1,380 ש"ח כוללות בהוצאות ההנהלה והמכירה.

נדרש:

- א. לקבוע אילו מגזרים תעשייתיים מבין המגזרים המתוארים לעיל הינם מגזרים ברי דיווח.
- ב. לערוך באור מפורט של מידע על מגזרים תעשייתיים שכללל במסגרת הדו"חות הכספיים המאוחדים של קבוצת ארץ ישראל בע"מ.

פתרון תרגיל מס' 2

1. מבחני ה-10%

א. מבחן ההכנסות

מגזר 1	מגזר 2	מגזר 3	מגזר 4	סה"כ	
הכנסות מחיצוניים	66,000	-	23,000	3,000	92,000
הכנסות בין מגזריות	15,000	60,000	9,000	2,400	86,400
	81,000	60,000	32,000	5,400	178,400

סה"כ הכנסות משולבות: 178,400

$$178,400 \times 10\% = \underline{17,840}$$

מגזרים 1, 2, ו-3 ברי דיווח על פי מבחן ההכנסות.

ב. מבחן הרווח (הפסד) תפעולי

מגזר 1	מגזר 2	מגזר 3	מגזר 4	
רווח (הפסד) גולמי	11,800	(3,012)	6,600	(300)
הקצאת הוצאות הנהלה וכלליות	(810)	(600)	(320)	(54)
הפחתת מוניטין	-	(510)	-	-
תיקון בגין מלאי פתיחה	480	-	-	-
תיקון בגין מלאי סגירה	(120)	-	-	-
	11,350	(4,122)	6,280	(354)

$$11,350 + 6,280 = 17,630 \quad \text{סה"כ יחידות רווח}$$

$$(4,122) + (354) = (4,476) \quad \text{סה"כ יחידות הפסד}$$

הגבוה מבין השניים בערך מוחלט הוא סה"כ רווח תפעולי - 17,630.

$$17,630 \times 10\% = \underline{1,763}$$

מגזרים 1, 2, ו-3 ברי דיווח על פי מבחן הרווח (הפסד) תפעולי.

ג. מבחן הנכסים המזוהים

ס"כ	מגזר 4	מגזר 3	מגזר 2	מגזר 1	
7,400	780	400	3,260	2,960	לקוחות חיצוניים
54,420	300	-	24,000	30,120	מלאי
(120)	-	-	-	(120)	תיקון בגין מלאי סגירה
18,000	-	18,000	-	-	הלוואה לחברת גמלא
60,200	-	60,200	-	-	הלוואות לחיצוניים
59,238	1,800	2,750	2,300	52,388	ריהוט וציוד משרדי
2,550	-	-	2,550	-	מוניטין
<u>201,688</u>	<u>2,880</u>	<u>81,350</u>	<u>32,110</u>	<u>85,348</u>	

ס"כ נכסים מזוהים: 201,688

$$201,688 \times 10\% = \underline{20,168}$$

מגזרים 1, 2 ו-3 ברי דיווח על פי מבחן הנכסים המזוהים.

סיכום: המגזרים ברי דיווח על פי שלושת המבחנים הם: 1, 2 ו-3.

2. מבחן ה-75%

ס"כ הכנסות מחיצוניים: 92,000

$$\frac{66,000 + 23,000}{92,000} = 96.7\% > 75\%$$

ביאור - דיווח על פי מגזרים תעשייתיים:

מאחד	התאמות	אחרים	מגזר 3	מגזר 2	מגזר 1	
						הכנסות
92,000	-	3,000	23,000	-	66,000	הכנסות מחיצוניים
-	(86,400)	2,400	9,000	60,000	15,000	הכנסות בין-מגזריות
<u>92,000</u>	<u>(86,400)</u>	<u>5,400</u>	<u>32,000</u>	<u>60,000</u>	<u>81,000</u>	סה"כ הכנסות
	300					
13,166	(288)	(354)	6,280	(4,122)	11,350	רווח (הפסד) תפעולי
						הוצאות הנהלה
(12,316)						וכלליות משותפות
<u>850</u>						רווח לפני מימון
						נכסים
	(288)					
183,400	(18,000)	2,880	81,350	32,110	85,348	נכסים מזוהים
21,000						נכסים כלליים
<u>15,600</u>						השקעה במסונפות
<u>220,000</u>						סה"כ נכסים
						פחת והפחתות
4,550	-	130	500	620	3,300	פחת
<u>1,380</u>						פחת נכסים כלליים
<u>5,930</u>						סה"כ פחת
<u>12,550</u>	-	-	-	900	11,650	השקעות הוניות

2.11 הפרקטיקה בארה"ב

FAS14 מתאר את המידע שיש להציג והפורמט להצגת מידע כאמור.

ממחקר שבוצע בארצות הברית לאורך מספר שנים וכלל 600 חברות נקבע כי אין אחידות בהצגה ובכל סוג של מידע הנדרש על ידי FAS14 ישנו מספר שונה של חברות המציגות את אותו סוג מידע, כפי שמשתקף מהטבלה כדלקמן:

מידע על מגזרים (מתוך 600 חברות)

<u>מספר חברות שהציגו את המידע בשנת</u>						<u>סוג מידע מגזרי</u>
<u>1992</u>	<u>1991</u>	<u>1990</u>	<u>1989</u>	<u>1988</u>	<u>1987</u>	
						מגזרים תעשייתיים
363	367	371	366	397	412	הכנסות
322	332	336	334	358	381	רווח או הפסד תפעולי
352	355	368	366	383	406	נכסים מזוהים
348	352	365	363	383	401	הוצאות פחת
343	347	367	355	374	397	השקעות הוניות
						מגזרים גיאוגרפיים
238	234	216	210	202	211	הכנסות
180	189	171	162	167	173	רווח או הפסד תפעולי
229	222	207	205	204	213	נכסים מזוהים
16	15	17	14	8	13	הוצאות פחת
20	17	21	13	18	14	השקעות הוניות
143	148	131	127	121	107	מכירות ליצוא
154	142	151	148	139	127	מכירות ללקוחות עיקריים

כך, עולה מהטבלה הנ"ל שחברות שדיווחו על מגזרים גיאוגרפיים נתנו בעיקר מידע על הכנסות ונכסים מזוהים, אולם פחות חברות נתנו מידע על רווח או הפסד תפעולי ומעט מאוד חברות נתנו מידע על הוצאות פחת והשקעות הוניות. לעומת זאת, חברות שדיווחו על מגזרים תעשייתיים נתנו כמעט כולן מידע על הכנסות, רווח או הפסד תפעולי, נכסים מזוהים, הוצאת פחת והשקעות הוניות.

אי האחידות בהצגה המשתקפת מהטבלה לעיל יכולה לנבוע מסיבות שונות, כגון:

1. אי יישום של העקרונות החשבונאיים באופן דווקני על ידי כל החברות.
2. אי קיומם של מגזרים תעשייתיים, מגזרים גיאוגרפיים, מכירות ליצוא, מכירות ללקוחות עיקריים בכל החברות.
3. מתן מידע נוסף מעבר לנדרש על פי העקרונות החשבונאיים (כגון): במגזרים גיאוגרפיים מתן מידע על פחת והשקעות הוניות).

בנוסף, עולה שלאורך השנים הולך וקטן הדיווח על פי מגזרים תעשייתיים וגדל הדיווח על פי מגזרים גיאוגרפיים, מכירות ליצוא וללקוחות עיקריים. לדעתנו, יכול הדבר לנבוע מראיית ההנהלות שהחברות פועלות אומנם במגוון פעילויות אך לדעתן הן מהוות מגזר תעשייתי אחד הכולל מספר פעילויות ובכך אין לתת עליו דיווח על פי מגזרים תעשייתיים. לעומת זאת, חל גידול בפעילויות בחו"ל שיש לתת עליו דיווח על פי מגזרים גיאוגרפיים ומכירות ליצוא.

באשר לחפיפה בין הסוגים השונים של המידע המגזרי הניתן על ידי החברות - ראה דיון בסעיף 4.8.

 דוגמאות לדיווח על פי מגזרים בארה"ב - ראה בנספח מס' 1.

2.12 הפרקטיקה בישראל

2.12.1 כללי

בישראל, טרם פורסמו הנחיות מקצועיות בדבר הדיווח המגזרי ע"י לשכת רואי חשבון בישראל ומשום כך ישנו תוקף מחייב לתקן בינלאומי מס' 14 (IAS14), ואשר אומץ בגילוי דעת מס' 57 של לשכת רואי חשבון בישראל בדבר דו"חות כספיים מאוחדים.

ממחקר שבצענו בארץ בשנת 1993 שכלל 400 חברות נמצא שחברות רבות אינן מציגות דיווח מגזרי, והחברות המציגות דיווח מגזרי מיישמות את כללי הדיווח המגזרי בצורה שונה, כפי שמושתקף מהטבלה כדלקמן:

מידע על מגזרים (מתוך 400 חברות)

<u>מספר חברות שהציגו</u>	<u>סוג מידע מגזרי</u>
<u>את המידע בשנת 1993</u>	
	מגזרים תעשייתיים
24	הכנסות
22	רווח או הפסד תפעולי
16	נכסים מזוהים
2	הוצאות פחת
2	השקעות הוניות
	מגזרים גיאוגרפיים
4	הכנסות
4	רווח או הפסד תפעולי
4	נכסים מזוהים
1	הוצאות פחת
-	השקעות הוניות
118	מכירות ליצוא
99	מכירות ללקוחות עיקריים

נראה כי לאור אי פרסום הנחיות מחייבות בארץ וכן לאור חוסר הנכונות של גופים עסקיים רבים וחזקים לחשוף מידע בתחום זה לידיעת מתחרים ולידיעת רשויות ממלכתיות, נוצר מצב, המשתקף בטבלה שלעיל, שחברות רבות לא מדווחות על מגזרים או מדווחות בצורה שונה מההנחיות הקיימות בעולם בנושא. באשר לחפיפה בין הסוגים השונים של המידע המגזרי הניתן על ידי החברות - ראה דיון בסעיף 4.8.

2.12.2 מגוון צורות לביאור על פי מגזרים בישראל

מבחינת דו"חותיהן הכספיים של חברות גדולות בישראל שדיווחו על מגזרים, נמצאו צורות דיווח שונות ומגוונות שלא תמיד עולות בקנה אחד עם הפירסומים המקצועיים בעולם. כמובן שישנן חברות רבות אחרות שאינן מדווחות כלל על מגזרים כפי שעולה מהאמור לעיל.

להלן מספר דוגמאות מייצגות למגוון הרחב בדיווח מגזרי כפי שמשקף בפרקטיקה בישראל:

טבלה מרכזת ל- 10 חברות המייצגות מגוון צורות לביאור על פי מגזרים

שם החברה	דיווח על פי מגזרים תעשייתיים	דיווח על פי מגזרים גיאוגרפיים	דיווח על מכירות ליצוא	דיווח על לקוחות עיקריים	אחר	הערות
1. אזורים בע"מ	חלקי. שמות המגזרים שדווחו: 1. בניה. 2. מכירת מוצרים. 3. דמי שכירות, שירותים ודמי שימוש.	-	-	-	-	דיווח על כל הסעיפים התוצאתיים לפי מגזרים גם לאחר הרווח התפעולי וחלוקת הנכסים לפי מגזרים, אך ללא פירוט הכנסות בין מגזרות, פחת והפחתות, השקעות הוניות וכו'.
2. מנרב אחזקות בע"מ	חלקי. שמות המגזרים שדווחו: 1. מכירות וביצוע עבודות. 2. השכרת מבנים.	-	חלקי. לא צוינו יעדי היצוא.	-	-	בחברה זו ניתן הסבר קצר על פעילויות החברה, דווח על הסעיפים התוצאתיים לפי מגזרים עד הרווח התפעולי וחלוקת הנכסים לפי מגזרים, אך ללא פירוט פחת והפחתות, השקעות הוניות וכו'. בגין מכירות ליצוא ניתן סך ההכנסות ממכירות ליצוא.
3. כלל סחר בע"מ	חלקי. שמות המגזרים שדווחו: 1. מסחר במחשבים וציוד נלווה. 2. שווק ומסחר. 3. סחר בינלאומי. 4. שירותים. 5. קמעונאות.	-	-	-	-	בחברה זו ניתן הסבר כללי על פעילויות החברה שלאחריו הוצגו ההכנסות, הרווח התפעולי והנכסים המזוהים בכל מגזר בנפרד. צורתו של הביאור שונה במקצת מחברות אחרות. לא ניתן פירוט על פחת והפחתות, השקעות הוניות וכו'.

שם החברה	דיווח על פי מגזרים תעשייתיים	דיווח על פי מגזרים גיאוגרפיים	דיווח על מכירות ליצוא	דיווח על לקוחות עיקריים	אחר	הערות
						בנוסף, ניתן גילוי על שינוי בחקבצת המגזרים וכן ניתן גילוי על מגזר פיננסי, ועל חלק החברה בחברות מוחזקות שהשקעה בגיבן מהווה נכס מזהה.
4. טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ	-	מלא.	מלא.	צויין שהיעד העיקרי ביצוא הוא צפון אמריקה.	-	החברה מציגה פעילות לפי מגזרים גיאוגרפיים תוך שהיא מפרטת את המכירות (לחיצוניים ובין המגזרים הגיאוגרפיים), רווח תפעולי ונכסים מזהים לכל מגזר גיאוגרפי. בנוסף, ניתנים המכירות ליצוא של החברה.
5. הכשרת הישוב ישראל בע"מ	-	-	-	-	דו"ח רווח והפסד על פי פעילויות דו"ח רווח והפסד וביאור על רכוש קבוע על פי פעילויות. שמות הפעילויות שדווחו: 1. השכרת נכסים. 2. תקשורת. 3. בתי מלון. 4. בטוח. 5. מקרקעין. 6. עבודות קבלניות. 7. דמי ניהול ואחרות. 8. שירותים רפואיים ללב.	החברה מחלקת את פעילויותיה בתוך דו"ח רווח והפסד וביאור על רכוש קבוע על פי פעילויות. לא ניתן ביאור כולל על פי מגזרי פעילות.
6. אסם השקעות בע"מ	-	-	חלקי.	לא צוינו יעדי היצוא.	-	החברה נותנת ביאור, במסגרת הכנסות ממכירות, על ההכנסות ממכירות מקומיות לעומת מכירות ליצוא.

שם החברה	דיווח על פי מגזרים תעשייתיים	דיווח על פי מגזרים גיאוגרפיים	דיווח על מכירות ליצוא	דיווח על לקוחות עיקריים	אחר	הערות
7. אי.די.בי. חברה לפיתוח בע"מ	חלקי. שמות המגזרים שדווחו: 1. תעשייה. 2. מסחר ושירותים. 3. נדל"ן ובנין. 4. השקעות ומימון.	-	-	-	-	חברה מוצגת ההכנסות ממכירות ושירותים, הכנסות אחרות, רווח לפני מיסים ונכסים על פי מגזרים. בנוסף ניתן ביאור על חברות כלולות על פי מגזרים. אולם הביאור חסר מהיבטים, כגון: פחת והפחתות השקעות הוניות וכו'.
8. כלל (ישראל) בע"מ	חלקי. שמות המגזרים שדווחו: 1. תעשייה. 2. בניה. 3. מסחר ושרותים. 4. ביטוח.	-	מלא. שמות יעדי היצוא שדווחו: 1. צפון אמריקה. 2. מדינות אירופה. 3. שאר העולם.	-	-	הביאור מציג דו"ח רווח והפסד המחולק כולו למגזרים וזאת לרבות זכויות המיעוט. בנוסף, מוצג ביאור מלא על האבחנה בין מכירות ליצוא לבין מכירות מקומיות, תוך פירוט היעדים של המכירות ליצוא. כך, גם מוצג ביאור על נכסים מזוהים. אולם, חסר ביאור על פחת והפחתות, השקעות הוניות וכו'.
9. תדיראן בע"מ	מלא. שמות המגזרים שדווחו: 1. תקשורת. 2. מערכות אלקטרוניות. 3. מוצרי צריכה חשמליים וסוללות. 4. תוכנה.	-	מלא. צויין שהיעד העיקרי ביצוא הוא צפון אמריקה.	מלא. שמות הלקוחות העיקריים שדווחו: 1. משרד הבטחון - ישראל. 2. בזק. 3. משרד ההגנה - ארה"ב.	-	ניתן הסבר מפורט על פעילויות החברה וביאור מפורט הכולל הכנסות, רווח תפעולי, פחת, השקעות הוניות, נכסים מזוהים, מכירות ליצוא ולקוחות עיקריים. בנוסף, נמצא בביאור פעילות שהופסקה. ראוי לציין שהביאור על מכירות מתחיל עם המכירות, מהן מנוכות מכירות בין המגזרים וכך מגיעים למכירות במיוחד. צורה זו הפוכה ממה שהוצג במחקר זה אך נותנת את המידע הנדרש על פי העקרונות החשבונאיים שהוצגו.

שם החברה	דיווח על פי מגזרים תעשייתיים	דיווח על פי מגזרים מגזרים גיאוגרפיים	דיווח על מכירות ליצוא	דיווח על לקוחות עיקריים	אחר	הערות
10. אלביט בע"מ	מלא. שמות המגזרים שדווחו: 1. אלקטרוניקה צבאית. 2. ציוד הדמיה רפואי. 3. עסקים אזרחיים אחרים. 4. יוזמות ועסקים חדשים.	חלקי.	מלא. שמות יעדי היצוא שדווחו: 1. ארה"ב. 2. אירופה.	מלא. לא צוינו שמותיהם של הלקוחות העיקריים.	-	ניתן הסבר קצר על פעילויות החברה וביאור מפורט הכולל הכנסות, רווח תפעולי, פחת, השקעות הוניות, ונכסים מזוהים. בנוסף, ניתן המכירות כשהן מחולקת לפי יעדי יצוא ולפי מגזרים גיאוגרפיים. לבסוף ניתן ביאור על לקוחות עיקריים על פי אחוזים.

דוגמאות לדיווח על פי מגזרים בישראל - ראה בנספח מס' 2.

פרק 3

ההבדלים העיקריים בדיווח מגזרי - בין הטיפול החשבונאי הבינלאומי (IAS 14) לבין הטיפול החשבונאי בארה"ב (FAS14 וכו')

3. ההבדלים העיקריים בדיווח מגזרי - בין הטיפול החשבונאי הבינלאומי (IAS 14) לבין הטיפול החשבונאי בארה"ב (FAS 14 וכו')

נושא	בינלאומי (IAS 14)	ארה"ב (FAS14 וכו')
1. תחולה	1. תקן בינלאומי לחשבונאות מספר 14 חל על מפעלים שבטוחותיהן <u>סחירות בבורסה ועל יישויות כלכליות משמעותיות אחרות לרבות חברות בנות. לצורך התקן יישויות כלכליות משמעותיות אחרות, לרבות חברות בנות, הן אלו שהכנסותיהן, רווחיהן, נכסיהן והתעסוקה שהן מספקות, הן ברמות הנחשבות למשמעותיות בארצות שבהן מנוהלת הפעילות העיקרית.</u>	1. בארה"ב (FAS 21) הדיווח המגזרי חל רק על חברות <u>שמניותיהן או אגרות חוב שלהן סחירות בבורסה או מבקשות לרשום בטוחותיהן למסחר (אין התייחסות ליישויות כלכליות משמעותיות אחרות).</u>
2. מגזר תעשייתי	2. <u>הגדרת מגזר תעשייתי: "רכיבים, הניתנים לזיהוי, של המפעל-שכל אחד מהם עוסק באספקת מוצר שונה או שירות שונה, או קבוצה שונה של מוצרים או שירותים דומים, בעיקר ללקוחות מחוץ למפעל".</u>	2. <u>הגדרת מגזר תעשייתי: "חלק של חברה שעוסק במתן שירות או בייצור מוצר אחד או מספר מוצרים ושירותים דומים בעיקר ללקוחות חיצוניים לשם רווח".</u>
3. מגזר גיאוגרפי	3. <u>הגדרת מגזר גיאוגרפי: "רכיבים, הניתנים לזיהוי, של המפעל - העוסקים בפעילות בארץ יחידה או בקבוצת ארצות באיזורים גיאוגרפיים מסויימים - כפי שניתן להיקבע כראוי בנסיבות המיוחדות של המפעל".</u>	3. <u>הגדרת מגזר גיאוגרפי: "ארץ יחידה או קבוצת ארצות שיכולים להיקבע כמתאימים בנסיבות המיוחדות של החברה".</u> בנוסף מוסבר בגילוי הדעת כיצד יש לזהות פעילויות בארצות כאמור.

נושא	בינלאומי (IAS 14)	ארה"ב (FAS14 וכו')
4. הקבצת מוצרים ושירותים	4. תקן זה התייחס לשאלת הארגון. אם בחברה יש מערכת של מרכזי עלות, סניפים, חברות בת שחופפות את מגזרי הפעילות, אזי הדיווח על מגזרי הפעילות נמצא בידי החברה. אולם לא תמיד זה נמצא בהישג ידה של החברה ואז אם זה אינו חופף, יש לעשות מיון מחדש של הנתונים. אם במרכז אחד יש מגזרים שונים, יש למיינם.	4. ישנה התייחסות לכך בהרחבה לרבות אפשרויות חלוקה על פי אופי המוצר, תהליך הייצור, צורות ושיטות שיווק וכו'.
5. מבחני ה-10%	5. נקבע שיש צורך בהפרדה בין מגזרי פעילות שלדעת החברה נחשבים כמשמעותיים אך לא נקבעו כללים חדים וברורים, הסמכות בידי ההנהלה (אגב נקבע ש-10% זהו מבחן אך לא הקובע).	5. נקבעו מבחנים כמותיים של 10%.
6. מבחן 75%	6. לא נקבע.	6. נקבע שיעור של 75% מההכנסות מחיצוניים למגזרים ברי דיווח.
7. מבחן ההשוואתיות	7. אין מבחן כזה על פי התקן.	7. נקבע "מבחן השוואתיות".
8. מגבלת ה-10 מגזרים	8. לא נקבעה.	8. נקבע שאין לדווח על יותר מ-10 מגזרים.
9. מהותיות	9. הערכת המהותיות- התקן הבינלאומי נמנע מקביעת קווים מנחים חד משמעיים לזיהוי מגזרים מהותיים.	9. נקבעו קווים מנחים חד משמעיים לזיהוי מגזרים מהותיים (מבחני ה-10%, 75% וכו').
10. לקוחות עיקריים	10. אין דרישה לדיווח על לקוחות עיקריים.	10. קיימת דרישה לדיווח על לקוחות עיקריים.
11. מכירות ליצוא	11. לא נקבע שיש לתת גילוי נפרד למכירות ליצוא.	11. יש לתת גילוי על מכירות ליצוא שמהווים 10% או יותר מסך המכירות במאוחד.

נושא	בינלאומי (IAS 14)	ארה"ב (FAS14 וכו')
12. המידע שידווח	12. יש לתת פירוט מינימלי על מכירות, רווח תפעולי, נכסים מזוהים, השפעת שינויים חשבונאיים.	12. יש לתת פירוט מינימלי על: מכירות, רווח תפעולי, נכסים מזוהים, השקעות הוניות, הוצאות פחת, השפעת שינויים חשבונאיים.
13. מידע נוסף	13. נהוג לתת את המידע הבא: - תיאור הפעילויות של כל מגזר ונתונים המצביעים על הרכב איזורים גיאוגרפיים מדווחים. - התאמה בין סך הרווח התפעולי של המגזרים לבין הרווח לפני מיסים שבדו"חות הכספיים.	13. נהוג לתת את המידע הבא: - סוגי המוצרים או השירותים שמהם נובעת ההכנסה של כל מגזר (רלוונטי לנסיבות בהן למגזר מספר מוצרים או שירותים שאינם דומים). - המהות והשפעה על הרווח (הפסד) התפעולי של כל שינוי משמעותי, אם חל, בבסיס המדידה החשבונאית של מכירות בין מגזרים. - המהות והסכום של פריטים בלתי רגילים או בלתי שכיחים שנכללו (או נגרעו) בקביעת הרווח התפעולי של המגזרים. - שינויים (אם חלו) בשיטות שיושמו בהקצאת הוצאות תפעוליות משותפות בין המגזרים (לעומת שנים קודמות) והשפעתם על הרווח התפעולי. - חלק ברווחי אקוויטי בחברות בנות ומסונפות שפעילותן שלובה בפעילות אותו מגזר, בציון האזור הגיאוגרפי שבו פועלות אותן חברות. - התאמה בין סך הרווח התפעולי של המגזרים לבין הרווח לפני מיסים שבדו"חות הכספיים.

ארה"ב (FAS14 וכו')	בינלאומי (IAS 14)	נושא
<p>14. כנ"ל, כאשר הנכסים הבלתי מוחשיים המזוהים בעסק עשויים לכלול גם מוניטין ששולם בגין השקעה בעסק הכלול במגזר.</p>	<p>14. הנכסים המתייחסים עשויים לכלול הן פריטים מוחשיים והן פריטים בלתי מוחשיים, אך שניתן לזהותם עם מגזר מסויים. נכסים המשותפים למספר מגזרים ניתנים להקצאה בין מגזרים אלה אם קיים בסיס סביר להקצאה. אין לכלול בהם נכסים המוחזקים למטרות כלליות ואינם משמשים בפעילות מגזר כלשהוא.</p>	<p>14. נכסים המשמשים את המגזר</p>
<p>15. בארה"ב הגישה היא שלא לנכות מהרווח התפעולי הוצאות מימון. לעומת זאת הכנסות ריבית נכללות במחזור וברווח התפעולי אם מקורן בפריטים הכלולים ב"נכסי המגזר" (לרבות חובות מסחרים של מגזרים אחרים, אך לא הלוואות ומקדמות שנתנו להם). כמוכן, אם מדובר במגזר פיננסי יכללו ההכנסות והוצאות המימון ברווח התפעולי.</p>	<p>15. תוצאות הפעולות - הכנסות והוצאות ריבית אינן נכללות בתוצאות המגזר זולת אם פעולות המגזר נושאות בעיקרן אופי כספי.</p>	<p>15. מימון תוצאות הפעולות</p>
<p>16. קובע <u>שיש</u> לייחס השפעה מצטברת למגזרים השונים.</p>	<p>16. מציינ <u>שניתן</u> לייחס השפעה מצטברת למגזרים השונים.</p>	<p>16. השפעה מצטברת</p>
<p>17. כנ"ל, כאשר קיימת אבחנה בין הוצאות תפעוליות משותפות שאותן יש להקצות בין המגזרים, לבין הוצאות כלליות של המפעל שאותן אין להקצות.</p>	<p>17. כאשר קיים בסיס הקצאה הגיוני, גישה שכיחה היא להקצות למגזרים הוצאות משותפות. "עם זאת במפעלים רבים אין פריטים משותפים, כמו הוצאות משרד ראשי, מוקצים למגזרים בודדים, כי בשל אופן ההשתתפות בהן, שום הקצאה בין המגזרים אינה נחשבת מועילה".</p>	<p>17. הקצאת משותפות</p>

נושא	בינלאומי (IAS 14)	ארה"ב (FAS14 וכו')
18. דו"חות כספיים לתקופות ביניים	18. אין התייחסות לדו"חות כספיים לתקופות ביניים.	18. בארה"ב נקבע שאין צורך במתן מידע מגזרי בדו"חות כספיים לתקופות ביניים (FAS 18). יחד עם זאת, סקירת המנהלים הנלווית לדו"חות לתקופות ביניים צריכה להתמקד גם במגזרים (מלבד התייחסות לחברה כולה) אם התמקדות זו תורמת להבנת שינויים משמעותיים שחלו בתוצאות הפעולות לעומת התקופות הקודמות המקבילות (על פי ASR 286 של הוועדה לניירות ערך).
19. דו"חות מאוחדים	19. כאשר מוצגים הן דו"חות כספיים של החברה והן דו"חות כספיים מאוחדים, המידע המגזרי צריך להיות מוצג רק על בסיס הדו"חות הכספיים המאוחדים. בהעדר דו"חות כספיים מאוחדים יכלל המידע בדו"חות הכספיים של החברה המדווחת עצמה.	19. כאשר חברה בת, הכפופה כשלעצמה לחובת הגילוי (למשל - חברה שמניותיה סחירות בבורסה), מפרסמת את דו"חותיה הכספיים - שלא במסגרת משותפת עם הדו"חות הכספיים המאוחדים - עליה לתת ביטוי למידע המגזרי הרלוונטי אף שהוא נכלל בדו"חות הכספיים המאוחדים (כפוף לשיקולי מהותיות וכו').
20. ספציפיות	20. הבינלאומי לא סותר את האמריקאי אלא הינו כללי יותר.	20. האמריקאי ספציפי יותר מאשר הבינלאומי.

פרק 4

דיון בסוגיות נבחרות בדיווח על פי מגזרים

4. דיון בסוגיות נבחרות בדיווח על פי מגזרים

4.1 כללי

לאור הניתוח של הטיפול החשבונאי בעולם, בארה"ב והפרקטיקה בישראל ולאור מחקרי וה- FASB ו- CICA עולה מגוון רחב של בעיות בדיווח על פי מגזרים. בפרק זה יוצגו סוגיות נבחרות מעבר לסוגיות שהועלו בפרקים הקודמים, תוך מתן פתרונות מוצעים.

4.2 האם ניתן לנתח מגזר כעומד בפני עצמו ובהשוואה לאותו מגזר בחברה אחרת?

יש הטוענים כי המידע המגזרי אינו בא לתת מידע המציג את המגזר כעסק העומד בפני עצמו ואין הוא מכוון ליצור רושם שההשוואה, בין מגזרים ששמותיהם דומים בחברות שונות, היא נכונה. כך, יכולה החברה לקבוע מחירי העברה בין מגזרים באופן שונה מחברה אחרת, או ליישם שיטת ייחוס שונה של ההוצאות למגזרים ובכך לגרום להטיה כלפי המשקיע הסביר, בבואו להשוות בין חברות במגזרים ששמותיהם דומים.

לדעתנו, אם יינתן גילוי נאות באשר למחירי העברה בין מגזרים, שיטת ייחוס ההוצאות וכו' יוכל המשקיע הסביר על בסיס המידע הנ"ל לבצע ניתוח והשוואה בין מגזרים בחברות שונות ובכך להבין טוב יותר את פעילותה של החברה.

4.3 האם דיווח על פי מגזרים פוגע בתחרותיות של החברה?

לעיתים, מובעת דאגה כי גילוי מידע על מגזרים עלול להחליש את העמדה התחרותית של החברה, מאחר ומידע מפורט יותר נעשה זמין למתחרים, ללקוחות, לספקים ולאחרים.

יש שאומרים שהדרישות הנוכחיות, בדיווח על פי מגזרים, צריכות להשתנות כך שיאפשר לחברות להשמיט מידע על מגזרים אשר ההנהלה סוברת שהינו פוגע בתחרותיות.

כך בארה"ב, מאחר והרבה מתחרים לא ציבוריים ומתחרים מחו"ל אינם כפופים לאותם דרישות דיווח, יש הטוענים שחברות אשר נותנות את הגילוי על פי מגזרים נמצאות במצב של נחיתות. בנוסף, יש הטוענים כי גילוי זה יכול להזיק יותר לחברה רב ענפית מאשר גילוי המידע הנדרש מחברה הפועלת רק בענף אחד או באזור גיאוגרפי אחד.

בריטניה, צרפת, הולנד, בין השאר, נותנות בתקנים שלהם את ההרשאה לחברות להשמיט מידע אשר פוגע בתחרותיות של החברה, אולם דורשים גילוי העובדה שמידע זה הושמט.

קשה למצוא דוגמאות שאיפשרו ניצול מידע ציבורי כנגד החברה שנתנה את המידע ובכך פגיעה בתחרותיות של החברה. אולם לדעתנו, יש לאפשר הימנעות מחשיפת מידע מגזרי מסוים, כאשר הגילוי מזיק לחברה וניתן להוכיח את הקשר (ישיר או עקיף) מעל לכל ספק סביר לנזק שעלול להגרם לחברה כתוצאה מהגילוי האמור.

4.4 האם יש לתת מידע מגזרי בדיווח כספי לתקופות ביניים?

בגילוי דעת 43 של לשכת רואי חשבון בישראל נקבע בסעיף 3.7.3 כי:

"בביאורים ייכלל המידע הרלוונטי המתייחס לתקופות הביניים וכן הסברים בדבר השפעת העונתיות על התוצאות שמדווחים עליהן בתקופות הביניים. בביאורים יינתן מידע מלא על כל שינוי חשבונאי שחל מאז הדו"חות הכספיים השנתיים".

לשכת רואי חשבון בישראל הוציאה הבהרה לאמור בסעיף 3.7.3 ובה נקבע:

"המידע המינימלי שיובא בביאורים יכלול:

1. ציון כי דו"חות הביניים נערכו על פי הכללים החשבונאיים המקובלים המיושמים כמתחייב לצורך עריכת דו"חות כספיים לתקופות ביניים.
  2. הסברים בדבר השפעת העונתיות על התוצאות, שמדווחים עליהן לתקופות הביניים.
  3. עסקאות חריגות עם צדדים קשורים בתקופות הביניים, שמדווחים עליהן, אם היו כאלו.
  4. המהות וההשפעה הכספית של כל שינוי חשבונאי שחל מאז הדו"חות הכספיים השנתיים, גם אם השינוי טופל בצורה של הצגה מחדש.
  5. כל אירוע או נתון בעל משמעות חריגה לעניין הדו"חות הכספיים לתקופת הביניים; כגון התחייבויות תלויות וכן אירועים משמעותיים לאחר תאריך הדו"חות הכספיים".
- על פי האמור לעיל בארץ אין צורך לתת מידע מגזרי בדיווח כספי לתקופות ביניים. גם אם נבחן את הנדרש על פי תקנות ניירות ערך (דו"חות תקופתיים ומידיים), התש"ל 1970, נמצא דרישות דיווח דומות להבהרה שלעיל אך לא נמצא דרישה למתן מידע מגזרי.

בארה"ב, FAS14 (בפסקה 16) דורש הכללה של מידע מגזרי בתקופות ביניים כמו בדיווח הכספי השנתי, רק אם בדיווח היה מתואר באופן מפורט (לא תמציתי) המצב הכספי (מאזן), תוצאות הפעולות (רווח והפסד), ותזרימי מזומנים בהתאם לעקרונות החשבונאיים המקובלים (GAAP).

FAS18 מבטל את הדרישה למידע על פי FAS14 בדיווח כספי לתקופות ביניים כשה-SEC, ציינה שהיא פועלת לפי FAS18 (ראוי לציין, שהיתה הצעה על ידי ה-SEC ב-1984 לדרוש גילוי של מידע מגזרי תעשייתי וגיאוגרפי לתקופות ביניים, אולם היא לא יצאה לפועל על ידי המוסמכים לכך).

אולם, ה- SEC יכול להחליט על גילויים אלטרנטיביים שידרשו בנסיבות שיהיו. לדוגמא, הרחבה של הדיון והניתוח על פעולות מסויימות יכול שידרש מההנהלה כאשר ה- SEC מגיע למסקנה שמידע מגזרי מסוים נדרש לשם הבנה הוגנת והגיונית ולהערכת התוצאות לתקופות ביניים.

בקנדה, חלק ה- 1700 של ה- CICA לא דורש גילוי של מידע מגזרי בדיווח כספי לתקופות ביניים.

מחקר של ה- FASB (בארה"ב) מצא שמנתחי דו"חות (אשר משתתפים בכתב עת השנתי של דיווחים כספיים משותפים- AIMR), מדגישים שקביעת דרישות דיווח למידע מגזרי בתקופות ביניים הינו השינוי הבודד החשוב ביותר שיש לעשות בתקנים הקיימים.

הם ממליצים שחברות יתנו לפחות גילוי להכנסות, רווח או הפסד תפעולי ונכסים מזוהים עבור כל מגזר תעשייתי או גיאוגרפי על בסיס רבעוני.

מחקר של ה- CICA (בקנדה) ממליץ שגילוי לתקופות ביניים צריך להדרש בדיווח הכספי באותה רמת פרטים כמו שנדרש בגילוי השנתי. אם זה לא מעשי לחברה לקיים דרישות אלו, מומלץ שלדברים הבאים ינתן גילוי:

1. מכירות פנימיות ולחיצוניים בכל מגזר.
2. פריטים מיוחדים הכלולים בהכנסה התפעולית.
3. רווח או הפסד תפעולי.
4. לכל פריט יש לתת גילוי על בסיס מגזרי אשר הינו באופן מהותי שונה ממה שניתן עליו בדו"ח השנתי האחרון.

לדעתנו, יש לשקול לפעול על פי האמור במחקרים הנ"ל על מנת לתת גילוי נאות בדו"חות לתקופות ביניים. בנוסף, אם זה הכרחי, כאמור, לתת גילוי על מידע מגזרי לתקופות ביניים, יותר מתאים יהיה להגדיר מגזרים לתקופות ביניים כאילו הם אותם מגזרים שניתנו בדיווח השנתי. אין אנו מאמינים שגורמים עונתיים צריכים להשפיע על ההגדרה של המגזרים.

בכל מקרה, אם המגזרים התעשייתיים כפופים לוריאציות עונתיות מהותיות, יש לתת גילוי לעובדה זו בדיווח לתקופות ביניים לאור הפרסומים ובמיוחד לאור גילוי דעת 43 של לשכת רואי חשבון בישראל (וההבהרה שניתנה לה על ידי הלשכה).

4.5 האם ישנם בסיסים אחרים לחלוקה על פי מגזרים אשר חיוניים ויכולים לשמש לעזר למשתמשי הדו"חות הכספיים בהערכת סיכוני החברה וחיזויה לעתיד?

לדעתנו, ניתן להציע מספר בסיסי חלוקה למגזרים הכוללים:

1. מרכזי רווח.
2. ישויות חוקיות.
3. יחידות לוות.
4. מוכרים או ספקים עיקריים.
5. השקעות בשיטת אקויטי.
6. קווי שירותים עסקיים כספיים או לא כספיים.

כך, משרדי מלווים (בנקים, חברות מימון וכו') מתעניינים במיוחד בחלוקה למגזרים של החברה על פי יחידות לוות. המלווים טוענים שהמידע הוא בעל חשיבות רבה וקריטית בהחלטותיהם מאחר וחלוקה למגזרים על פי הבסיס האמור עוזר להם לזהות את המקורות הנשלטים על ידי הלווה ותביעותיהם של אחרים על אותם מקורות.

בנוסף, כתוצאה משינויים שארעו לאחרונה במדיניות האיחוד בפרסומים שונים בעולם - במסגרת FAS 94, חלק 1590 של ה-CICA וכן במסגרת גילוי דעת 57 של לשכת רואי חשבון בישראל, יש לאחד חברות בת, העוסקות בשירותים כספיים על ידי חברות אם שפועלות בקווים עסקיים לא כספיים. משמע, גם כאשר מהות פעילותם שונה יש לבצע איחוד. יש הטוענים כי חברות העוסקות בשני קווים עסקיים אלו (כספיים ולא כספיים) יש לדרוש מהם לספק דיווח מאוחד וגילוי לחלוקה על פי מגזרים כספיים ולא כספיים.

לדעתנו, יש לשקול לדרוש מחברות לתת גילוי לחלוקה למגזרים על פי בסיסים אחרים במקרים בהם הדבר חשוב ומהותי למשתמשי הדו"חות, כגון: חברות אם המאחדות בנקים - להפריד בין קווי שירותיהם הכספיים לבין שירותיהם הלא כספיים וכו'.

4.6 האם המידע המגזרי צריך להיות חלק מהדיווח הכספי?

הפרסומים הבינלאומיים (IAS14), האמריקאיים (FAS14), הקנדיים (חלק 1700 של ה- CICA) ופרסומים אחרים בעולם, דורשים שהמידע המגזרי ידווח כחלק מהדיווח הכספי.

יש שטוענים שהמידע המגזרי הינו מספיק אמין להצדקת הכללתו בדיווח הכספי. אחרים טוענים שמידע מגזרי הינו בעיקרו אנליטי באופיו והוא מתבקש בכאלו פרטים, על ידי משתמשי הדיווח הכספי, שעליו להיות מדווח מחוץ לדיווח הכספי.

לדעתנו, יש להכלילו כחלק מהדיווח הכספי לשם מתן מידע נוסף על המאזן המאוחד של החברה, משמע, תחת קורת גג אחת ולא בנפרד (מחוץ לדיווח הכספי).

4.7 האם נדרשת תוספת מידע על מגזר המתואר כ"אחרים"?

מגזר המתואר כ"אחרים" מהווה מגזר שלא עבר את המבחנים שקבעו שהינו משמעותי ובכך בר דיווח.

לדעתנו, במקרים בהם מגזר המתואר כ"אחרים" כולל מגזר אחד בלבד, אין לקרוא למגזר זה "אחרים" כי אם בשמו, שכן אם לא יעשה כאמור ניתן יהיה לחשוב שמגזר "אחרים" מורכב ממספר מגזרים.

בנוסף, מחקר של ה- FASB, הכולל מספר תוספות מומלצות שהוצעו על ידי מנתחי דו"חות באשר למידע הניתן על פי מגזר תעשייתי וגיאוגרפי, הדגיש שיש לתת גם גילוי על מה שנכלל בכל מגזר המתואר כ"אחרים" וכן את הגורמים לשינויים בלתי רגילים מתקופה לתקופה בקטיגוריות.

לדעתנו, גילוי כאמור יעזור בהבנת הפעילויות השונות בתוך מגזר המתואר כ"אחרים" ובכך להבנת הפעילות העסקית הכוללת בחברה.

4.8 החפיפה ו/או הקשר בין סוגי המידע המגזרי (תעשייתי, גיאוגרפי, מכירות ליצוא ולקוחות עיקריים)

ממחקר שביצענו נמצא שלעיתים קיימת חפיפה ו/או קשר בין סוגי המידע המגזרי. לדעתנו, מתן גילוי על החפיפה ו/או הקשר בין סוג מידע מגזרי אחד למשנהו יבחר את הקשר ביניהם ויאפשר בכך הבנה טובה יותר של פעילויות החברה.

דוגמאות לצורות חפיפה בין סוגי מידע מגזרי יכולים להיות, בין היתר:

1. חפיפה ו/או קשר בין מידע מגזרי תעשייתי למידע מגזרי גיאוגרפי

לדעתנו, אם ישנו מצב בו קיימת חפיפה ו/או קשר בין המגזרים התעשייתיים המדווחים למגזרים הגיאוגרפיים המדווחים, יש לציין זאת בביאור ולהסביר את מהותו. ראה דוגמא על כך בפרקטיקה בארה"ב בחברת Air Products & Chemicals בה הוצג המידע בצורת מטריצה (בנספח מס' 1). באשר לצורת הצגה במטריצה ראה הערה בהמשך.

2. חפיפה ו/או קשר בין מידע מגזרי תעשייתי למכירות ליצוא

לדעתנו, יש לתת גילוי על המגזר התעשייתי ממנו נבעו המכירות ליצוא. ראה דוגמא על כך בפרקטיקה בארה"ב של חברת Usx Corporation - נספח מס' 1, ובדוגמא בפרקטיקה בישראל של כלל (ישראל) בע"מ - נספח מס' 2.

3. חפיפה ו/או קשר בין מידע מגזרי תעשייתי או גיאוגרפי לבין לקוחות עיקריים

לדעתנו, גם במקרה זה יש לתת גילוי על המגזר ממנו נבע הלקוח.

מחקר שבוצע על ידי ה-CICA קובע שפורמט בצורת מטריצה, כגון מטריצה המציגה מיון על פי מגזר תעשייתי על ציר אחד ומיון על פי מגזר גיאוגרפי על הציר השני, יגרום למשתמשי הדו"חות הכספיים להבין שמקורות החברה בכל מגזר תעשייתי מחוייבים למגזר גיאוגרפי מסויים. בצורה זו תעוות התמונה באשר למקורות החברה למגזרים השונים ולחברה בכללותה.

לדעתנו, רק אם יש חפיפה גדולה בין מידע מגזרי תעשייתי למידע מגזרי גיאוגרפי יש להציג את החפיפה בצורת מטריצה. אם לא כך הדבר, אין טעם בהצגת החפיפה בצורת מטריצה כי אם בתיאור מילולי בלבד של הקשר ו/או החפיפה הקיימת בין סוגי המידע המגזרי כאמור.

4.9 היחסים בין מידע מגזרי למידע נלווה לדו"חות הכספיים

לעיתים נמצא מידע הנלווה לדו"חות הכספיים ואשר מתייחס בין היתר למידע על פי מגזרים. כך, בחברות שכפופות לחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 נדרש על פי תקנות ניירות ערך (דו"חות תקופתיים ומיידים), (תיקון), התשנ"ד 1994 בסעיף 10(ב)(2)(ג) לתאר את המגזרים הכלולים בדו"חות הכספיים השנתיים.

ממחקר של ה-FASB עולה כי מנתחי דו"חות ממליצים שגילוי הדעת צריך לאסור חוסר עקביות בין גילוי על מידע מגזרי של החברה לבין חלקים אחרים בדיווח הכספי, כגון: הצהרת הנחלה, ניתוחי הנחלה, ניתוחים אנליטיים וחלקים דומים אחרים של דיווחים מחזוריים/תקופתיים של בעלי מניות.

האמור לעיל הינו מתאים לאמור בהצעה לגילוי דעת בדבר מידע נלווה לדו"חות הכספיים של לשכת רואי חשבון בישראל ונראה כי יש ליישמו על מנת למנוע חוסר עקביות בין המידע המגזרי למידע הנלווה לדו"חות הכספיים שהרי אם לא כך הדבר, משתמשי הדו"חות הכספיים לא יוכלו להחליט על אילו נתונים לסמוך - על נתוני המגזר בביאור לדו"חות הכספיים או על נתוני המגזר במידע הנלווה.

ניתן לייחס חשיבות רבה לניתוחי דירקטוריון החברה באשר למגזרים המצויים בדו"חות הכספיים. במסגרת ניתוחים אלו מספק הדירקטוריון מידע שאינו מצוי בביאור על פי מגזרים ובכך מאפשר ניתוח טוב יותר של החברה בכללותה, כפי שמשקף בדוגמא של דו"ח הדירקטוריון של כלל סחר - נספח מס' 3, ואף מבהיר מגזרים נוספים שלא היו מגזרים ברי דיווח בדו"חות הכספיים.

במקרים בהם לא ניתן ביאור על פי מגזרים, ובדו"ח הדירקטוריון ישנה סקירה על מגזרי החברה, או שהביאור שניתן אינו תואם את תיאור הדירקטוריון, כי אז יש לדרוש, בחברות שכפופות לחוק ניירות ערך, שבדו"חות הכספיים ינתן הביאור על פי מגזרים או שבדו"ח הדירקטוריון יצוינו תחומי פעילות החברה ולא מגזרי החברה על מנת שניתן יהיה להבין מכך שאין הדירקטוריון בוחן את אותם מגזרים הקיימים בביאור.

ראוי לציין, שעל פי ה-SEC למרות שאין צורך במתן מידע מגזרי בדו"חות כספיים לתקופות ביניים (כנדרש על פי FAS18), סקירת המנהלים הנלווית לדו"חות הכספיים לתקופות ביניים צריכה להתמקד גם במגזרים (מלבד התייחסות לחברה כולה) אם התמקדות זו תורמת להבנת שינויים משמעותיים שחלו בתוצאות הפעולות לעומת התקופות הקודמות המקבילות. לדעתנו, יש מקום ליישם את האמור לעיל גם בארץ.

4.10 תוכן המידע ואיכותו בדווח על פי מגזרים

יש הטוענים שנתוני המגזרים "סובלים" מטעויות מדידה, שחלקם ניתן לשייך לייחוס העלויות המשותפות למגזרים.

במחקר - The Quality and information content of segment reporting Dan Givoly, Carla Hayn and Julia D'souza, מדצמבר 1992, הוצעה שיטת מדידה לאיכות הדיווח המגזרי. שיטת המדידה, על פי המחקר האמור, מבוססת על המתאם (Correlation) בין מדידת ביצועי המגזר ובין מדידת ביצועי החברה (או הקבוצה).

על פי המחקר נראה שמכירות המגזר הינן בעלות איכות גבוהה יותר, מבחינת המידע המגזרי, מאשר רווחי המגזר.

בנוסף, המחקר מזהה מספר מאפיינים מגזרים, אשר מאפשרים לבחון את איכות הדיווח המגזרי, כגון: מספר המגזרים בכל חברה והגודל היחסי של כל מגזר בחברה.

גורם נוסף שנמצא כמשפיע על איכות הדיווח המגזרי הינו שיפוט ההנחלה.

מבחינת שוק שנערכו במחקר הראו שבתקופות קצרות משנה, רק מכירות המגזר, ולא רווחי המגזר, מספקות תוספת מידע מעבר לרמת מכירות בחברה ורמת הרווחים בחברה. ממצא זה הינו עקבי עם הנקודה שרווחי המגזר רגישים יותר לטעויות מדידה מאשר הרווחים ברמת החברה, לאור ייחוס עלויות משותפות למגזרים.

כאשר התקופה שבה הרווחים נצברים הינה ארוכה יותר, האפקט של טעויות המדידה האמורות קטן ורווחי המגזר הופכים למשמעותיים המבהירים את התנהגות הרווחיות בטווח הארוך.

על פי המחקר, תוכן המידע של הדיווח המגזרי הינו קשור לאיכות הנתונים המגזריים. משקיעים מתייחסים לנתוני מגזר שיכולים להתאפיין על בסיס תקופתי, כבעלי איכות נמוכה.

זיהוי של הגורמים והמאפיינים המגזריים הקשורים לאיכות המגזר מאפשר למשקיעים לקבוע את המשקל שהם ייחסו לנתוני המגזר בכל חברה.

לאור המחקר נמצאה איכות נמוכה של נתוני רווחי מגזר לאור הבעייתיות והגורמים שהוסברו לעיל. על כן, על פי המחקר נראה שלפחות יש לתת גילוי לתהליך ייחוס ההוצאות המשותפות למגזרים על מנת לאפשר למשקיע לבחון את איכות נתוני רווחי המגזר המוצגים בביאור על פי מגזרים.

אפשרות נוספת היא שהחברות יבחנו היטב את הגורמים לאיכות נמוכה של נתוני רווחי המגזר ולאחר זיהוי הגורמים האמורים יציגו נתונים על רווחי מגזר באיכות גבוהה יותר.

4.11 האם יש לייחס בדיווח על פי מגזרים רווחים או הפסדים מעסקאות הגנה או עסקאות ספקולטיביות

FAS14 אינו בוחן מתי רווחים או הפסדים מעסקאות הגנה (Hedge) או מעסקאות ספקולטיביות צריכים להיות מיוחסים למגזרים תעשייתיים ואיזורים גיאוגרפיים.

אנו מאמינים, שהטיפול הנאות בגין רווחים או הפסדים מעסקאות כאמור תלוי בגישת ההנהלה לניהול הסיכון של רווחים והפסדים אלה.

במידה ולהנהלה המקומית (בח"ל) יש את האחריות לניהול הסיכון האמור אזי, בדרך כלל, לדעתנו יש לכלול את הרווחים או הפסדים במידע על המגזר התעשייתי והאיזור הגיאוגרפי מאחר ורווחים או הפסדים אלו במקרה כזה מהווים, בדרך כלל, חלק מהרווח או הפסד התפעולי.

אולם, אם הסיכון מנוהל על בסיס רחב מהמטה הכללי המשותף, יש להתחשב ברווחים או הפסדים כפריטים משותפים שאינם מיוחסים, אלא אם ישנו בסיס הגיוני לייחוס.

יכולות להיות גם דוגמאות שבהם יהיה מתאים לשייך רק חלק מהרווחים או הפסדים ולא את כולם. מצב כזה יכול להתרחש כאשר סיכונים ניהוליים יום יומיים מנוהלים ברמה המקומית, אולם החלטות בהתייחס לחובות ארוכי טווח והשקעות הוניות ארוכי טווח נעשים במטה הכללי המשותף. לדעתנו, החלטת הייחוס צריכה להעשות לאור הנסיבות המיוחדות/הספציפיות בכל מקרה.

4.12 היחסים בין FAS14 לבין FAS52 והבהרה 8 של גילוי דעת 36 - תרגום דו"חות

כאשר חברה מהווה יחידה מוחזקת אוטונומית, תיאום הדו"חות נעשה על פי האינפלציה בארץ המוצא ותרגום הדו"חות הכספיים של אותה יחידה נעשה לפי שערי הסגירה. ההפרשים הנוצרים מתרגום, נזקפים לקבוצת ההון כקרן הון הנקראת "התאמות הנובעות מתרגום דו"חות כספיים של יחידות מוחזקות".

FAS52 (והבהרה 8 לגילוי דעת 36 של לשכת רואי חשבון בישראל) אינו בוחן מתי יש לייחס השקעות בחברות בחו"ל המהוות יחידה מוחזקת אוטונומית, למגזרים על פי FAS14 [המוצגות כהשקעה על בסיס אקויטי באם מהווה החברה בחו"ל חברה מסונפת (על פי גילוי דעת 22 של לשכת רואי חשבון בישראל) או המוצגות על בסיס מאוחד באם מהווה החברה בחו"ל חברה בת (על פי גילוי דעת 57 של לשכת רואי חשבון בישראל)].

לדעתנו, יש לבחון את ההשקעות האמורות על פי הקריטריונים שנקבעו ב-FAS14 באשר למגזרים תעשייתיים ואיזורים גיאוגרפיים, ואם עומדים בקריטריונים האמורים [לרבות הקריטריון שהשקעה זו יוצרת הכנסה הכלולה ברווח (הפסד) תפעולי], כי אז יש לייחס את ההשקעות האמורות למגזרים המתאימים. באשר לקרן הון מתרגום נראה שאין לייחס בהתאם לייחוס ההשקעות האמורות אלא להשאירה במסגרת האקויטי.

בניגוד ליחידות כאמור הפועלות באופן אוטונומי בחו"ל, ישנן יחידות הנחשבות כ"זרוע ארוכה" של היחידה המחזיקה על פי הבהרה 8 לגילוי דעת 36 של לשכת רואי חשבון בישראל (למשל, זרוע שיווקית של החברה האם בארץ שעיקר פעילותה היא מכירת תוצרתה של החברה האם בחו"ל).

במקרה זה תרגום פריטי המאזן ודו"ח רווח והפסד יעשה על פי שערי חליפין היסטוריים ותיאומם לאינפלציה יעשה על פי האינפלציה בארץ. הפרשי התרגום יזקפו ישירות לדו"ח רווח והפסד.

על כן, יש לפעול בדיווח על פי מגזרים בהתאם לאמור לעיל, למעט:

1. מאחר והיחידות מהוות "זרוע-ארוכה" של החברה האם הן תהיינה חלק מפעילות המגזרים בארץ ובדרך כלל לא יהיו כמגזר נפרד (אולם הפעילויות יכולות להיות חלק מהמידע על מכירות ליצוא).

2. אין בגינת קרן הון מתרגום.

במקרים בהם מדובר בחברה מוחזקת המוצגת על בסיס השווי המאזני, ההנחה היא שרווחי האקויטי כלולים ברווח או הפסד תפעולי (כגון: בחברות החזקות), אחרת אין לטפל בהשקעות אלו כאמור לעיל.

4.13 היחסים בין FAS14 ל- APB30 - פעילות מגזר שהופסקה

בבואנו לבחון פעילות מגזר שהופסקה נמצא שיכולה להיות אי התאמה בין הגדרת המגזר שהופסק על פי APB30 (הבחון את הדיווח על פעולות מגזר שהופסקו) לבין הגדרת אותו מגזר על פי FAS14.

על פי APB30, מוגדר מגזר כרכיב של החברה שפעילויותיו מייצגות קו עסקי עיקרי נפרד או סוג לקוחות שונה. המגזר יכול להיות בצורה של חברה בת, חטיבה, מחלקה, ובמקרים מסויימים עסקה משותפת או השקעות בחברות שאינן מאוחדות. זאת, כאשר נכסיהם, תוצאות פעולותיהם ופעילויותיהם ניתנים לאבחנה ברורה, פיזית ותפעולית, למטרות דיווח כספי משאר הנכסים, תוצאות הפעולות ופעילויותיה של החברה.

FAS14 (בפסקה 10d) מתייחס ל- APB30 וקובע ש-: "... אף אחד מהבאים לא יתווסף או יופחת, בכל מקרה, בחישוב רווח או הפסד תפעולי של מגזר תעשייתי... רווח או הפסד מפעולות שהופסקו כפי שמוגדר ב- APB30".

מכאן, נראה שגם ה- FASB מכיר בעובדה שיכולות להיות דוגמאות שבהם פעולות שהופסקו על פי APB30 יכולות להיות רק חלק ממגזר או ממספר מגזרים ברי דיווח לצורך הדיווח על פי מגזרים לפי FAS14. כך, כאשר מגזרים תעשייתיים צריכים לעמוד במגבלת 10 המגזרים לכל היותר, יש לקבץ מספר מגזרים ובצורה זו המגזרים שידווחו לא בהכרח יתאימו להגדרה האמורה של APB30. דוגמא אחרת יכולה להיות בעת הקבצת מגזרים לצורך הדיווח על פי מגזרים באמצעות מרכזי רווח או אופי המוצר (ראה דיון בסעיף 2.3.2.2), כשלצורך APB30 הפסקת הפעילות היא של קו ייצור שלם הכולל בתוכו מספר מגזרים (או אף חלקי מגזרים) מהדיווח על פי מגזרים. בנוסף, יכולים להיות מצבים בהם דוח מגזר שפעילותו הופסקה על פי APB30 כשאותו מגזר כלל לא דווח בדיווח על פי מגזרים מאחר ולא עמד בקריטריוני הדיווח.

מאחר ו- APB30 בוחן כיצד יש להציג את הדו"ח הכספי המאוחד כאשר ישנו מגזר שפעולתו הופסקה, לדעתנו הביאור על פי מגזרים צריך להיות מותאם על פי APB30 על מנת להראות את הקשר בין המגזרים לדו"ח הכספי המאוחד (כנדרש על פי הפרסומים בארה"ב ובעולם). לאמור, מגזר שפעולתו הופסקה אינו מופיע בהכנסות, וברווח או הפסד תפעולי בדו"ח הכספי המאוחד ועל כן יש להוציא מתוך הדיווח על פי מגזרים (ומאחר ואין תמיד זהות בהגדרת המגזר תתבצע פעולת ההפרדה ממגזר אחד או ממספר מגזרים מדווחים על פי FAS14), כשהוא יוצג בהתאם להוראות APB30. שהרי אם לא כך יעשה יוצר מצב שלא תהיה התאמה בין הדיווח על פי מגזרים לבין הדו"ח הכספי המאוחד.

על כן, לדעתנו יש ליישם את הוראות APB30 בשינויים המחוייבים, כדלקמן:

1. יש לקבוע את תאריך המדידה להפסקת הפעילות. תאריך המדידה יהיה ביום שההנהלה אישרה את ביצוע הפעולה להפסקת פעילותו של המגזר, בין אם על ידי מכירתו או נטירתו. תוכנית הפסקת הפעילות תכלול לפחות הגדרת הנכסים העיקריים שיופסקו, השיטה הצפויה להפסקת הפעילות, התקופה הצפויה הנדרשת להשלמת הפסקת הפעילות, תוכנית למציאת רוכש אם הפסקת הפעילות נעשית באמצעות מכירה, התוצאות המוערכות של פעילויות המגזר מיום המדידה עד סוף הפסקת הפעילות.

ככלל, על פי APB30 יחשב הדבר כפריט רגיל אלא אם ניתן להגדירו כפריט מיוחד שיוצג ברווח והפסד לאחר השפעת המס.

על מנת שניתן להגדירו כפריט מיוחד עליו לעמוד בשני התנאים הבאים:

א. אופי לא רגיל - האירוע או העסקה צריכים להיות בעלת דרגה גבוהה של אי נורמליות, ואשר יהיה סוג שאינו משוייך בבירור לפעילויות הרגילות והטיפוסיות של החברה, בהתחשב גם בסביבה העסקית שבה החברה פועלת.

ב. התרחשות נדירה - האירוע או העסקה צריכים להיות מהסוג שבאופן הגיוני לא יהיה צפוי להתרחש בעתיד הנראה לעין, בהתחשב גם בסביבה העסקית של החברה.

ההצגה אם מדובר בפריט מיוחד:

XX	רווח לפני פריטים מיוחדים
(XX)	פריט מיוחד (בניכוי מס)
<u>XX</u>	רווח נקי

ההצגה אם מדובר בפריט רגיל:

אם הפעילות שהופסקה עומדת רק באחד התנאים, יש להציגה כפריט נפרד כמו בהשפעה מצטברת של שינוי שיטה חשבונאית, כדלקמן:

XX	רווח מפעולות נמשכות לפני מס
<u>XX</u>	מיסים על ההכנסה
XX	רווח מפעולות נמשכות

פעולות שהופסקו:

	רווח (הפסד) מהפסקת פעילות מגזר Y,
XX	עד יום המדידה (בניכוי מס בסך _____)
	הפסד מהפסקת פעילות מגזר Y, לאחר
<u>XX</u>	תאריך המדידה (בניכוי מס בסך _____)
<u>XX</u>	
<u>XX</u>	רווח נקי

4.14 היחסים בין FAS14 ל- FAS13 - חכירות

לעיתים נמצא שחברות מחכירות או חוכרות נכסים במהלך הפעילות השוטפת. FAS13 הבוחן את הטיפול החשבונאי בחכירות אינו קובע את הגילוי שיש לתת במגזרים תעשייתיים ומגזרים גיאוגרפיים. כך גם FAS14 אינו בוחן את הנושא ישירות.

לדעתנו, לאור העקרונות החשבונאיים שהוצגו במחקר זה, יש לחלק את הטיפול כדלקמן:

1. הטיפול בחברה מחכירה

כאשר החברה מחכירה את נכסיה במסגרת השירותים הפיננסיים שהחברה נותנת יש לבחון אם מדובר בחכירה הונית או בחכירה תפעולית.

אם המדובר בחכירה תפעולית אזי הכנסות השכירות (לרבות הכנסות הריבית) המתקבלות, יחשבו כחלק מההכנסות ומהרווח (הפסד) התפעולי אשר יהיו חלק ממגזר השירותים הפיננסיים של החברה. כך גם הוצאות הפחת, בגין הנכסים המוחכרים, יכללו ברווח (הפסד) תפעולי של החברה כשהנכסים המוחכרים יהיו חלק מהנכסים המזוהים של המגזר הפיננסי.

אם מדובר בחכירה הונית אזי הנכס הועבר אל החוכר כך שלא ימצאו הנכסים המוחכרים בין הנכסים המזוהים וכך גם לא יופיעו הוצאות הפחת במסגרת הרווח (הפסד) התפעולי של אותו מגזר. כמובן שאם מדובר בחכירה מסוג מכירה הרווח הגולמי מהמכירה יופיע במסגרת הרווח התפעולי של המגזר וכך גם הכנסות המימון המתקבלות עם תשלומי החכירה.

2. הטיפול בחברה החוכרת

כאשר החברה חוכרת נכסים יש לבחון אם מדובר בחכירה הונית או בחכירה תפעולית.

אם המדובר בחכירה תפעולית הרי מדובר בהוצאות שכירות המשולמות על ידי החברה האמורות להיות מיוחסות למגזר כהוצאות תפעוליות אחרות.

אם המדובר בחכירה הונית אזי הנכס מועבר לחברה ונרשם כנכס כנגד התחייבות. הנכס יהיה כנכס מזוהה של מגזר כלשהוא כשהפחת בגינו יופיע במסגרת הרווח (הפסד) התפעולי של אותו מגזר. אולם, הוצאות הריבית המשולמות בגין ההתחייבות לנכס החכור תכללנה כעלות משותפת ואין לייחסה למגזר כלשהוא (אלא אם מדובר במגזר פיננסי ואז ניתן יהיה לשייך את הוצאות הריבית לרווח (הפסד) תפעולי של אותו מגזר פיננסי).

עסקאות חכירה שאינן מזוהות עם מגזר בר דיווח כלשהו, יחשבו כעסקאות של החברה ולא ייוחסו.

פרק 5

תוספת פוטנציאלית של מידע כספי על מגזרים תעשייתיים וגיאוגרפיים

5. תוספת פוטנציאלית של מידע כספי על מגזרים תעשייתיים וגיאוגרפיים

במסגרת הביאור על המגזרים ישנו מידע כספי שאינו נדרש על פי הפרסומים השונים בעולם (FAS14, חלק 1700 של ה-CICA וכו'), אולם מידע זה יכול לתת למשתמשי הדו"חות הכספיים, הבנה טובה יותר על העסק ומגזרי פעילותו.

להלן פריטי מידע כספי שלדעתנו הינם ברי שימוש בהערכת סיכונים הקיימים בחברה וחיזויה לעתיד. פריטים 14-16 שלהלן נכללים כבר לצורך דיווח על מגזרים תעשייתיים אולם הם מהווים תוספת פוטנציאלית לגילוי על ידי מגזרים גיאוגרפיים:

מידע על מגזר תעשייתי או גיאוגרפי:

1. התחייבויות מזוהות [התחייבויות אינן מוקצות בדרך כלל - אם משום שהן נחשבות כקשורות לחברה כולה ואם לאור ההשקפה כי הן תורמות לתוצאות המימון יותר מאשר לתוצאות התפעוליות. קיימת בעיית זהוי ושיוך של כל התחייבות (כגון: הלוואה לאמן ארוך) למגזר אליו היא שייכת. אולם, אם ניתן בחברה לזהות ולשייך כאמור, לדעתנו, יתן הדבר מידע למשתמש בהיבטים שונים, כגון: בחינת הלימות בין הנכסים להתחייבויות בכל מגזר וכו'].
2. אקויטי מזוהה (נכסים מזוהים בניכוי התחייבויות מזוהות).
3. קטיגוריות של נכסים מזוהים, כמו הפרדה בין נכסים מוחשיים ולא מוחשיים או הפרדה בין מלאי, רכוש קבוע נטו, ציוד וריהוט, הוצאות נדחות ומוניטין.
4. הון חוזר מזוהה.
5. מידע על תזרים מזומנים.
6. הוצאות מחקר ופיתוח.
7. עלות המכר.
8. רווח גולמי.
9. הוצאות ריבית (באם ניתן לשייך את הוצאות המימון בגין כל מגזר).

10. מדידת הרווח בצורה אחרת מאשר רווח או הפסד תפעולי, וזאת על ידי הוספה או הפחתה של אחד או יותר מהפריטים הבאים (אם ניתן לייחסם על בסיס הגיוני וסביר):

א. הוצאות משותפות של התאגיד.

ב. הוצאות ריבית.

ג. מיסים על ההכנסה - בארץ ובח"ל.

ד. רווחי או הפסדי אקויטי מחברות מוחזקות והשקעות אחרות.

ה. פריטים מיוחדים.

ו. חלק המיעוט ברווח.

ז. השפעה מצטברת של שינוי בעקרונות חשבונאיים (למשל, אם בוצע שינוי בעקרון חשבונאי בחברת בת השייכת למגזר מסויים).

11. מספר העובדים.

12. משכורות והטבות לעובדים.

13. צבר הזמנות.

מידע למגזר גיאוגרפי

14. הוצאות פחת.

15. השקעות הוניות.

16. השפעה מצטברת של שינוי בעקרונות חשבונאיים (למשל, אם בוצע שינוי בעקרון חשבונאי בחברת בת השייכת למגזר גיאוגרפי מסויים).

פרק 6

תוספת פוטנציאלית של מידע תיאורי על מגזרים תעשייתיים וגיאוגרפיים

6. תוספת פוטנציאלית של מידע תיאורי על מגזרים תעשייתיים וגיאוגרפיים

שני התקנים EAS14 וחלק 1700 של ה-CICA, מתמקדים בעיקר בגילוי של מידע כספי כמותי. המידע התאורי היחיד הנדרש כיום הינו זהה בשני התקנים, והוא: גילוי של סוגי מוצרים ושירותים שמהם נגזרו ההכנסות של כל מגזר תעשייתי מדווח.

יש הטוענים שמידע נוסף על אופי הסביבה העסקית שבה מתרחשת פעילות החברה, הינו גם הכרחי על מנת לעזור למשתמשי ומנתחי הדו"חות הכספיים, הערכה והבנה טובה יותר באשר לסיכונים ולחזוי לעתיד של החברה ומגזרי פעילותה. כך, יכול להינתן מידע זה במסגרת סקירת ההנהלה לדו"חות הכספיים [כפי שנדרש כיום ברמת החברה על פי תקנות ניירות ערך (דו"חות תקופתיים ומידיים) (תיקון) התשנ"ד 1994].

להלן פריטי מידע תאורי שלדעתנו שימושיים וחיוניים בהערכת סיכונים הקיימים בחברה וחיזויה לעתיד. למרות שהמידע שיוצג להלן שייך לגילוי במגזרים תעשייתיים, פריטי מידע מסויימים דומים יכולים להיות רלוונטים אף לגילוי במגזרים גיאוגרפיים:

1. תיאור התעשייה בה פועל המגזר, לרבות:

א. הגדרת התעשייה.

ב. תנודות כלכליות, חברתיות, דמוגרפיות, טכנולוגיות, פוליטיות וחוקיות אשר משפיעות על התעשייה.

ג. מבנה כלכלי של התעשייה [יכולת של חברות חדשות להיכנס לתעשייה, סיכונים של מוצרים ושירותים תחליפיים, מקורות (אמצעים) זמינים כולל תיאור ספקים עיקריים, לקוחות עיקריים ומתחרים].

ד. תחזית כלכלית לתעשייה.

2. תיאור המגזרים העסקיים, לרבות:

א. מוצרים ושירותים עיקריים (נדרש על ידי הפירסומים בעולם - דוגמאות לכך ניתן למצוא בפרקטיקה בארה"ב - נספח מס' 1 ובפרקטיקה בישראל - נספח מס' 2).

ב. שוק עיקרי למוצרים והשירותים, וגודל השוק.

ג. התהליך (השיטה) שמשמש ליצור המוצרים או לאספקת השירותים.

- ד. "מפתח הכניסה" לתהליך.
- ה. שיטות הפצת המוצרים והשירותים.
- ו. עונתיות ומחזוריות.
- ז. חוקים והגבלות המשפיעים על המגזר.
- ח. החשיבות של פטנטים, סימנים מסחריים, רשיונות, מונופולים וזיכיונות.
3. דיווח על יעדי המגזר.
4. אסטרטגיית המגזר, והערכות האסטרטגיה לאור תנודות חיצוניות ותמרוץ העובדים.
5. מצב/ עמדת המגזר בתוך התעשייה:
- א. פלח השוק ותנודות בפלח השוק.
- ב. מתחרים (מספר, שמות, מקורות, רווח יחסי ונקודות חוזקה ותורפה/חולשה אחרות).
- ג. יתרונות יחסיים תחרותיים וחסרונות של המגזר (זהותם, מקורותיהם והמשכיותם).
6. יכולת המגזר לחדש, להסתגל לשינוי ולבצע שיפור מתמיד/ מתמשך:
- א. לאפשר תשתית (מבנה הארגון, אסטרטגיה עסקית, מדיניות הנהלה ותמרוץ העובדים).
- ב. תהליכים שארעו לאחרונה, חידוש מוצרים או שירותים (מקורות ותוצאות).
- ג. שינויים שארעו לאחרונה בסביבה, ובאופי והעיתוי של תגובות המגזר.
- ד. שיעור השינוי בביצועי המגזר (מפתח לניתוח ומדידות פיננסיות, תנודות בשיעור השינוי וסיבות לשינוי).

7. הזדמנויות וסיכונים המתנהלים ברמת המגזר.

8. כימות ניתוח נתונים לא כספיים.

9. זיהוי מפתח לתנודות והיחסים בין הנתונים הכספיים והלא כספיים המדווחים למגזר, וסיבות מדוע יחסים אלו יכולים להיות שונים מאלו המיוחסים למתחרים, לתעשייה או לכלכלה.

פרק 7

מסקנות

7. מסקנות

בתחילת המחקר שאלנו את השאלה: האם הטיפול החשבונאי הקיים כיום מספק מידע נאות למשקיעים, רשויות וכו', בדבר הפעילויות בענפים התעשייתיים ובאיזורים הגיאוגרפיים השונים בכל החברה?

לאור המחקר עולות מסקנות רבות שהחשובה מכולן: הטיפול החשבונאי הקיים כיום בארץ אינו מספק מידע נאות כאמור, ואילו הכללים החשבונאיים הקיימים בעולם לוקים בחסר מהיבטים רבים.

המחקר, בנוסף לבחינת העקרונות הבסיסיים לטיפול החשבונאי במגזרים והסוגיות הרבות העולות באשר לטיפול החשבונאי במגזרים, בוחן פתרונות והסברים חלופיים שמהווים את הבסיס לקביעת הפרקטיקה בישראל.

מסקנות רבות נוספות ניתן למצוא בכל סוגיה שהועלתה במחקר בפרקים השונים.

■ סוף דבר

מחקר זה דן בהיבטים הכלכליים והחשבונאיים באשר למגזרים תוך בחינת הבעיות והסוגיות השונות שעלו מתוך המחקר.

מאחר וטרם נתקבלו תשובות על ידי גופים מקצועיים בישראל באשר לסוגיות החשבונאיות שעלו במחקר זה, מומלץ לשקול שימוש במסגרת שהוצגה במחקר ולאורה לתת את הטיפול החשבונאי הנאות למגזרים.

אנו תקווה שמחקר זה ישמש אתכם לעזר רב בבואכם לקבוע את הטיפול החשבונאי הנאות במגזרים, ויסייע בגיבוש כללי חשבונאות המתאימים לאופי הפעילות בישראל.

נספחים

נספח מס' 1 - דוגמאות לדיווח על פי מגזרים בארה"ב

להלן מספר דוגמאות לביאורים על פי מגזרים מדוחות כספיים של חברות בארה"ב:

1. מגזרים תעשייתיים

Champion International Corporation (DEC)

Notes to the financial statements

Note 14: Business Segments

Information about the company's operations in different businesses for the three years ended December 31, 1992 is as follows:

	Paper	Wood Products	Timber, Timberlands, Corporate and Other	Consolidated Total
	\$ thousands	\$ thousands	\$ thousands	\$ thousands
Net sales to unaffiliated customers				
1992	3,834,585	1,091,886	-	4,926,471
1991	3,852,438	933,965	-	4,786,403
1990	4,103,004	986,940	-	5,089,944
Income from operations				
1992	(7,490)	125,071	(44,210)	73,371
1991	216,018	5,921	(42,755)	179,184
1990	512,079	19,490	(41,054)	490,515
Identifiable Assets				
1992	6,556,177	424,222	2,401,033	9,381,432
1991	6,125,084	447,900	2,082,893	8,655,877
1990	5,823,237	475,629	2,052,543	8,351,409
Capital Expenditures				
1992	614,795	13,492	90,002	718,289
1991	581,368	14,323	65,778	661,469
1990	902,640	25,597	118,781	1,047,018
Depreciation Expense and Cost of Timber Harvested				
1992	324,010	72,562	13,928	410,500
1991	261,391	67,011	13,169	341,571
1990	236,251	74,613	12,334	323,198

The company's domestic and Canadian timber and timberlands assets and related capital expenditure support both business segments but were not allocated to the segments because identification of the specific timber and timberlands assets associated with either segment is impossible. The timber that has been harvested has been included at cost in the results of the business segments.

Champion international Corporation (DEC)

Notes to the financial statements

Information about the company's operations in different geographic areas for the three years ended December 31, 1992 is as follows:

	U.S.	Canada	Brazil	Timber, Consolidated Timberlands Corporate and Other	Total
	<u>\$ thousands</u>	<u>\$ thousands</u>	<u>\$ thousands</u>	<u>\$ thousands</u>	<u>\$ thousands</u>
Net Sales to Unaffiliated Customers					
1992	4,114,609	532,623	279,239	-	4,926,471
1991	4,034,237	494,019	258,147	-	4,786,403
1990	4,219,633	524,939	345,372	-	5,089,944
Income from Operations					
1992	(11,418)	37,778	91,221	(44,210)	73,371
1991	165,818	(20,327)	76,448	(42,755)	179,184
1990	378,661	27,314	125,594	(41,054)	490,515
Identifiable Assets					
1992	5,668,443	718,695	593,261	2,401,033	9,381,432
1991	5,279,346	780,677	512,961	2,082,893	8,655,877
1990	5,015,962	801,187	481,717	2,052,543	8,351,409
Capital Expenditures					
1992	557,615	15,250	55,422	90,002	718,289
1991	540,419	16,944	38,328	65,778	661,469
1990	820,445	53,597	54,195	118,781	1,047,018
Depreciation Expense and Cost of Timber Harvested					
1992	342,769	33,366	20,437	13,928	410,500
1991	273,737	35,128	19,537	13,169	341,571
1990	261,789	31,872	17,203	12,334	323,198

As of December 31, 1992 net assets located outside of the United States included in the consolidated financial statements were approximately \$811,000,000. OF this amount, \$522,000,000, which includes \$74,000,000 of cash and cash equivalents and short-term investments, is owned by the company's Brazilian subsidiary.

AIR PRODUCTS AND CHEMICALS, INC (SEP)
Notes to Consolidated Financial Statements

Geographic information is presented below:

(in millions \$)

	United States	Europe	Canada and Latin America	Other	Total
1992					
Sales					
Industrial Gases	1,076.9	601.1	97.4	-	1,775.4
Chemicals	968.9	61.3	-	-	1,030.2
Environmental and Energy	65.5	-	-	-	65.5
Equipment and Technology	219.4	126.8	-	-	346.2
Total	<u>2,330.7</u>	<u>789.2</u>	<u>97.4</u>	<u>-</u>	<u>3,217.3</u>
Operating income	<u>362.4</u>	<u>112.6</u>	<u>5.6</u>	<u>(0.1)</u>	<u>480.5</u>
Identifiable assets	<u>2,526.6</u>	<u>1,306.2</u>	<u>154.1</u>	<u>35.6</u>	<u>4,022.5</u>
1991					
Sales					
Industrial Gases	1,031.3	582.5	95.5	-	1,709.3
Chemicals	910.1	56.7	-	-	966.8
Environmental and Energy	70.2	-	-	-	70.2
Equipment and Technology	136.9	47.9	-	-	184.8
Total	<u>2,148.5</u>	<u>687.1</u>	<u>95.5</u>	<u>-</u>	<u>2,931.1</u>
Operating income	<u>329.1</u>	<u>103.1</u>	<u>4.0</u>	<u>(1.2)</u>	<u>435.0</u>
Identifiable assets	<u>2,454.4</u>	<u>1,165.0</u>	<u>141.2</u>	<u>37.4</u>	<u>3,798.0</u>
1990					
Sales					
Industrial Gases	1,009.3	530.1	101.0	-	1,640.4
Chemicals	923.6	49.5	-	-	973.1
Environmental and Energy	149.1	-	-	-	149.1
Equipment and Technology	102.1	30.0	-	-	132.1
Total	<u>2,184.1</u>	<u>609.6</u>	<u>101.0</u>	<u>-</u>	<u>2,894.7</u>
Operating income	<u>299.6</u>	<u>89.0</u>	<u>13.5</u>	<u>(2.8)</u>	<u>399.3</u>
Identifiable assets	<u>2,228.6</u>	<u>1,128.9</u>	<u>126.3</u>	<u>28.4</u>	<u>3,512.2</u>

Note: Included in United States sales are export sales to unconsolidated customers of \$441.2 million in 1992, \$297.8 million in 1991, and \$234.9 million in 1990. These sales were principally to customers in Europe and Asia.

DATA GENERAL CORPORATION (SEP)

NOTES TO CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS

The company's operations involve a **single industry segments** - the design, manufacture, sale and support of multi-user computer systems, servers, and mass storage devices.

Financial information, summarized by geographic area, is as follows:

In thousands \$	United States	Europe	Far East	Other international	Eliminations	Consolidated
Year ended September 26, 1992:						
Total revenues:						
Unaffiliated customers	613,406	384,465	3,844	114,232	-	1,115,947
Interarea transfers	199,249	-	19,185	7,920	(226,354)	-
Total	812,655	384,465	23,029	122,152	(226,354)	1,115,947
Income (loss) from operations	(18,415)	(30,185)	(4,232)	(9,287)	6,155	(55,964)
Identifiable assets	563,147	299,614	46,886	77,793	(152,092)	835,348
Corporate assets						105,106
Total assets						940,454
Year ended September 28, 1991:						
Total revenues:						
Unaffiliated customers	647,362	418,104	48,385	115,003		1,228,854
Interarea transfers	211,257	-	46,548	6,330	(264,135)	-
Total	858,619	418,104	94,933	121,333	(264,135)	1,228,854
Income (loss) from operations	90,529	4,411	(8,552)	(13,244)	9,848	82,992
Identifiable assets	572,277	254,225	41,917	76,364	(179,095)	765,688
Corporate assets						178,358
Total assets						944,046
Year ended September 29, 1990:						
Total revenues:						
Unaffiliated customers	622,593	398,773	80,470	114,565	-	1,216,401
Interarea transfers	214,423	-	62,174	3,872	(280,469)	-
Total	837,016	398,773	142,644	118,437	(280,469)	1,216,401
Income (loss) from operations	(64,561)	(36,567)	(9,140)	(20,855)	(1,517)	(132,640)
Identifiable assets	583,388	277,194	126,115	71,743	(177,168)	881,272
Corporate assets						28,165
Total assets						909,437

United States interarea transfers primarily represent shipments of equipment and parts to international subsidiaries. Far East and Other International interarea transfers primarily represent shipments of work in process and finished goods inventory from manufacturing facilities to domestic operations. These interarea shipments are made at **transfer prices** which approximate prices charged to unaffiliated customers and have been eliminated from consolidated net revenues. United States revenues from unaffiliated customers include **direct export sales**. Corporate assets consist primarily of temporary cash investments and marketable securities.

Total liabilities of international subsidiaries, before inter-company eliminations, were \$281,771 at September 26, 1992 and \$293,932 at september 28, 1991. Cumulative retained earnings of international subsidiaries were \$119,486 at September 26, 1992 and \$133,427 at September 28, 1991.

Briggs & Stratton Corporation (JUN)

Notes to consolidated financial statements

3. Industry Segments:

Certain information concerning the Company's industry segments is presented below:

	Year Ended June 30		
	1992	1991	1990
	\$ thousands	\$ thousands	\$ thousands
Sales:			
Engines and parts	967,802	885,930	931,638
Locks	<u>74,026</u>	<u>64,817</u>	<u>71,219</u>
	<u>1,041,828</u>	<u>950,747</u>	<u>1,002,857</u>
Income from Operations:			
Engines and parts	90,781	61,081	61,246
Locks	<u>4,531</u>	<u>2,335</u>	<u>5,035</u>
	<u>95,312</u>	<u>63,416</u>	<u>66,281</u>
Assets:			
Engines and parts	455,691	432,345	456,927
Locks	45,713	46,994	39,698
Unallocated	<u>112,449</u>	<u>77,452</u>	<u>38,415</u>
	<u>613,853</u>	<u>556,791</u>	<u>535,040</u>
Depreciation Expense:			
Engines and parts	38,808	34,521	38,080
Locks	<u>2,305</u>	<u>1,926</u>	<u>1,809</u>
	<u>41,113</u>	<u>36,447</u>	<u>39,889</u>
Expenditure for Plant and Equipment:			
Engines and parts	37,035	28,760	35,010
Locks	<u>3,189</u>	<u>3,276</u>	<u>2,787</u>
	<u>40,224</u>	<u>32,036</u>	<u>37,797</u>

Unallocated assets include cash and cash equivalents, prepaid employee health care, future income tax benefits, prepaid pension costs and other assets.

Export sales for fiscal 1992 were \$210,728,000 (20% of total sales), for fiscal 1991 were \$189,878,000 (20%) and for fiscal 1990 were \$214,431,000 (21%). These sales were principally to customers in European countries and Canada.

In the fiscal years 1992, 1991 and 1990, there were sales in three major engine customers that exceeded 10% of total net sales. Sales to these customers were:

1992 - Customer A - \$187,498,000 (18%)
 - Customer B - \$119,612,000 (11%)
 - Customer C - \$126,539,000 (12%)

1991 - Customer A - \$148,306,000 (16%)
 - Customer B - \$110,599,000 (12%)
 - Customer C - \$124,093,000 (13%)

1990 - Customer A - \$168,421,000 (17%)
 - Customer B - \$109,087,000 (11%)

.6 מכירות ליצוא

USX Corporation (DEC)

Notes to consolidated financial statements

Export sales:

The information below summarizes export sales by geographical area for the U.S. Steel Group. Export sales from domestic operations for the Marathon Group and the Delhi Group were not material.

	<u>1992</u>	<u>1991</u>	<u>1990</u>
	\$ millions	\$ millions	\$ millions
Far East	70	294	146
Europe	117	146	138
Other	<u>266</u>	<u>269</u>	<u>232</u>
Total export sales	<u>453</u>	<u>709</u>	<u>516</u>

FEDERAL SCREW WORKS (JUN)

Notes to Consolidated Financial Statements

Customers comprising 10% or greater fo the Company's net sales are summarized as follows:

	<u>1992</u>	<u>1991</u>	<u>1990</u>
	%	%	%
Ford Motor Company	40	36	36
General Motors Corporation	34	40	41
All others	<u>26</u>	<u>24</u>	<u>23</u>
	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>

HASBRO, INC. (DEC)

Notes to Consolidated Financial Statements

Other Information

The Company markets its products primarily to **customers** in the retail sector. Although the Company closely monitors the creditworthiness of its customers, adjusting credit policies and limits as needed, a substantial portion of its debtors' ability to discharge amounts owed is dependent upon the retail economic environment.

The Company does not believe that it is dependent upon any single customer. Sales to the company's largest customer, Toys R Us, inc., amounted to 14% of consolidated net revenues during 1990 and 1989 and 13% in 1988.

9. דוגמא מסכמת לביאור על פי ה-GAAP (מתורגמת)

הגילוי המגזרי שלהלן הופיע בדיווח השנתי של Harcourt Brace Jovanovic Inc.:

המקורות העיקריים של עסקי החברה הינם כדלקמן:

מגזר	פעילויות עיקריות
1. בתי ספר	פירסום ספרות ואמצעי לימוד, והפצת אספקה לבתי ספר יסודיים ותיכונים.
2. פרסום מקצועי ואוניברסיטאי	פרסום עיתונים וספרים מדעיים ורפואיים, ספרי לימוד לקולג', הדפסות והוצאה לאור של עבודות, ספרים ועוד אחרים לשימוש בהעברת קורסים ואף קורסים לרואי חשבון. הפצת ספרות מקצועית. פרסום עיתונים וספרים ועריכת סמינרים לעורכי דין ולעוסקים במקצוע, כולל לימודי המשך.
3. חברות עממיות	אספקת הדרכה לבילוי בפארקים, הפעלת מספר מסעדות ומספר מקומות לאוכל מהיר.
4. פרסום ומינוי תקופתי	פרסום כתבי עת ומדריכים עסקיים ומקצועיים, מגזינים לחוות ומדריכים כפריים, מדריכים למורי בתי ספר יסודי, ומגזינים המשולמים על פי דמי מינוי או למכירות לאחרים.
5. ספרות כללית	פרסום ספרים בנושאים כלליים (כולל ספרי ילדים) בכריכה קשה, בתוספת נייר עטיפה וכו'. תפעול חנויות ספרים כלליות, ספריות ועוד.
6. בחינות ושירותי בחינות	פרסום בחינות ואספקת שירותי ניקוד להערכת לימוד והישגים של סטודנטים ואחרים ולהערכת כישוריהם של מנהלים.
7. ביטוח	מכירת ביטוחי בריאות וחיים ליחידים, בעיקר דרך כתבי עת. מתן שירותים וחתמות בנושא. פועלים כברוקר כללי לביטוח וכסוכנים בעיר ניו יורק.

מכירות ורווח מפעולות עבור כל אחד מהמגזרים ניתן לראות להלן. מכירות ומכירות מגזר מסופקים ללקוחות חיצוניים. מכירות בתוך מגזרים אינן מהותיות. רווחי מגזר מפעילויות כולל מכירות מגזר והכנסות אחרות מפרסום, בניכוי הוצאות תפעוליות שניתן לשייכן ישירות למגזר. הוצאות משותפות כלליות שבהם משתמשים יותר ממגזר אחד, הכוללות הוצאות משרד כלליות וכו' אינן משויכות למגזרים.

רווח ממכירות במאוחד
על פי מקורות: 19X1 - 19X5

19X5		19X4		19X3		19X2		19X1		
סכום	%									
109,344,034	29.5	96,746,532	35.8	90,097,760	37.3	77,325,681	37.8	68,831,039	38.9	בתי ספר
83,376,749	22.5	73,237,322	27.1	69,630,791	28.9	59,191,248	28.9	48,443,365	27.4	פרסום מקצועי ואוניברסיטאי
60,015,015	16.2	-	-	-	-	-	-	-	-	חברות עממיות
52,137,971	14.0	36,201,794	13.3	30,382,168	12.6	26,702,713	13.1	24,607,403	13.9	פרסום ומינוי תקופתי
31,015,468	8.3	31,584,892	11.7	21,832,971	9.0	13,528,937	6.6	11,571,782	6.5	ספרות כללית
24,925,939	6.7	23,746,824	8.8	21,303,087	8.8	20,814,978	10.2	17,321,338	9.8	בחינות ושירותי בחינות
10,273,504	2.8	8,858,476	3.3	8,099,969	3.4	7,006,332	3.4	6,111,257	3.5	ביטוח
<u>371,088,680</u>	<u>100.0</u>	<u>270,375,840</u>	<u>100.0</u>	<u>241,346,746</u>	<u>100.0</u>	<u>204,569,889</u>	<u>100.0</u>	<u>176,886,184</u>	<u>100.0</u>	

הכנסות מפעולות במאוחד
על פי מקורות: 19X1 - 19X5

19X5		19X4		19X3		19X2		19X1		
סכום	%	סכום \$	%	סכום \$	%	סכום \$	%	סכום \$	%	
16,202,661	38.6	15,891,954	47.0	16,916,880	54.7	11,998,025	47.2	10,601,534	47.9	בתי ספר
11,161,632	26.6	10,355,444	30.6	11,105,255	35.9	8,374,741	33.0	5,282,409	23.9	פרסום מקצועי ואוניברסיטאי
10,409,911	24.8	-	-	-	-	-	-	-	-	חברות עממיות
4,593,876	10.9	3,679,302	10.9	2,731,988	8.8	2,576,287	10.1	2,800,010	12.7	פרסום ומינוי תקופתי
(603,577)	(1.4)	2,199,783	6.5	(1,575,778)	(5.1)	(419,354)	(1.6)	812,751	3.7	ספרות כללית
3,207,615	7.6	4,194,694	12.4	3,673,852	11.9	3,985,873	15.7	3,623,025	16.4	בחינות ושירותי בחינות
2,899,595	6.9	2,626,616	7.8	2,474,197	8.0	2,645,864	10.4	2,413,033	10.9	ביטוח
(5,869,976)	(14.0)	(5,141,580)	(15.2)	(4,415,607)	(14.2)	(3,757,620)	(14.8)	(3,417,347)	(15.5)	הוצאות משותפות שאינן מיוחסות
<u>42,001,737</u>	<u>100.0</u>	<u>33,806,213</u>	<u>100.0</u>	<u>30,910,787</u>	<u>100.0</u>	<u>25,403,816</u>	<u>100</u>	<u>22,115,415</u>	<u>100.0</u>	

הערה: רווח מפעולות ל- 19X4-19X1 תוקן על מנת למנוע הכללת הוצאות ריבית, נטו.

נכסים מזהים, השקעות הוניות, פחת ובלאי על פי מגזרים לשנים שנתיים ב- 31 בדצמבר 19X5 כלהלן:

נכסים \$	השקעות הוניות \$	פחת ובלאי \$	
74,809,678	4,333,265	2,153,768	בתי ספר
59,664,933	7,159,186	3,757,840	פרסום מקצועי ואוניברסיטאי
73,921,849	10,425,400	3,836,850	חברות עממיות
25,361,552	1,282,076	528,510	פרסום ומינוי תקופתי
22,473,489	669,298	578,438	ספרות כללית
8,820,970	457,633	405,675	בחינות ושירותי בחינות
8,923,162	70,740	33,346	ביטוח
24,765,184	4,515,250	95,793	משותפות
<u>298,740,817</u>	<u>28,912,848</u>	<u>11,390,220</u>	

מכירות חברות בת בחו"ל ויצוא החברה הינם פחות מ- 10% מסך ההכנסות, ואין לקוחות בודדים, כולל ממשלה, שהינם 10% או יותר מסך ההכנסות.

● נספח מס' 2 - דוגמאות לדיווח על פי מגזרים בישראל

1. אזורים בע"מ - מגזרים תעשייתיים

א. תוצאות עסקיות של המגזרים:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1993

סה"כ	התאמות	אחרות	נדל"ן	תעשייה	בניה	
אלפי ש"ח						
210,204	-	-	-	-	210,204	הכנסות ממכירת בנינים
185,464	-	-	-	185,464	-	ממכירת מוצרים
41,955	(441)	-	42,396	-	-	דמי שכירות, שרותים ודמי שימוש
437,623	(441)	-	42,396	185,464	210,204	
175,365	-	-	-	-	175,365	עלויות עלות הבנינים שנמכרו
117,587	-	-	-	117,587	-	עלות מכירת המוצרים
26,134	-	-	26,134	-	-	עלות השרותים והוצאות אחזקה
319,086	-	-	26,134	117,587	175,365	
118,537	(441)	-	16,262	67,877	34,839	
(1,435)	-	-	-	-	(1,435)	מס רכוש
(61,344)	441	-	(10,156)	(40,587)	(11,042)	הוצאות מכירה, הנהלה וכלליות
55,758	-	-	6,106	27,290	22,362	רווח (הפסד) לפני הוצאות מימון
(1,592)	-	4	(2,279)	294	389	הכנסות (הוצאות) מימון, נטו
12,057	-	-	(15)	13,452	(1,380)	הכנסות (הוצאות) אחרות, נטו
66,223	-	4	3,812	41,036	21,371	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים על ההכנסה
(15,667)	-	-	(3,088)	(10,084)	(2,495)	מיסים על ההכנסה
50,556	-	4	724	30,952	18,876	
(124)	-	-	(10)	-	(114)	חלק הקבוצה בהפסדי חברות מוחזקות
(20,811)	-	-	510	(15,311)	(6,010)	חלק המיעוט בתוצאות של חברות בת שאוחדו
29,621	-	4	1,224	15,641	12,752	רווח נקי לשנה

ב. נכסים המשמשים את המגזר:

1993	
אלפי ש"ח	
399,792	בניה
235,357	תעשייה
378,493	נדל"ן
5,601	אחרים
<u>1,019,243</u>	

2. מנרב אחזקות בע"מ - מגזרים תעשייתיים, מכירות ליצוא

מנרב אחזקות בע"מ

באור 27 - מגזרי פעילות עסקית

הקבוצה פועלת בענפי הבנייה ותעשיית הפלסטיק.

א. תוצאות עסקיות של המגזרים לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1993:

סך הכל אלפי ש"ח	התאמות אלפי ש"ח	אחרים אלפי ש"ח	בניה אלפי ש"ח	תעשייה אלפי ש"ח	
124,845	(64)	-	109,845	15,064	הכנסות ממכירות ומביצוע עבודות(1)
834	(624)	1,458	-	-	הכנסות מהשכרת מבנים
125,679	(688)	1,458	109,845	15,064	
107,708	(487)	-	98,385	9,810	עלות המכירות והעבודות שבוצעו
470	-	470	-	-	הוצאות אחזקת מבנים מושכרים
17,501	(201)	988	11,460	5,254	רווח גולמי
(10,586)	201	-	(5,937)	(4,850)	הוצאות מכירה, הנהלה וכלליות
6,915	-	988	5,523	404	רווח מפעולות רגילות
1,941					הכנסות מימון, נטו
29					הכנסות אחרות
8,885					רווח מפעולות רגילות לפני מיסים על ההכנסה
3,636					מיסים על ההכנסה
5,249					רווח נקי לשנה

ב. נכסים המשמשים את המגזר ליום 31 בדצמבר 1993:

סך הכל אלפי ש"ח	התאמות אלפי ש"ח	אחרים אלפי ש"ח	בניה אלפי ש"ח	תעשייה אלפי ש"ח
85,546	-	16,839	58,779	9,928

(1) ההכנסות ממכירות כוללות הכנסות מיצוא בסך 360 אלפי ש"ח.

3. כלל סחר בע"מ - מגזרים תעשייתיים

כלל סחר בערבון מוגבל

באור 35 - מידע נוסף על מגזרי פעילות עסקית

פעילותה העסקית של קבוצת כלל סחר מתבצעת באמצעות חברות הקבוצה העוסקות במגזרי פעילות שונים. החל משנת החשבון מסווגת החברה את מגזרי הפעילות בדרך שלהערכתה תשקף פעילויות שנוספו ו/או הבשילו. כתוצאה מהאמור לעיל סווגו (מוינו) מחדש מספרי ההשוואה.

להלן הנתונים לפי מגזרים:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
1991	1992	1993
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח

א. הכנסות ממכירות ושירותים

81,901	79,807	119,405	מסחר במחשבים וציוד נלווה
141,500	176,132	171,939	שווק ומסחר
225,908	153,055	123,120	סחר בינלאומי
53,621	48,986	52,547	שירותים
19,111	39,470	84,313	קמעונאות
1,694	1,034	-	אחרים
<u>523,735</u>	<u>498,484</u>	<u>551,324</u>	סך הכל

לא ניתן מידע בגין הכנסות מהמגזר המימוני מאחר והכנסותיו אינן כלולות במחזור המכירות והשירותים.

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר

1991	1992	1993
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
2,176	6,571	9,001
8,506	10,069	9,205
3,008	4,123	12,476
3,313	2,418	1,349
7,663	6,773	11,919
(888)	1,729	(3,063)
(960)	(702)	(531)
22,818	30,981	40,356
(5,056)	(7,506)	(7,979)
(450)	7	(319)
(9,804)	(8,574)	(5,958)
7,508	14,908	26,100

ב. רווח (הפסד) תפעולי

מסחר במחשבים וציוד נלווה
 שוק ומסחר
 סחר בינלאומי
 מימון
 שירותים
 קמעונאות
 אחרים
 סך הכל
 הוצאות הנהלה והכנסות אחרות
 שלא יוחסו
 חלקה של הקבוצה בתוצאות חברות
 מוחזקות שההשקעה בגינן מהווה
 נכס מזוהה, נטו
 הוצאות מימון נטו, בגין המגזר
 המימוני

ג. נכסים מזוהים

33,964	60,785	56,319	מסחר במחשבים וציוד נלווה
82,076	83,290	101,593	שוק ומסחר
82,116	112,131	77,269	סחר בינלאומי
154,430	143,838	111,411	מימון
75,506	73,059	87,982	שירותים
18,561	26,390	61,509	קמעונאות
7,160	4,224	1,849	אחרים
453,813	503,717	497,932	סך הכל
85,874	127,344	246,128	נכסים כלליים
539,687	631,061	744,060	

4. טבע בע"מ תעשיות פרמצבטיות בע"מ - מגזרים גיאוגרפיים, מכירות ליצוא

מידע כספי לפי אזורים גיאוגרפיים:

מאוחד	בטולים	אחרים	ארה"ב	ישראל	
אלפי \$					
					<u>שנה שנסתיימה ב-31 בדצמבר 1993</u>
501,975	-	30,790	184,413	*286,772	מכירות ללקוחות חיצוניים
-	(95,398)	10,960	-	84,438	מכירות לחברות הקבוצה בין אזורים גיאוגרפיים
<u>501,975</u>	<u>(95,398)</u>	<u>41,750</u>	<u>184,413</u>	<u>371,210</u>	
87,981	(10,976)	2,542	37,042	59,373	רווח תפעולי
<u>562,917</u>	<u>(181,107)</u>	<u>54,863</u>	<u>126,999</u>	<u>562,162</u>	נכסים מזוהים (לסוף השנה)
					<u>שנה שנסתיימה ב-31 בדצמבר 1992</u>
396,336	-	27,776	105,009	*263,551	מכירות ללקוחות חיצוניים
-	(42,318)	14,927	-	27,391	מכירות לחברות הקבוצה בין אזורים גיאוגרפיים
<u>396,336</u>	<u>(42,318)</u>	<u>42,703</u>	<u>105,009</u>	<u>290,942</u>	
54,729	(362)	578	20,496	34,017	רווח תפעולי
<u>433,650</u>	<u>(104,510)</u>	<u>32,487</u>	<u>70,304</u>	<u>435,369</u>	נכסים מזוהים (לסוף השנה)
					<u>שנה שנסתיימה ב-31 בדצמבר 1991</u>
320,983	-	15,621	72,917	*232,445	מכירות ללקוחות חיצוניים
-	(44,171)	19,737	-	24,434	מכירות לחברות הקבוצה בין אזורים גיאוגרפיים
<u>320,983</u>	<u>(44,171)</u>	<u>35,358</u>	<u>72,917</u>	<u>256,879</u>	
35,477	(296)	2,452	6,906	26,415	רווח תפעולי
<u>369,598</u>	<u>(73,826)</u>	<u>20,970</u>	<u>58,715</u>	<u>363,739</u>	נכסים מזוהים (לסוף השנה)

* כולל מכירות יצוא ללקוחות חיצוניים (בעיקר לצפון אמריקה) בסך של 84.9 מיליון \$, 69.1 מיליון \$ ו- 62.5 מיליון \$ בשנים 1993, 1992 ו- 1991 בהתאמה.

הערה - הנתונים דלעיל מציגים נתוני מכירות ורווח תפעולי לפי האזורים הגאוגרפיים שבהם בוצעו או הושגו מכירות ורווח תפעולי אלה (להבדיל מיעדים גאוגרפיים של מכירות שמוצגים בנפרד). נכסים מזוהים הם הנכסים ששימשו להשגת מכירות אלה או הקשורים בבצוען.

5. הכשרת היישוב בישראל בע"מ - מבנה אחר לדיווח על מגזרים תעשייתיים

חברת הכשרת היישוב בישראל
בערבון מוגבל וחברות מאוחדות שלה

דו"ח רווח והפסד מאוחד לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר

מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד דצמבר 1993

1991 אלפי ש"ח	1992 אלפי ש"ח	1993 אלפי ש"ח	
			הכנסות
18,527	22,009	22,643	מהשכרת נכסים
-	195,399	315,850	מעסקי תקשורת
52,947	62,861	61,282	מהפעלת בתי מלון
21,752	58,312	95,789	מעסקי בטוח
15,981	13,747	37,637	ממכירת מקרקעין
3,246	140,645	39,610	מעבודות קבלניות
2,711	1,571	7,292	דמי ניהול והכנסות אחרות
-	151	3,864	משירותים רפואיים ללב
-	*7,508	*13,459	רווח הון, נטו
<u>115,164</u>	<u>502,203</u>	<u>597,426</u>	
			עלויות והוצאות
6,808	7,487	8,846	אחזקת נכסים
-	197,150	296,745	מעסקי תקשורת
52,829	58,720	56,120	מהפעלת בתי מלון
22,805	62,509	94,947	מעסקי בטוח
3,135	2,957	8,288	עלות המקרקעין שנמכרו
3,318	132,032	38,345	עלות עבודות קבלניות
-	1,519	12,178	משירותים רפואיים ללב
21	5,539	972	מימון, נטו
16,064	18,756	25,479	מנהליות, כלליות ואחרות
*207	-	-	הפסד הון, נטו
<u>105,187</u>	<u>486,669</u>	<u>541,920</u>	
9,977	15,534	55,506	רווח לפני מסים על ההכנסה
<u>5,521</u>	<u>9,803</u>	<u>19,311</u>	מסים על ההכנסה
4,456	5,731	36,195	רווח לאחר מסים על ההכנסה
(965)	(1,027)	(761)	חלק החברה בהפסדי חברות כלולות, נטו
<u>369</u>	<u>880</u>	<u>(3,361)</u>	חלק המיעוט (ברוחי) בהפסדי חברות מאוחדות
<u><u>3,860</u></u>	<u><u>5,584</u></u>	<u><u>32,073</u></u>	רווח נקי

* סווג מחדש.

באור 15 - רכוש קבוע

1993 ב ד צ מ ב ר

מבנים כולל קרקע	דירות ומבנים להשכרה	מבנים ומתקנים של בתי מלון כולל קרקע	מכונות ציוד וריהוט משרדי	כלי רכב	שיפורים במושכר	בית אבות	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
569,044	107,273	*129,363	249,215	9,290	602	22,797	569,044
218	-	-	218	-	-	-	218
70,821	11,909	1,291	32,841	3,682	163	7,419	70,821
(32,957)	-	(36)	(389)	(2,316)	-	(30,216)	(32,957)
<u>607,126</u>	<u>119,182</u>	<u>130,618</u>	<u>281,885</u>	<u>10,656</u>	<u>765</u>	<u>-</u>	<u>607,126</u>
214,970	*32,120	39,395	*126,766	3,164	56	-	214,970
92	-	-	92	-	-	-	92
27,433	3,212	2,589	18,594	1,485	129	-	27,433
(1,533)	-	-	(374)	(1,159)	-	-	(1,533)
<u>240,962</u>	<u>35,332</u>	<u>41,984</u>	<u>145,078</u>	<u>3,490</u>	<u>185</u>	<u>-</u>	<u>240,962</u>
<u>366,164</u>	<u>83,850</u>	<u>88,634</u>	<u>136,807</u>	<u>7,166</u>	<u>580</u>	<u>-</u>	<u>366,164</u>

במאזן המאוחד:

עלות

בתחילת השנה
חברה מאוחדת שאוחדה לראשונה
רכישות
גריעות
בסוף שנה

פחת נצבר

בתחילת השנה
חברה מאוחדת שאוחדה לראשונה
תוספות
גריעות
בסוף שנה

יתרה

בסוף השנה

במאזן החברה:

עלות

בתחילת השנה
רכישות
גריעות
בסוף השנה

פחת נצבר

בתחילת השנה
תוספות
גריעות
בסוף השנה

יתרה

בסוף שנה

* סווג מחדש.

6. אסם השקעות בע"מ - מכירות ליצוא

באור 21 - פרוטים לסעיפי דוח רווח והפסד

א. הכנסות ממכירות

מקומיות ויצוא:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
1991	1992	1993
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
565,705	593,690	635,890
42,326	61,418	43,629
608,031	655,108	679,519
55,839	62,279	72,250
<u>552,192</u>	<u>592,829</u>	<u>607,269</u>
51,504	67,151	70,357
405	1,410	3,041
51,909	68,561	73,398
5,243	7,032	10,038
<u>46,666</u>	<u>61,529</u>	<u>63,360</u>

במאחד -

מכירות מקומיות

מכירות ליצוא

סה"כ מכירות

בניכוי הנחות ומבצעים

מכירות, נטו

בחברה -

מכירות מקומיות

מכירות ליצוא

סה"כ מכירות

בניכוי הנחות ומבצעים

מכירות, נטו

7. אי.די.בי. חברה לפיתוח בע"מ - מגזרים תעשייתיים

באור 27 - מידע נוסף על מגזרי פעילות עסקית על בסיס מאוחד

הקבוצה פועלת בענפי המשק השונים באמצעות חברות מאוחדות כלהלן:

א. תוצאות עסקיות של המגזרים לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר:

1991	1992	1993	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
			(1) הכנסות ממכירות ושירותים:
443,427	521,259	521,443	תעשיה
90,833	94,081	85,910	מסחר ושירותים
184,233	115,841	204,622	נדל"ן ובנין
<u>718,493</u>	<u>731,181</u>	<u>811,975</u>	
			(2) הכנסות אחרות, רווחי מימוש ומימון, נטו
(5,815)	11,491	4,362	תעשיה
26,294	41,904	(294)	מסחר ושירותים
1,176	19,869	14,664	נדל"ן ובנין
21,511	104,756	181,310	השקעות ומימון
<u>43,166</u>	<u>178,020</u>	<u>200,042</u>	
			(3) רווח לפני מסים על ההכנסה ולפני חלק הקבוצה ברווח הנקי, נטו, של חברות בת שלא אוחדו וחברות מסונפות:
78,336	120,543	112,741	תעשיה
22,609	37,014	71,623	מסחר ושירותים
54,999	54,631	8,802	נדל"ן ובנין
(287)	73,628	82,142	השקעות ומימון
<u>155,657</u>	<u>285,816</u>	<u>275,308</u>	
			(4) חלק הקבוצה ברווח הנקי, נטו של חברות כולות, ראה להלן
<u>147,020</u>	<u>205,649</u>	<u>234,613</u>	
			(5) רווח לפני מסים על ההכנסה
<u>302,677</u>	<u>491,465</u>	<u>509,921</u>	

ב. סך נכסי המאזן המאוחד ששימשו לפעילות:

1992	1993	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1,991,024	2,193,131	שווי מאזני של חברות כלולות, ראה ג' להלן
236,666	561,205	תעשיה
63,074	26,998	מסחר ושירותים
613,146	717,413	נדל"ן ובנין
1,344,948	1,360,225	השקעות ומימון
4,248,858	4,858,972	סך הנכסים במאזן המאוחד

ג. הרכב מגזרי הפעילות המוחזקים באמצעות חברות כלולות במגזרים שונים:

חלק הקבוצה ברווח חברות כלולות			שווי מאזני		
1991	1992	1993	1992	1993	
91,957	96,385	98,642	759,136	931,994	תעשיה
18,326	46,337	56,540	487,560	544,895	אנרגיה, ספנות ושירותים
1,452	3,502	4,278	80,202	86,592	נדל"ן ובנין
1,043	3,991	5,065	78,353	89,156	בנקאות
112,778	150,215	164,525	1,405,251	1,652,637	
חברות השקעה:					
32,727	56,018	70,088	452,869	536,494	כלל
1,515	(584)	-	77,232	-	ישרופ
147,020	205,649	234,613	1,935,352	2,189,131	
חברות ששווין המאזני שלילי ובגינן קיימת הפרשה להפסדים					
-	-	-	55,672	4,000	
147,020	205,649	234,613	1,991,024	2,193,131	

8. כלל (ישראל) בע"מ - מגזרים תעשייתיים, מכירות ליצוא

באורים לדו"חות הכספיים

באור 35 - מגזרי פעילות עסקית

31 בדצמבר 1993

א. קבוצת כלל פועלת בענפי המשק השונים בעיקר באמצעות חברות המאורגנות בחטיבות התעשייה, המסחר והשרותים והבניה. הנתונים בדבר הפעילות לפי מגזרים מוצגים בהתאם לפעילות החטיבות הנ"ל.

תעשייה	בניה	מסחר ושרותים	ביטוח	אחרים	התאמות	סך הכל	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1,729,540 ⁽¹⁾	437,623	551,324	-	232,885	(29,069)	2,922,303	מכירות ושרותים הכנסות (הוצאות), מימון, נטו חלקה של הקבוצה בתוצאות של חברות מוחזקות, נטו הכנסות אחרות, נטו
26,691	(1,592)	8,518	-	(7,381)	477	26,713	
129,992	(124)	(120)	25,809	182,795	(182,092)	156,260	
61,640	11,074	1,639	-	65,811	(41,385)	98,779	
1,947,863	446,981	561,361	25,809	474,110	(252,069)	3,204,055	
1,294,775	319,086	379,730	-	79,584	(15,745)	2,057,430	עלות המכירות הוצאות מכירה, הנהלה וכלליות
268,457	61,796	144,014	-	155,650	(54,232)	575,685	
1,563,232	380,882	523,744	-	235,234	(69,977)	2,633,115	
384,631	66,099	37,617	25,809	238,876	(182,092)	570,940	רווח לפני מסים על ההכנסה
(89,182)	(15,667)	(12,562)	-	(24,267)	-	(141,678)	מסים על ההכנסה
295,449	50,432	25,055	25,809	214,609	(182,092)	429,262	
(170,738)	(33,834)	(9,320)	-	(2,027)	(715)	(216,634)	זכויות המיעוט
124,711	16,598	15,735	25,809	212,582	(182,807)	212,628	
1,427	(1,098)	(387)	-	(182,749)	182,807	-	התאמות
126,138	15,500	15,348	25,809	29,833	-	212,628	רווח מפעולות רגילות

(1) כולל -

שוק מקומי	יצוא	סך הכל
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
48,531	5,370	53,901
929,300	-	929,300
373,834	98,060	471,894
28,455	19,185	47,640
118,939	22,239	141,178
85,627	-	85,627
1,584,686	144,854	1,729,540

מתכת
חומרי בנין
טקסטיל
אלקטרוניקה
מזון
ענפי תעשייה
אחרים

התפלגות היצוא לפי יעדים גיאוגרפיים:

<u>יצוא</u>	
<u>אלפי ש"ח</u>	
71,747	צפון אמריקה
68,359	מדינות אירופה
4,748	מדינות אחרות
<u>144,854</u>	

ב. נכסים המשמשים את המגזר ליום 31 בדצמבר 1993:

<u>אלפי ש"ח</u>	
3,837,178	תעשייה
967,769	בניה
736,112	מסחר ושרותים
912,159	אחרים
<u>6,453,218</u>	

9. תדיראן בע"מ - מגזרים תעשייתיים, מכירות ליצוא, לקוחות עיקריים

באור 19 - מגזרים עסקיים במאוחד

א. כללי

תדיראן מקיימת פעילות בחמישה מגזרים עסקיים:

תקשורת - מגזר התקשורת עוסק בתכנון, בפיתוח, בייצור ובשיווק ציוד תקשורת הכולל ציוד מיתוג למרכזות ציבוריות ופרטיות, ציוד להעברת נתונים ומוצרי טלפון, רדיו טקטי, עורקי נתונים ומחשבים טקטיים. מוצרים אלו מאפשרים למשתמשים תקשורת של קול ונתונים באמצעות מגוון של אמצעים לשימוש אזרחי וצבאי. תדיראן מסבה טכנולוגיה צבאית שפותחה על ידה לשימושים אזרחיים.

מערכות אלקטרוניות - מגזר המערכות האלקטרוניות עוסק בתכנון, בפיתוח, בייצור ובשיווק מערכות מתקדמות כולל מערכות לוחמה מתוחכמות ואיסוף מודיעין ומערכות שליטה, בקרה, קשר ומודיעין למגוון שימושים צבאיים ואזרחיים. המוצרים העיקריים כוללים קשת רחבה של חומרה אלקטרונית ותוכנת מחשב לאיסוף, לעיבוד, לניתוח ולהצגת מידע.

מוצרי צריכה
חשמליים וסוללות - מגזר מוצרי צריכה חשמליים עוסק בייצור מזגני אויר ומקררים, סוללות ליתיום, "אלקליין" ואבץ כסף לשימושים אזרחיים וצבאיים. כמו כן עוסק מגזר זה ביבוא והפצה של מוצרי חשמל ביתיים.

תוכנה - מגזר התוכנה עוסק בתכנון, בפיתוח, בייצור ובשיווק מוצרי תוכנה משולבים ללקוחות אזרחיים וצבאיים ברחבי העולם.

אחר - המגזר האחר של תדיראן הינו פעילות לביצוע הסכם בשיתוף פעולה עם General Dynamics Corporation, לייצור דור חדש של ציוד קשר טקטי לאספקה לצבא ארה"ב. פעילות זאת מבוצעת, ע"י חברה מאוחדת בארה"ב.

התוצאות מפעולות לפי מגזרים כוללות את כל העלויות וההוצאות המתחסות באופן ישיר לכל מגזר וכן זקיפה יחסית של הוצאות משותפות הניתנות ליחוס, המשמשות ליותר ממגזר אחד.

ב. מידע לפי מגזרים עסקיים:

(1) הכנסות ממכירות ומביצוע עבודות:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
1991	1992	1993	
אלפי דולר	אלפי דולר	אלפי דולר	
354,143	418,795	407,663	תקשורת
178,998	152,262	156,200	מערכות אלקטרוניות
167,453	172,274	167,704	מוצרי צריכה חשמליים וסוללות
49,804	53,713	60,890	תוכנה
4,319	7,920	17,860	אחר
754,717	804,964	810,317	
(28,430)	(24,111)	(25,864)	בניכוי מכירות בין מגזרים (1)
726,287	780,853	784,453	

(1) מתייחס בעיקר למגזר תוכנה המשמש מגזרים אחרים.

(2) רווח (הפסד) מפעולות:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
1991	1992	1993	
אלפי דולר	אלפי דולר	אלפי דולר	
35,511	44,772	51,950	תקשורת
10,324	7,008	(318)	מערכות אלקטרוניות
11,500	15,797	13,868	מוצרי צריכה חשמליים וסוללות
5,648	7,129	8,788	תוכנה
(10,900)	(5,665)	249	אחר (1)
52,083	69,041	74,537	
(5,700)	(6,208)	(6,270)	הוצאות הנהלה וכלליות - לא משוייכות
46,383	62,833	68,267	רווח מפעולות
(21,206)	(10,948)	(8,253)	הוצאות מימון, נטו
-	-	11,425	רווח מהנפקת מניות בחברות מאוחדות
(899)	783	(68)	הכנסות (הוצאות) אחרות
24,278	52,668	71,371	רווח לפני מיסים על ההכנסה

(1) 1993 - כולל סכום בסך 1,370 אלפי דולר המהווה תוספת לעלות חוזים ארוכי טווח בגין הקטנת אורך החיים הצפוי של ציוד ייצור.

(3) פחת:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
1991	1992	1993
אלפי דולר	אלפי דולר	אלפי דולר
16,046	13,255	12,942
6,146	5,651	5,604
5,662	5,636	5,172
2,468	2,182	1,906
53	146	466
30,375	26,870	26,090
398	392	433
30,773	27,262	26,523

תקשורת
מערכות אלקטרוניות
מוצרי צריכה חשמליים וסוללות
תוכנה
אחר

פחת - לא משוייך

(4) רכישות רכוש קבוע:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
1991	1992	1993
אלפי דולר	אלפי דולר	אלפי דולר
12,247	16,397	21,038
5,126	6,083	6,323
1,897	4,244	6,595
3,235	2,427	4,601
1,337	2,145	1,932
168	556	916
24,010	31,852	41,405

תקשורת
מערכות אלקטרוניות
מוצרי צריכה חשמליים וסוללות
תוכנה
אחר
רכישות לא משוייכות

סה"כ רכישות רכוש קבוע

(5) נכסים מזוהים:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
1991	*1992	1993
אלפי דולר	אלפי דולר	אלפי דולר
245,688	246,971	285,341
179,234	181,213	170,405
124,541	122,300	126,338
25,741	27,899	47,667
7,017	7,512	18,438
39,345	24,649	35,295
621,566	610,544	683,484
8,784	-	-
(3,152)	(1,643)	(705)
627,198	608,901	682,779

תקשורת
מערכות אלקטרוניות
מוצרי צריכה חשמליים וסוללות
תוכנה
אחר
נכסים לא משוייכים
נכסים משוייכים בפעילות נמשכת
נכסים משוייכים בפעילות שהופסקה
התאמות
סה"כ נכסים מזוהים

ג. הכנסות ממכירות ומביצוע עבודות לפי חלוקה גיאוגרפית:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
1991	1992	1993	
אלפי דולר	אלפי דולר	אלפי דולר	
424,405	490,862	473,781	ישראל
163,542	153,793	140,975	צפון אמריקה (1)
138,340	136,198	169,697	שאר העולם
<u>726,287</u>	<u>780,853</u>	<u>784,453</u>	

ד. הכנסות ממכירות ומביצוע עבודות - לקוחות עיקריים:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
1991	1992	1993	
אלפי דולר	אלפי דולר	אלפי דולר	
110,300	91,060	88,950	ממשלת ישראל - משרד הבטחון (2)
127,722	168,183	141,380	בזק - החברה הישראלית לתקשורת בע"מ
75,812	74,800	73,900	ממשלת ארה"ב - משרד ההגנה (3)
<u>313,834</u>	<u>334,043</u>	<u>304,230</u>	

(1) כולל הכנסות ממכירות ובצוע עבודות לממשלת ישראל שמומנו מכספי סיוע של ממשלת ארה"ב.

(2) כולל מכירות למשרד הבטחון באמצעות ספקים בארה"ב הממומנות מכספי סיוע של ממשלת ארה"ב.

(3) כולל מכירות ישירות ובאמצעות קבלני משנה למשרד ההגנה בארה"ב.

(*) סווג מחדש

10. אלביט בע"מ - מגזרים תעשייתיים, מגזרים גיאוגרפיים, מכירות ליצוא, לקוחות עיקריים

ביאור 26 - מידע על מגזרים

החברה פועלת בשלושה מגזרים, אלקטרוניקה צבאית, ציוד הדמייה רפואי והשאר. להלן פרטים על המגזרים:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 1993

מאחד	התאמות וביטולים	יזמות ועסקים חדשים	עסקים אזרחיים אחרים	ציוד הדמייה רפואי	אלקטרוניקה צבאית	
(באלפי דולרים של ארה"ב)						
600,235	-	-	134,600	235,549	230,086	מכירות מאוחדות
-	(10,516)	-	8,261	2,255	-	פעילות בין-חברתית
<u>600,235</u>	<u>(10,516)</u>	<u>-</u>	<u>142,861</u>	<u>237,804</u>	<u>230,086</u>	סה"כ מכירות
50,536	(1,096)	(3,409)	3,083	23,178	28,780	הכנסה תפעולית
110						הכנסה אחרת
12,265						הכנסה לא-תפעולית
(1,763)						הוצאות מימון
<u>61,148</u>						הכנסה מפעולות נמשכות, לפני מיסים על הכנסה
645,464	-	-	71,932	241,707	331,825	נכסים הניתנים לזיהוי
22,416	-	-	6,054	8,012	8,350	הוצאות הוניות
<u>14,598</u>	<u>(170)</u>	<u>-</u>	<u>2,480</u>	<u>5,627</u>	<u>6,661</u>	פחת

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר

1991	1992	1993	
(באלפי דולרים של ארה"ב)			
386,541	450,808	501,035	חלוקת המכירות לפי אזורי ייצור גיאוגרפיים:
22,700	32,500	99,200	ישראל
<u>409,241</u>	<u>483,308</u>	<u>600,235</u>	ארצות הברית (בעיקר)

בנוסף במסגרת הביאור על מכירות ניתן הביאור שלהלן:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
1991	1992	1993	
(באלפי דולרים של ארה"ב)			
321,672	373,793	488,130	מכירות יצוא ובין לאומיות
6,331	6,063	1,643	הכנסה מביטוח שער
328,003	379,856	489,773	
81,238	103,452	110,462	מכירות מקומיות
409,241	483,308	600,235	

מכירות לפי חלוקה גיאוגרפית:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
1991	1992	1993	
42%	31%	31%	ארצות הברית
23%	25%	27%	אירופה
20%	21%	19%	ישראל
15%	23%	23%	אזורים אחרים
100%	100%	100%	

להלן פירוט הלקוחות אשר המכירות שלהם הגיעו ל- 10% או יותר מהמחזור:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
1991	1992	1993	
17%	13%	-	לקוח א'
-	-	14%	לקוח ב'

● נספח מס' 3 - דוגמא לדו"ח דירקטוריון בישראל המתייחס למגזרים המופיעים בדו"חות הכספיים

כלל סחר
דו"ח דירקטוריון לשנת 1993

להלך תוצאות הפעולות לפי מגזרי פעילות

הכנסות ממכירות ושרותים (*)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
1991	1992	1993	
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	
81.9	79.8	119.4	מסחר במחשבים וציוד נלווה
141.5	176.1	171.9	שיווק ומסחר
224.4	139.7	102.7	סחר בינלאומי
55.1	62.4	73.0	שירותים
19.1	39.5	84.3	קמעונאות
1.7	1.0	-	אחרים
<u>523.7</u>	<u>498.5</u>	<u>551.3</u>	סה"כ

רווח תפעולי(*)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
1991	1992	1993	
מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	מליוני ש"ח	
2.2	6.6	9.0	מסחר במחשבים וציוד נלווה
8.5	10.0	9.2	שיווק ומסחר
3.0	4.0	12.1	סחר בינלאומי
3.3	2.4	1.3	מימון
7.7	6.9	12.3	שירותים
(0.9)	1.7	(3.0)	קמעונאות
<u>(16.3)</u>	<u>(16.7)</u>	<u>(14.8)</u>	אחרים
<u>7.5</u>	<u>14.9</u>	<u>26.1</u>	סה"כ

(*) הנתונים מתייחסים לדו"ח המאוחד של התוצאות העסקיות ולכן לא כוללים חברות בת 50% וחברות מסונפות שלא אוחדו.

שווק ומסחר

הירידה בפעילות וברווח התפעולי ביחס לשנת 1992 נובעת ממכירת הפעילות בתחום שיווק המשקאות החריפים (החברה הסקוטית) שנמכרה בתחילת שנת 1993, וכן מירידה בפעילות השיווק של חומרי בניין שנפגעה כתוצאה מהקטנת הפעילות בענף הבנייה. בשאר ענפי המסחר חל בדר"כ גידול בפעילות וברווחיות בתקופות המדווחות.

חברה מסונפת, גדות מסופים, סיימה את שנת 1993 ברווח של כ- 6 מליון ש"ח לעומת כ- 5.7 מליון ש"ח בשנת 1992 וכ- 3.5 מליון ש"ח בשנת 1991. בחודש יוני 1993 חתמה גדות מסופים על הסכם פשרה שקיבל תוקף של פסק דין עם רשות הנמלים בקשר עם תביעה שהוגשה על ידה בעניין הקפאת דמי הרשאה ששולמו לרשות. כתוצאה מהסכם הפשרה נכלל בדו"ח התוצאות העסקיות של גדות מסופים רווח, לפני מס, בשך של כ- 4.3 מליון ש"ח.

סחר בינלאומי

הירידה במחזור ההכנסות נובעת מהפסקת הפעילות של חברה בת בחו"ל ברבעון השלישי בשנת 1992 ומנגד חל גידול ברווחיות בפעילויות אחרות במגזר. בשנת 1991 כללו הכנסות המגזר עסקאות בסכומים גבוהים שהתאפיינו במרווחי רווח נמוכים.

קמעונאות

תוצאות הפעילות של חברות הקמעונאות הושפעו בעיקר מהפסדים בפעילויות החדשות של הקבוצה: רשת "KFC", רשת "קנה ובנה", רשת "כלל פארם" ורשת "היפרשוק", וכן מהפסדי "כלל פארם".

מחזור ההכנסות של חברת בת בבעלות 50%, רשת היפרשוק (1988) בע"מ (היפרשוק) שמפעילה את רשת ההיפרשוק החל מאוגוסט 1993, הסתכם בחמשת החודשים אוגוסט - דצמבר 1993 בכ- 191 מיליון ש"ח. היפרשוק סיימה את שנת 1993 בהפסד של כ- 1.4 מיליון ש"ח.

שרותים

העליה בפעילות וברווחיות נבעה הן מהגידול הריאלי בפעילות המשק והן מגידול בפעילויות השונות.

מחשבים

הגידול בפעילות וברווחיות נבע בעיקר ממכירות גדולות במיוחד של מחשבי MAIN-FRAME ברבעון הראשון של השנה.

פרסום

בתקופה שמיום תחילת השידורים בטלוויזיה (5/11/93) ועד ליום 31/12/93 הפסידה שידורי קשת סך של כ- 11.5 מליון ש"ח. הפסדי שידורי קשת נבעו בעיקר מהכנסות נמוכות כתוצאה מרמת ביקושים נמוכים לפרסום בטלוויזיה בחודשי השידור הראשונים.

פוסטר מדיה חברה בבעלות של 50%, סיימה את שנת 1993 ברווח של כ- 3.2 מיליון ש"ח לעומת כ- 3 מיליון ש"ח בשנת 1992 וכ- 1.6 מיליון ש"ח בשנת 1991.

תעשיות כימיקלים

גפ"י, חברה בבעלות בשעור של 35.5%, סיימה את שנת 1993 ברווח של כ- 21 מיליון ש"ח לעומת כ- 10.9 מיליון ש"ח בשנת 1992 ולעומת הפסד בסך של כ- 43.5 מיליון ש"ח בשנת 1991. גפ"י מכרה את החטיבה הפטרוכימית שלה, לאחר תאריך המאזן, לבתי הזקוק. תוצאות הפעילות של החטיבה הביוכימית הנשארת בגפ"י הסתכמו בשנת 1993 ברווח של כ- 14.2 מיליון ש"ח לעומת רווח של כ- 12.1 מיליון ש"ח בשנת 1992 והפסד בסך של כ- 17.1 מיליון ש"ח בשנת 1991. בשנת 1991 נבעו ההפסדים משפל במחירי מוצרי החברה ומעליית מחירי חומרי הגלם. החטיבה הפטרוכימית שנמכרה כאמור לאחר תאריך המאזן סיימה את שנת 1993 בהפסד של כ- 12 מיליון ש"ח לעומת הפסד של כ- 1.2 מיליון ש"ח בשנת 1992 והפסד בסך של כ- 26.4 מיליון ש"ח בשנת 1991. התנודתיות ברווחיות חטיבה זו נובעת בעיקרה משינויים במחירי המוצרים ובמחירי חומרי הגלם בשווקים הבינלאומיים.

עסקי מימון

הרווח התפעולי של עסקי המימון הסתכם בשנת 1993 בכ- 1.3 מיליון ש"ח לעומת כ- 2.4 מיליון ש"ח בשנת 1992, ירידה של כ- 44.2% ולעומת כ- 3.3 מיליון ש"ח בשנת 1991, ירידה של כ- 60.6%. החל מיום 1 באוגוסט 1993 חדלה הקבוצה לבצע עסקאות מימון חדשות. הירידה ברווח מוסברת בחלקה בירידה בהיקף עסקי ההחכרה ובהלוואות לזמן ארוך ולזמן קצר. בשנת 1992 היה למגזר זה עודף נכסים צמודי דולר והפיחות בשער החליפין של הדולר שיפר את התוצאות העסקיות של שנה זו.

ביבליוגרפיה

ביבליוגרפיה ■

● ספרות

○ באנגלית

1. Accounting Trends and Techniques - 1993 (Annual Survey of Accounting Practices followed in 600 stockholder's Report).
2. AIMR - Financial Reporting in the 1990 and beyond.
3. GAAP - Generally Accepted Accounting principles Guide, Martin A. Miller - 1993.
4. AAR - Accounting, Auditing and reporting; price waterhouse, 1994.
5. Accounting, Auditing and Reporting - Arthur Anderson, 1994.
6. Hand Book of Accounting and Auditing, second Edition, Robert S. Kay, D. Gerald searfoss, 1993.
7. SEC - Accounting and Auditing Services, Price waterhouse, 1994.
8. Regulation S-K.
9. FASB - E.I.T.F Abstracts 1993.

○ בעברית

1. יעקב ברקאי, חשבונאות ודווח כספי.
2. יעקב סמט, חשבונאות פיננסית.
3. הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ - סיכום פעילות 1993.

● מחקרים

1. Kinney W. Predicting Earnings: Entity Versus Subentity Data, Journal of Accounting Research Spring 1971.
2. Dan Givoly, Carla Hayn and Julia D'souza, The Quality and information content of segment reporting - December 1992
3. FASB Research Report - Reporting Disaggregated information, pages 395-397, by paul pacter - 1993.
4. CICA Research Report - 1993.
5. Bootsman J.R, B.K Behn, and D.H. Patz, A test of the use of Geographical Segment Disclosures, Journal of Accounting Research 1993.
6. Lev, B. and R. Thiagarajan, Fundamental information Analysis Journal of Accounting Reserch, 1993.
7. Benarzi S., The Information Content of Line of Business segment reporting, working paper, Cornell Universtiy, itaca N.Y, Jan 1994.

● גילויי דעת אמריקאיים

1. APB15 - Earning per Share.
2. APB16 - Business Combination.
3. APB 18 - The Equity Method of Accounting for Investments in common stock.
4. APB 20 - Accounting Changes.
5. APB 30 - Reporting the Results of Opprations.
6. FAS 13 - Accounting for Leases.
7. FAS 14 - Financial Reporting for Segments of a Business Enterprise.

8. FAS 18 - Financial Reporting for Segments of a Business Enterprise - Interim Financial Statements.
9. FAS 21 - Suspension of the Reporting of Earnings per Share and segment information by Nonpublic Enterprises.
10. FAS 24 - Reporting Segment Information in Financial Statements That Are Presented in Another Enterprises' Financial Report.
11. FAS30 - Disclosure of information about major Customers.
12. FAS52 - Foreign Currency Translation.
13. FAS 94 - Consolidation of All Majority - Owned Subsidiaries.
14. FAS95 - Statements of Cash Flows.
15. FAS111 - Rescission of FASB Statement no. 32 and Technical Correction.
16. FASB Technical Bulletins 79-4, 79-5 and 79-8.

● גילוי דעת בינלאומי

IAS 14 - Reporting Financial Information by segment.

● גילוי דעת קנדיים

1. CICA Handbook section 1590 - Consolidated financial statement.
2. CICA Handbook section 1700 - Segmented information.
3. CICA Handbook section 3840 - Major Customers.

● גילוי דעת בריטי

SSAP 25 - Segmental Reporting.

● גילוי דעת של לשכת רואי חשבון בישראל

לשכת רואי חשבון בישראל - עקרונות חשבונאיים, וכללי דיווח.

● הצעות לגילוי דעת

1. Invitation to comment 126 - A - Reporting Disaggregated Information by Business Enterprises - september 1993.
2. Draft Statement of Principles Reporting Financial information by segment - IASC, september 1994.

● חוקים ותקנות

1. חוק ניירות ערך - התשכ"ח - 1968.
2. תקנות ניירות ערך (עריכת דו"חות כספיים שנתיים), התשנ"ג - 1993.
3. תקנות ניירות ערך (דו"חות תקופתים ומידיים), התש"ל - 1970 (לרבות תיקון התשנ"ד - 1994).
4. חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 94), התשנ"ג 1993 - מיזוגים, פיצולים והעברת נכסים.

● מאמרים

1. ד"ר בנציון בר לב, רו"ח וד"ר יהושע לבנת - דיווח פיננסי של יחידות משנה של מפעל עסקי - רואה החשבון, 11-12, אוגוסט-ספטמבר 1978.
2. ד"ר אלי אמיר, רו"ח ואורן פירסט, דיווח מגזרי - רואה החשבון מ"ג - 4 אוגוסט 1994.

KASIERER INSTITUTE - WORKING PAPERS

	No.	TITLE	PP	DATE	AUTHORS
תשנ"א - 1990	K1/90 (ACC)	חשבוניות בתנאי אי ודאות פיננסית Accounting Under Conditions of Financial Uncertainty	35	January	דורון דבי יצחק סוארי Doron Debi Itzhak Swary
	K2/90 (ACC)	הבטים במבנה החדש של הדוחות הכספיים של הבנקים The New Structure of the Banks' Financial Statements	32	March	דורון דבי Doron Debi
	K3/90 INTECO	Transfer Pricing by the Multinational Firm	36	November	Neal M. Stoughton Eli Talmor
	K4/90 (ACC)	הערכת המבנה החדש של הדוחות הכספיים של הבנקים Evaluating the New Structure of the Banks' Financial Statements	28	November	אמיר ברנע דורון דבי יצחק סוארי Amir Barnea Doron Debi Itzhak Swary
תשנ"ב - 1991	K5/91 (ACC)	Information Signaling in the Valuation of IPOs: The Case of Mutual Thrift Institutions	35	January	Joseph Aharony Chan-Jane Lin
	K6/91 (CAP MARK)	Expected Inflation, Unexpected Inflation, and Relative Price Dispersion: An Empirical Analysis	12	March	Shmuel Kandel Aharon R. Ofer Oded Sarig
	K7/91 (FINAN)	Auditor and Underwriter Quality in the Valuation of Initial Public Offerings		October	Joseph Aharony Chan-Jane Lin
תשנ"ב - 1992	K1/92 (ACC)	Transitory Accounting Items: Information Content and Earnings Management	44	June	Dan Givoly Carla Hayn
	K2/92 (ACC)	Fundamental Information Analysis	51	September	Baruch Lev S.Ramu Thiagarajan
	K3/92 (ACC)	A Theory of Responsibility Centers	49	September	Nahum Melumad Dilip Mookherjee Stefan Reichelstein
תשנ"ג - 1993	K1/93 (ACC)	Performance Evaluation and Profit Parking in Transfer Pricing	23	January	Neal M. Stoughton Eli Talmor
	K2/93 (ACC)	נסחה פשוטה להערכת פרמיית הביטוח במודל האופציות של בלק ושולס	15	February	מנחם ברנר מרטי סוברמנייס
	K3/93 (ACC)	Reporting Loss Contingencies: Is There An Interpretation. Gap ?	33	May	Joseph Aharony Amihud Dotan
תשנ"ד - 1994	K1/94 (ACC)	To Warn Or Not To Warn: Managers' Dilemma Facing An Earnings Surprise	33	January	Ron Kasznik Baruch Lev
	K2/94 (ACC)	Neutrality For Accounting Systems And Setting Accounting Policy	20	March	Ran Barniv Eyal Sulganik Ray G. Stephens
	K3/94	Investor Valuation of The Abandonment Option	41	September	Philip G. Berger Eli Ofek Itzhak Swary

סידרת פירסומים

סדרת מחקרים יישומיים בחשבונאות

תשנ"ב

- 1 נ"ב היבטים חשבונאיים וכלכליים בהנפקות חבילה ובהנפקות לעובדים / פרופ' מנחם ברנר / פרופ' יצחק סוארי, אוקטובר 1991.
- 2 נ"ב תהליך קבלת החלטות על ידי מבקר החשבונות בעסקים בהם קיימת אי-ודאות לגבי המשך קיומם כ"עסק חיי" / פרופ' דן גבעולי / רו"ח צבי יוכמן, מרץ 1992.
- 3 נ"ב "תלויות" - בחינה תאורטית ואמפירית של עקרונות המדידה והדיווח / ד"ר יוסי אהרוני / רו"ח אייל סולגניק, יוני 1992.
- 4 נ"ב ישום "שיטת תזרים המוזמנים" לחישוב הוצאות המימון הריאליות - השלמת "החוליה החסרה" בדו"חות המותאמים לאינפלציה / ד"ר אהוד סט, ספטמבר 1992.
- 5 נ"ב ניתוח נורמטיבי של כללי הדיווח הכספי בעסקאות של מכשירים פיננסיים עתידיים / ד"ר יוסי בכר / פרופ' נחום מלומד, דצמבר 1992.

תשנ"ג

- 1 נ"ג שינויים חשבונאיים / פרופ' יצחק סוארי / רו"ח רויטל אבירם, פברואר 1993.
- 2 נ"ג חיזוי קשיים פיננסיים של חברות ציבוריות על פי נתונים חשבונאיים מותאמים ונומינליים / ד"ר אלי אופק / רו"ח דניאל וורקר, מרץ 1993.
- 3 נ"ג פיתוח כלים תומכי החלטה לתימחור והמחרה בסביבת היצור המודנית / ד"ר יורם עדן / ד"ר בעז רונן / ד"ר ישי ספקטור, דצמבר 1993.
- 4 נ"ג הטיפול החשבונאי ברכישת נכסים וחברות בתמורה להנפקת מניות / פרופ' ניסים ארניה / רו"ח שלומי ברטוב, דצמבר 1993.
- 5 נ"ג דיווח כספי במחירי שוק / ד"ר יוסי בכר / פרופ' נחום מלומד, דצמבר 1993.

תשנ"ד

- 1 נ"ד מידע וולונטרי בשוק ההון הישראלי / פרופ' ברוך לב / רו"ח רן זילברמן, מר רון קשניק, יולי 1994.
- 2 נ"ד הטיפול החשבונאי במגזרים / רו"ח ניר זיכלינסקי / רו"ח דורון דבי, אוקטובר 1994.

